

Vidzemes Augstskolas stratēģija 2016. – 2020. gadam

Kopsavilkums

Misija

Vidzemes Augstskolas misija ir veicināt zināšanu sabiedrības ilgtspējīgu attīstību reģionālā un nacionālā līmenī, nodrošinot privāto un publisko sektoru ar augsta līmeņa profesionāliem, kā arī veicot pētniecību sabiedriski aktuālu problēmu risināšanai.

Vīzija

Vidzemes Augstskola ir starptautiski atpazīstama reģionāla augstākās izglītības, zinātnes, zināšanu pārneses un ideju līderības platforma, kas piedāvā digitālā laikmeta ekosistēmu daudzpusīgām iespējām profesionālās augstākās izglītības iegūšanā un starpdisciplināras pētniecības veikšanā, proaktīvi atbildot uz sabiedrības izaicinājumiem.

Vidzemes Augstskolas platformas un ekosistēmas koncepts

Augstskolai ir jābūt **platformai** sapņu piepildījumam un mērķu sasniegšanai. Individuālā un kolektīvā līmenī. Gan tiem, kas grib iegūt **jaunas zināšanas un prasmes**, neatkarīgi no vecuma, gan arī tiem, kuriem ir laba **ideja**, bet pietrūkst zināšanu un prasmju tās realizācijai. Tiem, kas grib īstenot savu **zinātnisko ideju un radīt jaunus produktus**, iesaistoties augstskolas pētnieciskajā darbā, un tiem, kas vēlas savas zināšanas nodot citiem, lasot lekcijas vai konsultējot. Un arī tiem, kas vēlas **sastapt līdzīgi domājošus cilvēkus**.

Jāveido augstskolas ekosistēma – augstskola + sadarbības partneri + absolventi. Augstskolas ekosistēmai jāklūst par vienu no galvenajiem nākotnes veidošanas virzītājspēkiem Vidzemē, kā arī aktīvi jāietekmē procesi Latvijā un aiz tās robežām.

Augstskolai ir jāklūst par **vedoķļa līderi** reģionālā un nacionālā līmenī, jāpopularizē vērtības, kas tai ir svarīgas, un arī pašai attiecīgi jāīstojas.

Izstrādājot Vidzemes Augstskolas (ViA) stratēģiju 2016. – 2020. gadam, ViA ir ņēmusi vērā šādus aspektus:

- Modernās pasaules redzējumu par pāreju uz zināšanu sabiedrību un tās izaicinājumiem, Eiropas Savienības un nacionālā līmeņa attīstības plānus augstākajā izglītībā un zinātnē;
- Attīstības tendences, ģeogrāfisko stāvokli, resursus un pieprasījumu Vidzemes reģionā;
- Vadlīnijas, kas zinātnisko institūciju un augstskolu stratēģiju un pētniecības programmu izstrādē ir definētas Ministru kabineta noteikumos Nr. 729¹. Šīs vadlīnijas nosaka, ka stratēģijā ir jābūt iekļautām šādām sadaļām: pētniecības programmai, institucionālās attīstības plānam un cilvēkresursu attīstības plānam.

---

¹ Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.3. apakšaktivitāti “Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes attīstība”). <http://likumi.lv/ta/id/270790-noteikumi-par-darbibas-programmas-uznemejdarbiba-un-inovacijas-papildinajuma-2-1-1-3-3-apaksaktivitati-zinatnisko-instituciju>.

ViA stratēģijā ir definētas **trīs stratēģiskās prioritātes un pieci horizontālie rīcības virzieni**, kas nodrošina šo prioritāšu definēto mērķu sasniegšanu

Stratēģiskās prioritātes

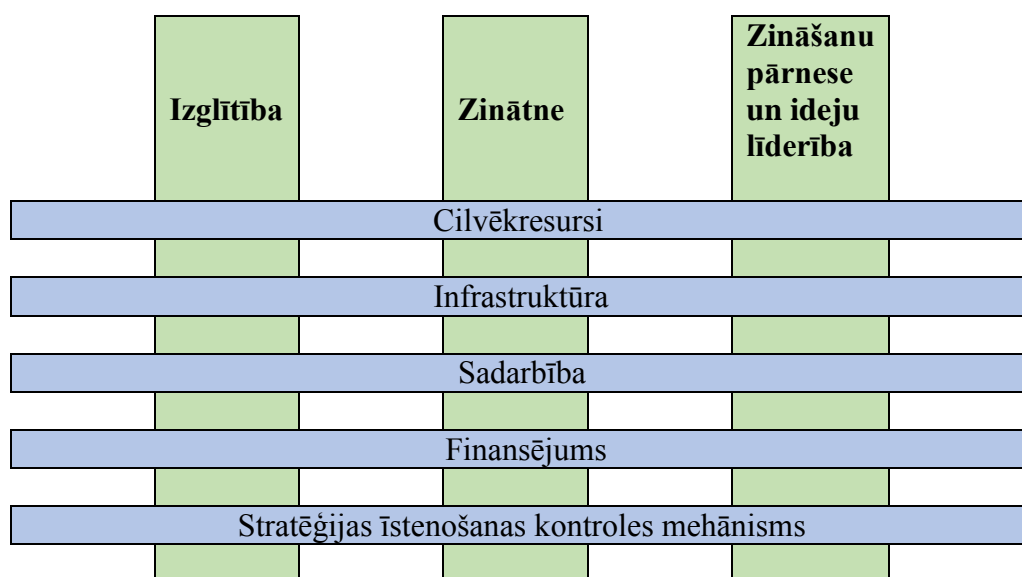
- **Izglītība** (ViA izglītības programma – studiju programmas un virzieni, mūžizglītība, papildizglītība skolēniem);
- **Zinātne** (ViA pētniecības attīstības stratēģija un programma – proaktīva atbilde sabiedrības izaicinājumiem atbilstoši studiju virzieniem un ārējam pieprasījumam);
- **Zināšanu pārnese un ideju līderība** (ViA un tās partnerinstitūciju zināšanu nodošana sadarbības partneriem, Vidzemes reģiona intelektuālā līdera lomas uzņemšanās valsts un reģiona izaugsmes veicināšanā).

Horizontālie rīcības virzieni stratēģisko prioritāšu īstenošanai

- **Cilvēkresursi** (augstskolas personāls un studenti – attīstību nodrošina cilvēkvide);
- **Infrastruktūra** (attīstību nodrošina materiāli tehniskā vide);
- **Sadarbība** (nacionālais un starptautiskais sadarbības tīkls – augstskolas, zinātniskie institūti, pašvaldības un uzņēmumi, personības);
- **Finansējums** (stratēģisko darbības virzienu finansēšanas avoti);
- **Stratēģijas īstenošanas kontroles** (ārējās un iekšējās uzraudzības) **mehānisms**.

1. attēls

Vidzemes Augstskolas stratēģisko prioritāšu un horizontālo rīcības virzienu vizualizācija

Vidzemes Augstskolas stratēģija 2016. – 2020.gadam

Izvērstā versija

SATURS

1. Institucionālās attīstības plāns	4
1.1.Vidzemes Augstskolas vispārējs raksturojums	4
1.2.Vidzemes Augstskolas stratēģiskās prioritātes	8
1.2.1. Izglītība	8
1.2.2. Zinātne	10
1.2.3. Zināšanu pārnese un ideju līderība	12
2. Vidzemes Augstskolas stratēģijas izglītības un pētniecības programmu attīstības plānu izstrādes pamatprincipi	13
3. Izglītības programmu attīstības plāns	16
3.1.Iepriekšējā perioda (2010. – 2015.) studiju virzienu un programmu piedāvājuma izvērtējums	16
3.2.Vidzemes Augstskolas vidēja termiņa (2016. – 2020.) studiju virzienu un programmu attīstība	19
4. Vidzemes Augstskolas pētniecības attīstības stratēģija un programma	33
4.1.Pētniecības attīstības stratēģijas un programmas raksturojums	33
4.1.1. Pētniecības attīstības stratēģijas un programmas mērķi	33
4.1.2. Iepriekšējā perioda (2010. – 2015.) pētniecības specializācijas jomu izvērtējums;	34
4.1.3. Vidzemes Augstskolas vidēja termiņa (2016. – 2020.) pētījumu virziens un to izvēles pamatojums;	35
4.1.4. Zinātnisko institūtu integrācija Vidzemes Augstskolā;	46
5. Zināšanu pārneses un ideju līderības attīstība	49
5.1.Līdzšinējā darbība mūžizglītībā un ViA piedāvātie pakalpojumi	49
5.2.Darbības pārskats	49
5.3.Turpmākās darbības mērķi	50
6. Rīcības virzieni ViA stratēģisko prioritāšu īstenošanai un vidēja termiņa mērķu sasniegšanai	50
7. Resursu un rezultātu pārvaldība	54
7.1.Cilvēkresursu attīstības plāns	54
7.2.Nekustamo īpašumu pārvaldības plāns un infrastruktūras attīstības plāns	56
7.3.Materiāli tehniskās bāzes attīstības plāns	60
7.4.Finanšu resursu pārvaldības plāns un investīciju piesaistes plāns	62
7.5.Pārvaldības attīstības plāns un rezultātu vadības sistēma	64

Pielikumi (Investīciju plāns 2016. – 2020., Rezultatīvie rādītāji, Risku analīze, ViA plānotie ieguldījumi SAM 811 un SAM 1114 ietvaros, Pārskats par noslēgtajiem līgumiem ar citām augstākās izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām 2016.gadā, Vienošanās pie Vidzemes Augstskolas struktūrvienības “Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta” nolikuma, Izraksts no ViA Senāta 2016.gada 22.jūnija Senāta protokola Nr. 7, ViA laboratoriju un pieejamā IT aprīkojuma uzskaitījums un apraksts, kas iegādāts Eiropas reģionālas attīstības fonda ietvaros).

1. Institucionālās attīstības plāns

1.1. Vidzemes Augstskolas vispārējs raksturojums

ViA dibināta 1996. gadā, Vidzemes pašvaldībām (tobrīd rajoniem) lemjot par nepieciešamību Vidzemes reģionā izveidot savu augstskolu. 2001. gadā ViA ieguvusi valsts augstskolas statusu, 2002. gadā akreditēta uz nenoteiktu laiku. 2015. gadā ViA ieguvusi zinātniskās institūcijas statusu. ViA ir pirmā augstskola Baltijā, kura ieguvusi Ekoaugstskolas statusu.

Augstskolas darbības pirmajos gados tika piedāvātas studijas sociālo zinātņu jomā, kas atbilda Latvijas sabiedrības un Vidzemes reģiona pieprasījumam. Latvijai, atgūstot politisko un ekonomisko neatkarību, bija iesācies sabiedrības transformācijas process no totalitārās PSRS uzspiestā nedemokrātiskā modeļa uz brīvas, rietumu demokrātiskajiem standartiem un vērtībām atbilstošu sabiedrību. Ļoti akūts un nepieciešams bija jaunu profesionāļu sagatavošana, kuri veicina sabiedrības modernizāciju, kā arī Latvijas integrāciju rietumu politiskajās, ekonomiskajās un drošības struktūrās. Sekojot darba tirgus pieprasījumam un ekonomikas transformācijai, turpmākajos gados attīstītas arī tādas jomas kā informācijas tehnoloģijas un inženierzinātnes.

ViA stratēģijā 2010 – 2015 kā augstskolas misija tika definēta nepieciešamība *“sniegt mūsdienu zinātnes prasībām atbilstošu konkurētspējīgu augstāko izglītību, nodrošināt zinātnes un pētniecības integrāciju studiju procesā un zināšanu pārnesi tautsaimniecībā, tā sekmējot Vidzemes reģiona attīstību”*². Ņemot vērā šos uzstādījumus, tika definēti ViA stratēģiskie mērķi un stratēģiskās programmas. ViA stratēģija 2016 – 2020 ir loģisks iepriekšējā posma stratēģijas turpinājums, iekļaujot zināšanu sabiedrības laikmetam atbilstošus akcentus.

ViA piedāvāto studiju programmu un pētniecības virzienu klāsts ļauj īstenot unikālu starpdisciplināru pieeju, izglītībā un pētniecībā saturiski integrējot kā tehnoloģiskus, tā arī sociālus aspektus. Šī pieeja atbilst esošā darba tirgus pieprasījumam un nākotnē pieprasītu prasmju prognozēm kā reģionālā, tā arī nacionālā līmenī.³

2017. gadā ViA piedāvā studijas sešos studiju virzienos sešpadsmit studiju programmās. Visas studiju programmas pēc starptautiskā studiju programmu izvērtējuma 2013. gadā tika akreditētas uz maksimālo termiņu – sešiem gadiem. Studijas ir orientētas uz profesionālo augstāko izglītību (visas koledžas, bakalaura un maģistra līmeņa studiju programmas ir profesionālas augstākās izglītības programmas) un ciešu sadarbību ar attiecīgo nozaru profesionāļiem. Šāda pieeja ir devusi labus rezultātus ViA absolventu nodarbinātībā – vairāk nekā 90% absolventu ir nodarbināti.⁴ ViA regulāri veic pētniecībā balstītu studiju programmu piedāvājuma un kvalitātes monitoringu (2015. – 2016. gadā īstenoti pētījumi par izglītības piedāvājuma atbilstību aktuālajam, kā arī nākotnes darba tirgus pieprasījumam).⁵ ViA tiek īstenots elastīgs mūžizglītības koncepts (*“Atvērtā universitāte”*), kas ļauj ViA piedāvātajās studiju programmās iesaistīties arī ārēja klausītāja statusā. Tāpat tiek īstenoti īpaši, konkrētām mērķauditorijām vai pat uzņēmumiem pielāgoti mūžizglītības kursi.

² ViA stratēģija 2010 – 2015. 2. lpp.

³ HESPI pētījums (2015) Valmierā un Vidzemes reģionā piedāvātas izglītības atbilstība uzņēmēju pieprasījumam un nodarbinātības prognozēm. <http://profesijupetijums.valmiera.lv/>

⁴ ViA absolventu aptauju rezultāti.

⁵ HESPI pētījumi (2015, 2016) Valmierā un Vidzemes reģionā piedāvātas izglītības atbilstība uzņēmēju pieprasījumam un nodarbinātības prognozēm. <http://profesijupetijums.valmiera.lv/>; Vidzemes Augstskolas piedāvāto studiju programmu pieprasījums un atbilstība darba tirgus pieprasījumam nākotnē

Lai sekmētu ViA stratēģijā 2010 – 2015 izvirzīto mērķu sasniegšanu, 2014. - 2016. gadā tika īstenotas un pabeigtas strukturālas reformas, kuru rezultātā izveidotas divas fakultātes (Inženierzinātņu un Sabiedrības zinātņu), kā arī Zināšanu un tehnoloģiju centrs (ZTC). Centrs daļēji pārņēma Vidzemes Mūzizglītības centra funkcijas. Tā galvenās atbildības sfēras ir mūzizglītības, sadarbības ar uzņēmējiem un pašvaldībām veicināšana un augstskolas sniegto pakalpojumu dažādošana.

Augot augstskolas zinātniskajai kapacitātei un sekojot starptautiskajām tendencēm, 2015. gadā ViA kļuvusi par zinātnisku institūciju un, veicot iekšēju zinātnisku konsolidāciju, 2015. – 2016. gadā ir mainījusi juridisko statusu zinātniskajiem institūtiem – Ekonomisko, sociālo un humanitāro pētījumu institūtam (HESPI) un Sociotehnisku sistēmu modelēšanas institūtam (SSII), pārveidojot tos no aģentūrām par augstskolas struktūrvienībām.

Iepriekšējā periodā studentu skaits ir ievērojami samazinājies, no 1414 studentiem (2008. gads) līdz 870 (2015. gads), kas kopumā ir negatīva parādība. Samazinājumu ir izraisījuši vairāki faktori, pirmkārt demogrāfiskā realitāte - vidējās izglītības iestāžu absolventu skaita samazināšanās, kā arī iedzīvotāju imigrācija. Nozīmīgs faktors bija arī 2009. gada ekonomiskā krīze, kuras iespaidā daudzi reģiona iedzīvotāji vairs nebija spējīgi apmaksāt savas studijas (budžeta vietu skaits ViA iepriekšējā periodā ir bijis daudz mazāks, nekā citos Latvijas reģionos izvietotajām augstskolām). Arī ViA valsts finansējumu ļoti būtiski samazināšanas virzienā ietekmēja 2009. gada ekonomiskā krīze. ViA veica iekšēju esošā studiju programmu klāsta izvērtējumu, atsakoties no tām studiju programmām vai studentu plūsmām (piemēram, nepilnais laiks), kurās nevarēja nodrošināt studējošo kritisko masu. Šāda politika neapšaubāmi samazināja studējošo kopskaitu, taču ļāva ViA sabalansēt studiju procesa ieņēmumus un izdevumus. Vienlaicīgi jāatzīst, ka pēdējos gados ir pieaudzis to studentu īpatsvars, kas nav no Vidzemes reģiona. Tas liecina par ViA specializēšanās tendencēm nacionālā līmenī un augstskolas konkurētspējas pieaugumu.

Sadarbība ar uzņēmumiem pārsvarā tiek realizēta studiju procesā un studiju programmu monitoringā - studējošajiem tiek piedāvātas prakses uzņēmumos, uzņēmumu pārstāvji ir visu līmeņu parbaudījumu komisijās un ViA Padomnieku konventā, kā arī sniedz regulāras rekomendācijas studiju satura pilnveidošanai atbilstoši aktuālajam darba tirgus pieprasījumam. Reģiona uzņēmumu struktūra (dominē mazie un mikrouzņēmumi) šobrīd nav labvēlīga sadarbībai lietišķās pētniecības jomā, taču novērojama tendence sadarbības pieaugumam ar nacionāla un starptautiska līmeņa uzņēmumiem. Dažādas inovatīvas sadarbības formas ar uzņēmējiem, iesaistot ViA studentus un darbiniekus, piedāvā ViA ZTC. Iepriekšējā posmā (2010 – 2015) veiksmīga bija ViA un Valmieras biznesa un inovāciju inkubatora (VBII) sadarbība, starp sekmīgākajiem VBII atbalstu guvušajiem uzņēmumiem bija ViA studentu un absolventu dibināti uzņēmumi.

Svarīgs ViA attīstības priekšnosacījums ir bijusi starptautiskā sadarbība un studiju procesa internacionalizācija. Vairāk nekā trešdaļa augstskolas absolventu ir piedalījušies starptautiskajās studentu apmaiņas programmās vai savas prakses īstenojuši ārvalstīs. Nozīmīga augstskolas tradīcija ir Baltijas Starptautiskā vasaras skola⁶, kas regulāri pulcē ārvalstu dalībniekus. No 2014. gada augstskola īsteno starptautisku studiju programmu maģistrantūras līmenī – Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība (ITEM), angļu valodā tiek realizēta studiju programma Biznesa vides vadība, kā arī daļēji studiju programma Informācijas tehnoloģijas. Studiju procesā regulāri iesaistās ārvalstu pasniedzēji. Nākotnes izaicinājums ir motivētu ārvalstu studentu skaita palielināšana. Jāizmanto tās iespējas, ko sniedz dažādas pētniecību atbalstošas starptautiskas platformas. ViA ir iesaistījies vairāku starptautisku pētniecisku grupu konsorcijs, piesakot

---

⁶ <http://biss.va.lv/>

projektus Horizon2020, pagaidām ViA ekosistēmā (SSII) ir īstenoti: FP7-ICT-2009-5 IP projekts CHOReOS (2010-2014) "Large Scale Choreographies for the Future Internet", FP7-ICT-2011-7 IP projekts FUPOL (2011-2015) "Future Policy Modelling".

Būtisks ieguldījums ViA attīstībā ir 2012. – 2014. gadā realizētā Inženierzinātņu korpusa rekonstrukcija un paplašināšana, kā arī modernu laboratoriju izveidošana⁷. Šis projekts būtiski palielina ViA akadēmisko un zinātnisko kapacitāti no infrastruktūras viedokļa un dod iespējas ne tikai attīstīt pētniecību, bet arī paplašina ViA kā reģionāla inovāciju centra izaugsmes iespējas. Mājīgās un vizuāli pievilcīgās telpas ir būtiski palielinājušas iespējas ViA organizēt dažādus populārzinātniskus un izglītojošus pasākumus, tādā veidā palielinot ieguldījumu reģiona attīstībā un arī pašas ViA atpazīstamības celšanā⁸.

Tajā pat laikā, neskatoties uz iepriekšējā posma Stratēģijā (2010 – 2015) definēto nepieciešamību stiprināt zinātnisko darbību,⁹ virkne iespēju netika izmantotas. Lai arī akadēmiskā personāla ar doktora zinātnisko grādu īpatsvars pakāpeniski pieaug, tas notika lēni, un kā vienīgā no valsts reģionālajām augstskolām ViA ilgstoši formāli nekvalificējās zinātniskas institūcijas statusam. Rezultātā ViA iepriekšējā plānošanas periodā nav startējusi nevienā specifiski zinātni atbalstošā struktūrfondu projektā, nav piedalījies Valsts nozīmes pētniecības centru izveides programmā, zinātnisko darbību ViA atbalstījusi, finansējot to no pamatbudžeta, taču šie līdzekļi ir bijuši visai ierobežoti. Citas reģionālās augstskolas, saņemot zinātnes bāzes finansējumu un startējot dažādās struktūrfondu programmās, zinātniskajā darbībā un infrastruktūrā iepriekšējā periodā (2010 – 2015) ir spējušas investēt ievērojami lielākus līdzekļus. Situācija ir mainījusies kopš 2015. gada, kad ViA ir kļuvusi par zinātnisku institūciju, un, pateicoties strukturālo reformu rezultātā īstenotajai resursu konsolidācijai, 2017. gadā pirmo reizi saņem zinātnes bāzes finansējumu, kā arī pretendē uz zinātnisko darbību stiprinoša ES finansējuma saņemšanu.¹⁰ Pieaudzis arī zinātniskās darbības apjoms, taču nepieciešama starptautiskās zinātniskās darbības aktivizēšana. Zinātniskā darbība līdz šim koncentrēta galvenokārt ViA dibinātajos zinātniskajos institūtos. SSII dibināts 2006. gadā, savukārt HESPI¹¹ – 2013. gadā.

Svarīgs zinātnisko kapacitāti un aktivitāti stiprinošs elements ir doktora studiju programmas. No 2011. gada tiek realizēta doktora studiju programma "Sociotehnisku sistēmu modelēšana", 2015. gadā ar LR Ministru kabineta lēmumu ViA ieguvusi promocijas tiesības Informācijas tehnoloģijās. No 2016. gada ar sadarbības partneriem ir uzsākts darbs jaunas starpdisciplināras doktora studiju programmas izveidē Sabiedrības zinātņu fakultātē. Doktora studiju programmu īstenošanā ViA izmanto un plāno arī turpmāk attīstīt nacionālas un starptautiskas partnerības principu.

ViA ir relatīvi jauni darbinieki (vidējais vecums - administratīvais personāls – 40, akadēmiskais personāls – 47, zinātniskais personāls – 55, zinātniski tehniskais personāls – 39, zinātni apkalpojošais personāls – 41), kā arī tā prasmīgi izmanto tās priekšrocības, ko tai sniedz nelielas organizācijas iespējas ātri pieņemt lēmumus. ViA pārvaldības modeli atzinīgi novērtēja Pasaules

---

⁷ Ēkas Tērbatas ielā 10 rekonstrukcijai, paplašināšanai un pielāgošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem augstskola ir piesaistījusi Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu. Projekta kopējais attiecināmais finansējums ir 2,62 miljoni eiro, tajā skaitā ERAF finansējums – 85%, valsts budžeta līdzfinansējums – 7,17%, kā arī augstskolas pašas ieguldījums – 7,73% no kopējā budžeta.

⁸ <http://www.va.lv/lv/zinas/vidzemes-augstskolas-jaunais-inzenierzinatnu-korpuss-piesaista-uznemeju-uzmanibu>.

⁹ 3.stratēģiskās programmas mērķis - stiprināt ViA pētniecisko kapacitāti un veicināt pētniecību augstskolai, Vidzemes reģionam un Latvijai prioritāros virzienos.

¹⁰ Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.4. pasākuma "P&A infrastruktūras attīstīšana Viedās specializācijas jomās un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšana"

¹¹ <http://www.va.lv/lv/lapa/par-hespi/>

bankas eksperti, kas 2016. gada jūnijā apmeklēja ViA. Organizācija, sekojot starptautiskajām tendencēm, īsteno struktūrvienību autonomijas politiku, cita starpā struktūrvienībām kopš 2016. gada novirzot finansējumu to stratēģisku mērķu sasniegšanai un arī snieguma finansējumu par konkrētu rezultatīvo rādītāju sasniegšanu. ViA vide ir neformāla un radoša, to raksturo starpdisciplināritāte un individuāla pieeja, svarīgs un novērtēts faktors ir katra darbinieka proaktīva rīcība mērķu sasniegšanai. ViA piedāvā ļoti plašas iespējas, un būtisks izaicinājums ir katra darbinieka individuālas pārslodzes risks, uzņemoties dažādus pienākumus. Šo problēmu jārisina gan ar papildu darbinieku piesaisti, gan arī atalgojuma likmju mērķtiecīgu celšanu nākotnē. Svarīgs faktors ir ViA pievilcības un vērtību ilgtermiņa uzturēšana, kas mazinātu kvalificētu cilvēkresursu zaudēšanas riskus.

ViA darbība ir būtisks faktors valsts policentriskas attīstības nodrošināšanai. Lielākā daļa absolventu darbu atrod Vidzemes reģionā, tāpat regulāri tiek veikta reģiona attīstībai nozīmīga pētniecība. Tiek īstenota Valmieras pašvaldības pētniecības programma, izpildīti Vidzemes Plānošanas reģiona pasūtīti līgumdarbi, tāpat nacionālā līmeņa Valsts Pētījumu programmā ViA vada trīs programmas EKOSOC – LV apakšprojektus, projektā kopumā uzņemoties atbildību par pētniecību un tās rezultātiem Vidzemes reģionā.

ViA ir plašs sadarbības partneru loks starptautiskā, nacionālā un reģionālā līmenī. Ņemot vērā organizācijas kapacitāti, tiek īstenots stratēģiskās partnerības princips – sadarbību realizēt ar ierobežotu skaitu partneru, taču to īstenot padziļināti, attīstot to iespējami daudz virzienos.

ViA ir izveidojies stratēģiskas partnerības tīkls nacionālā līmenī, kā valsts pārvaldes, tā arī uzņēmējdarbības sektoros. ViA sadarbības tīkls aptver visu Vidzemes reģionu, taču objektīvi ciešākā sadarbība ir izveidojusies ar Valmieras pilsētu. ViA un Valmieras pilsētai ir apvienota bibliotēka, ViA realizē Valmieras pašvaldības finansētus pētījumus, ViA 2016. gadā aktīvi iesaistījās Valmieras pilsētas izglītības stratēģijas izstrādē. Valmieras kā sakoptas, drošas un uzņēmējdarbībai atvērtas pilsētas reputācija ir būtisks faktors arī ViA atpazīstamībai un pievilcībai.

Viens no prioritāriem virzieniem reģionālā sadarbībā ir vidējās izglītības iestādes, un jo īpaši profesionālās izglītības iestādes - tehnikumi. Ar Valmieras Tehnikumu tiek saskaņoti infrastruktūras un studiju programmu attīstības plāni. Piemēram, mehatronikas laboratorijas ViA un Valmieras Tehnikumā tika iekārtotas, abām pusēm veicot intensīvas konsultācijas, kā rezultātā novērsta iekārtu dublēšanās. Tiek veidotas stratēģiskas partnerības arī reģionā, piemēram, ar Valkas un Madonas ģimnāzijām, Priekuļu un Smiltenes tehnikumiem. Sadarbību kavējošs faktors vidējās izglītības segmentā ir reģionālā skolu tīkla sadrumstalotība – liels vidējās izglītības iestāžu skaits ar mazu skolnieku skaitu vienā skolā.

Augstskolas situāciju iepriekšējā periodā (2010 – 2016) raksturojoša SVID analīze

Stiprās puses

Plašs uz darba tirgu orientētu profesionālo studiju programmu piedāvājums

Uz praksi un zināšanu pielietošanu orientētas studiju metodes

2016. gadā pabeigts iekšējo strukturālo reformu process

Darbinieki ar izaugsmes potenciālu

Organizācijas iekšējās vērtības – proaktivitāte, radošums, neformāla vide, individuāla pieeja

Ātra reakcija uz sociāliem izaicinājumiem

Starpdisciplināra pieeja

Starptautiskā sadarbība studiju procesā

Sadarbība ar uzņēmumiem

Sadarbība ar vidējās izglītības iestādēm Valmierā un reģionā
Pievilcīga infrastruktūra
Pievilcīga apkārtējā vide (Valmieras pilsētas reputācija un atpazīstamība)
ViA attīstība ir būtisks faktors valsts policentriskai attīstībai

Vājās puses

Visu zinātnes attīstību veicinošo iespēju neizmantošana iepriekšējās stratēģijas īstenošanas periodā (2010 – 2015)
Studējošo skaita samazināšanās iepriekšējā periodā
Finansējuma trūkums augstskolas attīstībai iepriekšējā periodā (2010 – 2015)
Nepietiekams skaits studiju kursu angļu valodā
Nepietiekama starptautiska sadarbība pētniecībā
Nepietiekams skaits proaktīvu darbinieku
Esošo kvalificēto darbinieku pārslodze un nespēja iesaistīties jaunās aktivitātēs
Materiāli tehniskā bāze neatbilst moderno tehnoloģiju straujajam attīstības līmenim
Materiāli tehniskā bāze neatbilst augstskolas mērķim sasniegt starptautisku līmeni pārredzamā laika periodā

Iespējas

Iepriekšējā periodā īstenoto iekšējo strukturālo reformu rezultātu un iekšējo resursu konsolidācijas izmantošana, lai īstenotu ViA stratēģijā 2016 – 2020 izvirzītos mērķus
Starptautiskās sadarbības studiju procesā turpināšana un padziļināšana
Studiju programmu angļu valodā attīstība
Motivētu ārvalstu studentu piesaiste
Starptautisku pētniecības projektu un pakalpojumu īstenošana
Starpdisciplināras ievirzes studiju saturā turpmāka stiprināšana
Elastīga pieeja studiju procesa nodrošināšanā
Esošo darbinieku atbalsta un izaugsmes sistēmas izveide, t.sk. svešvalodu zināšanu stiprināšana
Augsti motivētu cilvēkresursu piesaiste
Mūžizglītības piedāvājuma paplašināšana
Finansējuma augstskolas attīstībai piesaiste
Reģiona izaugsmes veicināšana
Digitālā laikmeta augstskolas modeļa attīstīšana
ViA kā Baltijas pirmās Ekoaugstskolas vērtību un statusa pārnese digitālajā laikmetā
Augstskolas pozicionējuma izmantošana

Draudi

Nelabvēlīga ģeopolitiskā situācija reģionā
Nekonsekvence valsts politikas prioritātēs, augstākajā izglītībā un zinātnē
Nespēja atrast savu nišu Latvijas un Baltijas reģiona izglītības un zinātnes tirgū
Kvalificētu cilvēkresursu zaudēšana

1.2. Vidzemes Augstskolas stratēģiskās prioritātes

1.2.1. Izglītība

Stratēģiskās prioritātes mērķis – nodrošināt mūsdienīgu un kvalitatīvu, pētniecības rezultātos balstītu izglītības piedāvājumu, kas atbilst darba tirgus pieprasījumam un prognozēm, kā arī labai starptautiskajai praksei.

Stratēģisko prioritāti nodrošinošie rīcības virzieni

Cilvēkresursi

- Pakāpeniski palielināt veltētā akadēmiskā personāla ar doktora zinātnisko grādu īpatsvaru, sasniedzot 60% 2020. gadā;
- Veicināt akadēmiskā personāla attīstību un sadarbību ar jaunajiem zinātniekiem, piesaistīt ārvalstu docētājus, vadošos zinātniekus, nozares profesionāļus un ViA absolventus;
- Attīstīt jaunu, modernu un uz rezultātiem orientētu zināšanu sabiedrības akadēmisko kultūru ar aktīvu diskusiju par jaunajiem sabiedrības izaicinājumiem ar nepārtrauktu proaktīvu reaģēšanu uz tiem jaunu pētījumu un inovāciju projektu sagatavošanas formā;
- Pilnveidot atbalsta mehānismu svešvalodu zināšanu uzlabošanai (iespēja apgūt un uzlabot svešvalodu zināšanas caur atvērto universitāti, kā arī īpašos rīkotos svešvalodu kursus);
- Studentu piesaistē ViA ekosistēmai orientēties uz kvalitatīvajām metodēm (darbs visa gada garumā ar konkrētām vidējās izglītības iestādēm, potenciālo studentu grupām, lai augstskolā pārsvarā nokļūtu studenti ar augstu motivāciju, kuri iepriekš ir iepazinušies ar ViA un tās vērtībām), nevis kvantitatīvajām metodēm (skaļi mārketinga un reklāmas pasākumi īsi pirms studentu uzņemšanas vai uzņemšanas periodā);
- Aktīvi izmantot mūžizglītības un atvērtās universitātes platformas, lai dotu iespēju iegūt papildus izglītību visu vecumu interesentiem;
- Nodrošināt individuālu pieeju gadījumos, kad tas ir nepieciešams personām ar funkcionāliem traucējumiem;
- Studiju un apmācības procesā turpināt nodrošināt individuālu un starpdisciplināru pieeju;
- Nodrošināt ViA studentu (t. sk. mūžizglītības programmās studējošo) iesaisti stratēģiskās prioritātes īstenošanā, veidojot efektīvu atgriezenisko saikni par studiju procesa rezultātu novērtējumu;
- Nodrošināt ViA studentu iesaisti studiju procesā, tajā skaitā mūžizglītības jomā un aktivitātēs, kas ir saistītas ar papildizglītību vidējās izglītības iestādēs;
- Iespēju robežās iesaistīt ViA studentus organizācijas administratīvo u.c. funkciju nodrošināšanā, piedāvājot prakses un nepilnas slodzes darba vietas.

Infrastruktūra

- Nodrošināt mūsdienīgi aprīkotu mācību vidi (auditorijas, laboratorijas, aprīkojums, informatīvās datu bāzes), kas iespēju robežās pieejama neierobežotā laikā (7x24);
- Kopmītņu renovācija;
- Bērnistabas ierīkošana, kur savus bērnus uz lekciju vai docēšanas laiku (īslaicīgi) var atstāt studenti un augstskolas darbinieki.

Sadarbība

- Attīstīt sadarbības tīklu ar augstskolām un zinātniskiem institūtiem, citām izglītības iestādēm, pašvaldībām un uzņēmumiem (informāciju par 2016.g. noslēgtajiem līgumiem skatīt pielikumā Nr. 5);
- Īstenot akadēmiskā personāla apmaiņas vizītes, vieslekcijas un dažādus sadarbības projektus ar sadarbības tīkla partneriem;
- Īstenot akadēmisko vieslekciju nedēļu reizi gadā, visās lekcijās nedēļas garumā nodrošinot vieslektoros, šīs apmaiņas vizītes izmantot turpmākas sadarbības stiprināšanai (akadēmiskas diskusijas un apaļie galdi);
- Veicināt studentu līdzdalību dažādās apmaiņas programmās, izmantot ViASA studentu starptautiskās partnerības stiprināšanā;

- Sadarbības partneru (īpaši pašvaldību) starptautiskā sadarbības tīkla izmantošana ārvalstu studentu piesaistei;
- Sadarbības partneru iesaiste diskusijās par jaunu studiju programmu vai virzienu atvēršanu ViA.

Finansējums

- Nodrošināt iespējami augstāku augstākās izglītības pieejamību (lielāku budžeta vietu skaitu ViA), kā arī iespējas saņemt starptautiski konkurētspējīgu atalgojumu ViA darbiniekiem;
- Aktīvi izmantot iespējas saņemt papildus finansējumu ViA stratēģisko prioritāšu un rīcības virzienu īstenošanai no dažādiem finansējuma avotiem (privāts finansējums, valsts un pašvaldību finansējums, ES struktūrfondu vai citu ES programmu līdzekļi (piemēram, Horizon2020, Erasmus+ u. c.));
- Veidot motivējošu atalgojuma sistēmu, ieviešot būtisku snieguma finansējuma komponenti, ļaujot papildus finansējumu novirzīt tiem, kas devuši lielāku ieguldījumu ViA stratēģisko virzienu īstenošanā: papildus finansējuma piesaiste caur valsts augstākās izglītības finansējuma otrā pīlāra snieguma finansējumu, trešo pušu finansējuma piesaiste vai pilna laika maksas ārvalstu studentu piesaiste.

Stratēģijas īstenošanas kontroles mehānisms

- Pasākumi, kas nodrošina ViA stratēģiskās prioritātes ārējo un iekšējo uzraudzību. Lai atvieglotu uzraudzību, virknei kritēriju ir piemēroti rezultatīvie rādītāji, kas ļauj izsekot stratēģisko virzienu īstenošanas gaitai, kā arī laikus identificēt nobīdes no plānotā. Starp kritērijiem izglītības jomā ir absolventu nodarbinātības rādītāji, vēlēta akadēmiskā personāla ar doktora zinātnisko grādu īpatsvars, piesaistītie ārvalstu pasniedzēji, studentu (t. sk. ārvalstu) skaits u. c.;
- Ārējā uzraudzība tiek veikta, iesaistot ViA Padomnieku konventu, kā arī ViA Studiju virzienu padomes ar papildus piesaistītiem nozaru ekspertiem;
- Iekšējo uzraudzību īsteno ViA Satversmes sapulce, ViA Senāts un ViA Stratēģiski konsultatīvā padome;
- Mērķtiecīgi gatavoties 2017. – 2019. gados plānotajai studiju virzienu akreditācijai, kuras laikā pēc starptautiskiem kritērijiem tiks vērtēti visi ViA studiju virzieni.

1.2.2. Zinātne

Stratēģiskās prioritātes mērķis – nodrošināt starptautiskiem kritērijiem atbilstošu pētniecisko vidi un pētījumu rezultātus, kas tiek izmantoti konkrētu problēmu risinājumos (inovācijās), augstvērtīgās zinātniskās publikācijās, kā arī pētījumu rezultātu pārnesē izglītības programmās un tautsaimniecībā.

Stratēģisko prioritāti nodrošinošie rīcības virzieni

Cilvēkresursi

- Iesaistīt pētniecībā ViA akadēmisko personālu, ārvalstu un vietējos jaunus zinātniekus, kā arī ViA studentus un absolventus;
- Iesaistīt pētniecībā sadarbības partnerinstitūciju (augstākās un vidējās izglītības mācību iestādes, zinātniskie institūti, valsts un privātie uzņēmumi) personālu;
- Izveidot potenciālo pētnieku datubāzi – apzināt to personu loku, ko nepieciešamības gadījumā operatīvi varētu iesaistīt pētniecības projektos.

Infrastruktūra

- Nodrošināt ViA infrastruktūras pieejamību sadarbības partneriem apmācību, lietišķu pētījumu vai testu veikšanai;
- Izveidot un uzturēt IT platformu uzkrāto pētniecisko datu saglabāšanai ar mērķi tos izmantot citos pētījumos vai salīdzinošos pētījumos ar laika rindas atstarpi;
- Izveidot un uzturēt aptauju veikšanai paredzētu vienotu IT sistēmu, piesaistot izpildē studentus.

Sadarbība

- Attīstīt sadarbības tīklus ar augstskolām un zinātniskiem institūtiem, citām izglītības iestādēm, pašvaldībām un uzņēmumiem – potenciāliem partneriem pētniecības projektos, t. sk. starptautiskos (informāciju par 2016.g. noslēgtajiem līgumiem skatīt pielikumā Nr. 5);
- Izmantot esošās iestrādes akadēmiskajā partnerībā, iekļaujoties Horizon2020 projektu partneru konsorcijs;
- Vienoties ar sadarbības partneriem par kopīgu infrastruktūras izmantošanu pētnieciskajos projektos;
- Slēgt sadarbības līgumus ar partneriem, ar kuriem ir iespējama vairāku virzienu sadarbība (stratēģiskās partnerības). Regulāri pārskatīt un aktualizēt līgumattiecības;
- Iesaistīt sadarbības partnerus konferenču rīkošanā ViA, kā arī veicināt ViA līdzdalību citu institūciju konferencēs.

Finansējums

- Aktīvi izmantot iespējas saņemt papildus finansējumu ViA stratēģiskās prioritātes un rīcības virzienu, kā arī ViA pētniecības programmas īstenošanai no dažādiem finansējuma avotiem (privāts finansējums, valsts un pašvaldību finansējums, ES struktūrfondu vai citu ES programmu līdzekļi (piem. Horizon2020, Erasmus+ u. c.));
- Veidot motivējošu atalgojuma sistēmu, ieviešot būtisku snieguma finansējuma komponenti, ļaujot papildus finansējumu novirzīt tiem, kas devuši lielāku ieguldījumu ViA stratēģisko virzienu īstenošanā: papildus finansējuma piesaiste caur valsts augstākās izglītības finansējuma otrā pīlāra snieguma finansējumu, trešo pušu finansējuma piesaiste vai pilna laika maksas ārvalstu studentu piesaiste.

Stratēģijas īstenošanas kontroles mehānisms

- Pasākumi, kas nodrošina ViA stratēģiskā virziena ārējo un iekšējo uzraudzību. Lai atvieglotu uzraudzību, virknei kritēriju ir piemēroti rezultatīvie rādītāji, kas ļauj izsekot stratēģisko virzienu īstenošanas gaitai, kā arī laikus identificēt nobīdes no plānotā. Starp kritērijiem zinātnes jomā ir pētniecībā iesaistīto zinātnieku, t. sk. doktorantu un jauno zinātnieku, ViA studentu skaits, zinātnisko publikāciju, kas iekļautas Scopus un Web of Science datu bāzēs skaits, iesniegto un īstenoto reģionālo, nacionālo un starptautisko pētniecisko projektu skaits;
- Ārējā uzraudzība tiek veikta, iesaistot ViA Padomnieku konventu, kā arī ViA Studiju virzienu padomes ar papildus piesaistītiem nozaru ekspertiem;
- Iekšējo uzraudzību īsteno ViA Satversmes sapulce, ViA Senāts un ViA Stratēģiski konsultatīvā padome.
- Mērķtiecīgi gatavoties 2017. gadā plānotajam Latvijas Zinātnisko institūciju starptautiskajam izvērtējumam.

1.2.3. Zināšanu pārnese un ideju līderība

Stratēģiskā virziena mērķis – nodrošināt ViA un tās partnerinstitūciju zināšanu nodošanu sadarbības partneriem, ViA vērtību un ideju popularizēšana, kā arī Vidzemes reģiona intelektuālā līdera lomas uzņemšanās valsts un reģiona izaugsmes veicināšanā.

Stratēģisko prioritāti nodrošinošie rīcības virzieni

Cilvēkresursi

- Nodrošināt vadošo ViA attiecīgo jomu ekspertu komunikāciju ar sabiedrību (ViA pētījumu rezultātu prezentēšana, piedalīšanās reģionālos, nacionālos un starptautiskos forumos, intervijas un dalība diskusijās plašsaziņas līdzekļos);
- Nodrošināt nozaru profesionāļu ieinteresētību līdzdarboties augstskolas darbā (konsultācijas, uzstāšanās ViA organizētos pasākumos);
- Iesaistīt augstskolā studējošos dažādos zināšanu pārneses pasākumos, t. sk. kā brīvprātīgos un piedāvājot ViA kā prakses vietu.

Infrastruktūra

- Nodrošināt ViA infrastruktūras pieejamību sadarbības partneriem apmācību, lietišķu pētījumu vai testu veikšanai;
- Kopmītņu renovācija;
- Bērnistabas ierīkošana, kur savus bērnus uz lekciju laiku var atstāt lekciju apmeklētāji vai uz tikšanās laiku sadarbības partneri.

Sadarbība

- Attīstīt sadarbības tīklus ar augstskolām un zinātniskiem institūtiem, citām izglītības iestādēm, pašvaldībām un uzņēmumiem;
- Apkopot un regulāri aktualizēt informāciju par ViA piedāvājumu un iespējām dažādās sadarbības formās;
- Identificēt potenciālo partneru loku ViA pētījumu rezultātu komercializēšanai.

Finansējums

- Aktīvi izmantot iespējas saņemt papildus finansējumu ViA stratēģisko prioritāšu un rīcības virzienu, kā arī ViA pētniecības programmas īstenošanai no dažādiem finansējuma avotiem (privāts finansējums, valsts un pašvaldību finansējums, ES struktūrfondu vai citu ES programmu līdzekļi (piem. Horizon2020, Erasmus+ u. c.));
- Veidot motivējošu atalgojuma sistēmu, ieviešot būtisku snieguma finansējuma komponenti, ļaujot papildus finansējumu novirzīt tiem, kas devuši lielāku ieguldījumu ViA stratēģisko virzienu īstenošanā: papildus finansējuma piesaiste caur valsts augstākās izglītības finansējuma otrā pīlāra snieguma finansējumu, trešo pušu finansējuma piesaiste, vai pilna laika maksas ārvalstu studentu piesaiste.

Stratēģijas īstenošanas kontroles mehānisms

- Pasākumi, kas nodrošinātu ViA stratēģiskās prioritātes ārējo un iekšējo uzraudzību. Lai atvieglotu uzraudzību, virknei kritēriju ir piemēroti rezultatīvie rādītāji, kas ļauj izsekot stratēģisko virzienu īstenošanas gaitai, kā arī laikus identificēt nobīdes no plānotā. Starp kritērijiem zināšanu pārneses un ideju līderības jomā ir pētījumu rezultātu komercializēšana, populārzinātnisku rakstu publicēšana, dalība nacionāla un starptautiska līmeņa forumos;

- Ārējā uzraudzība tiek veikta, iesaistot ViA Padomnieku konventu, kā arī ViA Studiju virzienu padomes ar papildus piesaistītiem nozaru ekspertiem;
- Iekšējo uzraudzību īsteno ViA Satversmes sapulce, ViA Senāts un ViA Stratēģiski konsultatīvā padome.

2. Vidzemes Augstskolas stratēģijas izglītības un pētniecības programmu attīstības plānu izstrādes pamatprincipi

ViA studiju virzienu un programmu attīstības programma, kā arī pētniecības programma (turpmāk – Programmas) ir izstrādātas, ievērojot ES un Latvijas ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības dokumentus, kā arī citus likumdošanas aktus, kas nosaka izglītības un zinātnisku institūciju darbības pamatprincipus. Programmas saskaņotas ar reģionāla līmeņa attīstības plāniem (Vidzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģija, Valmieras un citu reģiona pilsētu attīstības plāni un izglītības stratēģijas), kā arī specifiskiem, tostarp ViA, veiktu pētījumu rezultātiem.

Programmas ir veidotas, izvērtējot Eiropas Komisijas stratēģijā “Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei” noteiktās pamatiniciatīvas¹², kā arī citus ES ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības un analītiskos dokumentus, Ekonomiskās attīstības un sadarbības organizācijas (OECD) pētījumus un publikācijas¹³.

Galvenais Latvijas valsts **ilgtermiņa** attīstības plānošanas dokuments ir 2010. gada 10. jūnijā Saeimā apstiprinātā „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam” (LATVIJA-2030)¹⁴. ViA Programmas ir veidotas, balstoties uz LATVIJA-2030 izvirzītajiem pamatprincipiem – vides, sociālie un ekonomiskie jautājumi ir savstarpēji cieši saistīti un jārisina vienoti, neatrauti cits no cita¹⁵. ViA Programmās definētie studiju un pētniecības virzieni un tēmas atbilst LATVIJA-2030 noteiktajām septiņām prioritātēm (Kultūras telpas attīstība; Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā; Inovatīva un efektīva ekonomika; Paradīgas maiņa izglītībā; Daba kā nākotnes kapitāls; Telpiskās attīstības perspektīva; Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība).

Tāpat ViA Programmas ir izstrādātas atbilstoši hierarhiski augstākajam **nacionāla līmeņa vidēja termiņa** plānošanas dokumentam “Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam” (NAP-2020)¹⁶ un tajā definētajām prioritātēm – Tautas saimniecības izaugsme; Cilvēka drošumspēja un Izaugsmi atbalstošas teritorijas. Īpaša vērība ir pievērsta NAP-2020 rīcības programmām “Attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība”, “Augstražīga un eksportspējīga ražošana un starptautiski konkurētspējīgi pakalpojumi” un “Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana”. Ņemot vērā ViA ģeogrāfisko novietojumu (Valmieras pilsēta), izstrādājot ViA Programmas, būtiski ņemti vērā NAP-2020 uzstādījumi valsts reģionālajā politikā: *“Pretstatā pašreizējai monocentriskajai apdzīvojuma struktūrai jāattīsta līdzsvarota policentriska pieeja, ko veido savstarpēji pakārtoti un dažādos līmeņos saistīti attīstības centri, kuriem tiek sniegts atbalsts uzņēmējdarbības, transporta, publisko pakalpojumu sniegšanas un tūrisma infrastruktūras pilnveidošanai, izmantojot integrētu teritoriālu pieeju (pilsētvide).”*

¹² http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_LV_ACT_part1_v1.pdf.

¹³ Piemēram, http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/science-and-technology/oecd-science-technology-and-industry-outlook-2014_sti_outlook-2014-en#page1.

¹⁴ http://www.pkc.gov.lv/images/LV2030/Latvija_2030.pdf.

¹⁵ Turpat, 6. lpp.

¹⁶ http://www.pkc.gov.lv/images/NAP2020%20dokumenti/20121220_NAP2020_apstiprinats_Saeima.pdf.

Izglītības programmā vērā ir ņemti vērā vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentā (**Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam**¹⁷) izvirzītie izglītības attīstības politikas pamatprincipi, mērķi un rīcības virzieni septiņiem gadiem. Šis dokuments aptver visus izglītības veidus un pakāpes, ne tikai augstāko izglītību. Kā izglītības attīstības politikas virsmērķis pamatnostādņēs ir definēta kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei.

Zinātnes nozares vidējā termiņa plānošanas dokumentā "**Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam**" (ZTIP-2020) īpaši ir akcentēts NAP-2020 vadmotīvs "Ekonomikas izrāviens": "Pamatnostādņēs ietvertās jomas ir skatāmas atbilstoši NAP prioritātei „Tautas saimniecības izaugsme”, kas paredz, ka Latvijas produktu un pakalpojumu konkurētspējas un eksporta apjomu palielināšanai nepieciešama cieša, komerciāla sadarbība ar zinātni, veicinot privātā sektora interesi ieguldīt pētniecībā un inovācijās.” ZTIP-2020 īpaši uzsvērts, ka Latvijas zinātne 2020. gadā būs koncentrēta zinātniskajos institūtos, kas ir konkurētspējīgi pasaules attīstīto valstu līmenī. ZTIP-2020 un informatīvajā ziņojumā "Par Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas izstrādi"¹⁸ ir definētas septiņas izaugsmes prioritātes, kā arī piecas viedās specializācijas jomas.

Izaugsmes prioritātes

- **1. prioritāte**

Efektīvāka pirmapstrādes produktu izmantošana augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanai, jaunu materiālu un tehnoloģiju radīšana un pielietošanas dažādošana. Netehnoloģisko inovāciju un Latvijas radošās industrijas potenciāla plašāka izmantošana tautsaimniecības nozaru augstākas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu ražošanai.

- **2. prioritāte**

Tādas inovācijas sistēmas izveide, kas nodrošina atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju radīšanai esošo nozaru un starpnozaru ietvaros, kā arī jaunām nozarēm ar augstu izaugsmes potenciālu, kas balstītas uz izaugsmi noteicošajām atslēgtehnoloģijām, nodrošina efektīvu jaunu produktu / pakalpojumu identifikāciju sistēmu, un spēj atrast un sniegt atbalstu jaunu produktu radīšanai gan esošo nozaru un starpnozaru ietvaros, gan arī veidot jaunas nozares ar augstu izaugsmes potenciālu.

- **3. prioritāte**

Energoefektivitātes paaugstināšana, kas ietver jaunu materiālu radīšanu, ražošanas procesu optimizāciju, tehnoloģisko jauninājumu ieviešanu, alternatīvo energoresursu izmantošanu u. c. risinājumus.

- **4. prioritāte**

Modernas un mūsdienu prasībām atbilstošas IKT sistēmas attīstība privātajā un valsts sektorā.

- **5. prioritāte**

Moderna un nākotnes darba tirgus prasībām atbilstoša izglītības sistēma, kas veicina tautsaimniecības transformāciju un VSS prioritāšu īstenošanai nepieciešamo kompetenču, uzņēmējspējas un radošuma attīstību visos izglītības līmeņos.

---

¹⁷ <http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406>

¹⁸ <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40291636>.

- **6. prioritāte**

Attīstīta zināšanu bāze (fundamentālā zinātne un zinātnes infrastruktūra) un cilvēkkapitāls zināšanu jomās, kurās Latvijai ir salīdzinošās priekšrocības un kas ir nozīmīgas tautsaimniecības transformācijas procesā: zināšanu jomās, kas saistītas ar viedās specializācijas jomām (1) zināšanu ietilpīga bioekonomika, (2) biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas, (3) viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas, (4) viedās enerģētikas un (5) IKT, kā arī EK identificētajās atslēgtehnoloģijās (nanotehnoloģijas, mikro un nanoelektronika, fotonika, avancētie materiāli un ražošanas sistēmas, biotehnoloģijas).

- **7. prioritāte**

Teritoriju esošo resursu apzināšana un specializācija, izvirzot perspektīvās ekonomiskās attīstības iespējas un virzienus, t. sk. vadošos un perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus pašvaldības teritorijās.

Viedās specializācijas jomas

- 1) Zināšanu ietilpīga bioekonomika;
- 2) Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas;
- 3) Viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas;
- 4) Viedā enerģētika;
- 5) Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

ViA gadījumā īpaši jāakcentē, ka jau pieminētā septītā izaugsmes prioritāte ir “*teritoriju esošo resursu apzināšana un specializācija, izvirzot perspektīvās ekonomiskās attīstības iespējas un virzienus, t. sk. vadošos un perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus pašvaldības teritorijās*”. Līdz ar to arī nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos ir akcentēta nepieciešamība respektēt specializāciju reģionālā līmenī.

Reģionālā līmenī stratēģiskos mērķus un viedās specializācijas jomas, lielā mērā ņemot vērā nacionālā līmeņa prioritātes, ir nodefinējis arī Vidzemes Plānošanas reģions (VPR). Definējot stratēģiskos mērķus, VPR vadījies pēc principa: **celt produktivitāti** esošajās tradicionālajās nozarēs, kā arī **dažādot** reģiona uzņēmējdarbības jomas, attīstot **jaunas zināšanu ekonomikas nozares** (skatīt 1. tabulu).

1. tabula

Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi un viedās specializācijas jomas¹⁹

Stratēģiskie mērķi	Viedās specializācijas jomas
Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs	Augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumi Veselīgas pārtikas un dzērienu ražošana Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms
Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās	Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi Biomasa izmantošana ķīmiskajai pārstrādei un enerģijai Viedie materiāli
Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs	Informācijas tehnoloģijas Radošās industrijas Attālināti profesionālie pakalpojumi

¹⁹ http://www.vidzeme.lv/lv/petijums_vidzemes_planosanas_reģiona_viedas_spezializācijas_iespejas.

Savu attīstību kopumā, kā arī izglītības jomā, plāno arī atsevišķas Vidzemes pilsētas un novadi. Ņemot vērā īpašo ViA lomu Vidzemes reģionā (vienīgā augstskola ar vienlaicīgu zinātniskas institūcijas statusu), Programmu izstrādē tiek ņemti vērā šo pašvaldību plānošanas dokumenti.

Programmu izstrādē tiek izmantoti arī ViA veikto pētījumu rezultāti. 2015.gadā un 2016.gadā ViA HESPI īstenoja pētījumu par Vidzemes reģiona darba tirgus pieprasījuma un izglītības piedāvājuma atbilstību.²⁰ Pētījumā cita starpā tika apkopots ekspertu redzējums par darba tirgus pieprasījumu nākotnē, gan profesiju, gan atsevišķu prasmju un profesionālo kompetenču griezumā.

Ņemot vērā straujās izmaiņas globālajos sociālekonomiskajos procesos, līdz ar to augstākās izglītības un zinātnes pieprasījumā, ViA izglītības un pētniecības programmas tiek regulāri aktualizētas, arī laika posmā līdz 2020.gadam. ViA Stratēģiski konsultatīvā padome un ViA Padomnieku konvents vismaz reizi divos gados realizē iekšēju un ārēju ekspertīzi – veic esošā piedāvājuma izvērtējumu un sniedz priekšlikumus programmu (virzienu) pozicionējumam nākotnē.

3. Izglītības programmu attīstības plāns

3.1. Iepriekšējā perioda (2010. – 2015.) studiju virzienu un programmu piedāvājuma izvērtējums

ViA 2010. – 2015.gadā tika realizētas sešpadsmit studiju programmas sešos studiju virzienos (skatīt 2. tabulu).

2.tabula

Informatīvs pārskats par akreditētajiem studiju virzieniem Vidzemes Augstskolā

Studiju virziens	IZM kods	Studiju programma	Studiju programmas līmenis
Arhitektūra un būvniecība (turpmāk tekstā "Būvniecība")	41582	Koka ēku celtniecība un ekobūves	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma
Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija (turpmāk tekstā "Tūrisms un atpūta")	42812	Tūrisma organizācija un vadība	Profesionālā bakalaura studiju programma
	42812	Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators	Profesionālā bakalaura studiju programma
	47812	Tūrisma stratēģiskā vadība	Profesionālā maģistra studiju programma
	47812	Tūrisma stratēģiskā vadība	Profesionālā maģistra studiju programma

²⁰ http://www.valmiera.lv/images/userfiles/cits/Petijums_Darba_tirgus_01_02.pdf

	45812	Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība	Maģistra studiju programma (kopīgā ar Klaipēdas Universitāti)
Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība (turpmāk tekstā "Biznesa vadība")	42345	Biznesa vadība	Profesionālā bakalaura studiju programma
	47345	Biznesa vides vadība	Profesionālā maģistra studiju programma
Socioloģija, politoloģija un antropoloģija (turpmāk tekstā "Pārvaldība")	42310	Pārvaldība un inovācijas	Profesionālā bakalaura studiju programma
	47310	Pārvaldība un komunikācijas	Profesionālā maģistra studiju programma
Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne (turpmāk tekstā "Informācijas tehnoloģijas un mehatronika")	41481	Informācijas tehnoloģijas	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma
	42481	Informācijas tehnoloģijas	Profesionālā bakalaura studiju programma
	47482	Sociotehnisku sistēmu modelēšana	Profesionālā maģistra studiju programma
	51482	Sociotehnisku sistēmu modelēšana	Doktora studiju programma
	41523	Mehatronika	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma
Informācijas un komunikācijas zinātnes (turpmāk tekstā "Komunikācija un mediji")	42321	Mediju studijas un žurnālistika	Profesionālā bakalaura studiju programma
	42321	Komunikācijas un sabiedriskās attiecības	Profesionālā bakalaura studiju programma

ViA 2010. – 2015.gadā tika realizētas sešpadsmit studiju programmas sešos studiju virzienos. Visi studiju virzieni ar tajos esošajām studiju programmām (SP) 2013.gadā tika akreditēti uz maksimālo termiņu – sešiem gadiem (līdz 2019.gada maijam – jūnijam). ViA piedāvā SP četros augstākās izglītības līmeņos – koledžas, bakalaura, maģistra un doktora. No tām trīs ir pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, septiņas profesionālā bakalaura studiju programmas, viena kopīgā maģistra studiju programma ar Klaipēdas Universitāti (Lietuva), četras profesionālā maģistra studiju programmas un viena doktorantūras studiju programma. Līdz ar to ViA ir specializējušies profesionālās augstākās izglītības sniegšanā, 14 no 16 SP ir profesionālās SP (izņemot kopējo SP un doktorantūras SP). Visai plašs ir ViA

piedāvājums angļu valodā – divas SP (“Biznesa vides vadība” un “Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība”) pilnībā tiek realizētas tikai angļu valodā, savukārt vairākās SP angļu valodā tiek realizēti atsevišķi kursi vai moduļi. Piemēram, no 2014.gada SP “Informācijas tehnoloģijas” pavasara semestrī tiek realizēta pilna studiju programma angļu valodā studentiem no partnerinstitūcijas Francijā (saskaņā ar SVID analīzi, 1.1. p.).

Līdz 2011.gadam tika realizēta pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības SP “Grāmatvedība”, līdz 2013.gadam tika realizēta augstākā līmeņa profesionālā studiju programma “Tulkotājs”. Ņemot vērā ierobežoto augstskolai pieejamo budžeta vietu skaitu, demogrāfisko realitāti (potenciālo studentu skaita būtisku samazināšanos), kā arī nepieciešamību nodrošināt optimālu augstskolas resursu izmantošanu un sabalansēt augstskolas ieņēmumus un izdevumus, dažos gados tika pieņemti stratēģiski lēmumi konkrētās studiju programmās studentus neuzņemt. Šajos gados budžeta vietas tika pārdalītas citām studiju programmām, nodrošinot lielāku augstskolā studējošo studentu grupu lielumu.

Ņemot vērā Izglītības un zinātnes ministrijas vadlīnijas un nosacījumus budžeta vietu sadalījumā, ViA 2014. un 2015.gadā samazināja valsts finansēto budžeta vietu skaitu sociālo zinātņu studiju programmās, 2014.gadā palielinot budžeta vietu skaitu studiju virzienā “Informācijas tehnoloģijas”. Vienlaicīgi 2015.gadā tika pieņemts lēmums nesamazināt jau tā zemo augstākās izglītības pieejamību Vidzemes reģionā un samazinājumam pakļautās budžeta vietas 2016.gadā finansēt no ViA iekšējiem līdzekļiem (saskaņā ar SVID analīzi, 1.1. p.).

Iepriekšējā periodā no 2011. līdz 2016. gadam tika veiktas daudzveidīgas aktivitātes ārvalstu studentu un docētāju piesaistei. ViA ierobežoto resursu dēļ prioritāri tika īstenotas tās internacionalizācijas aktivitātes, kas bija iespējamās starptautisko projektu ietvaros:

- studentu un docētāju īstermiņa un ilgtermiņa mobilitāte gan ES valstu ietvaros, gan ārpus ES valstīm (8% no studentiem, 20% no absolventiem ar pieredzi ārzemēs; 14% no docētājiem, kas ir lasījuši lekcijas ārvalstu augstskolās, 13% ārvalstu viesdocētāju);
- intensīvās studiju programmas ārvalstu studentiem, t.sk. Baltijas Starptautiskā vasaras skola (no 50 – 10 dalībniekiem programmā atkarībā no projektu nosacījumiem);
- starptautiskie projekti studiju programmu modernizācijai (piesaistīti projekti Leonardo da Vinci, Erasmus Daudzpusējo projektu, Erasmus Mundus, Nordplus, Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģu finanšu instrumenta, Interreg Centrālbaltijas, Interreg Baltijas jūras reģiona programmu ietvaros.

ViA netika veikti būtiski ieguldījumi tiešajos starptautiskā mārketinga pasākumos ārvalstu studentu piesaistei, kas nebija apvienojami ar kādu no projektu aktivitātēm. Līdz ar to ir izveidojusies situācija, ka ViA ir iestrādes un pieredze dažādu starptautisku studiju aktivitāšu nodrošināšanā ārvalstu studentiem, bet ir mazs skaits pilna laika ārvalstu studentu. ViA mērķis ir piesaistīt motivētus ārvalstu studentus, kas ceļ ViA studiju kvalitāti, kas savukārt prasa mērķtiecīgu un kompleksu darbu starptautiskās reputācijas veidošanā, stratēģiskās ārvalstu partnerības nostiprināšanā un ieguldījumus starptautiskajā mārketingā.

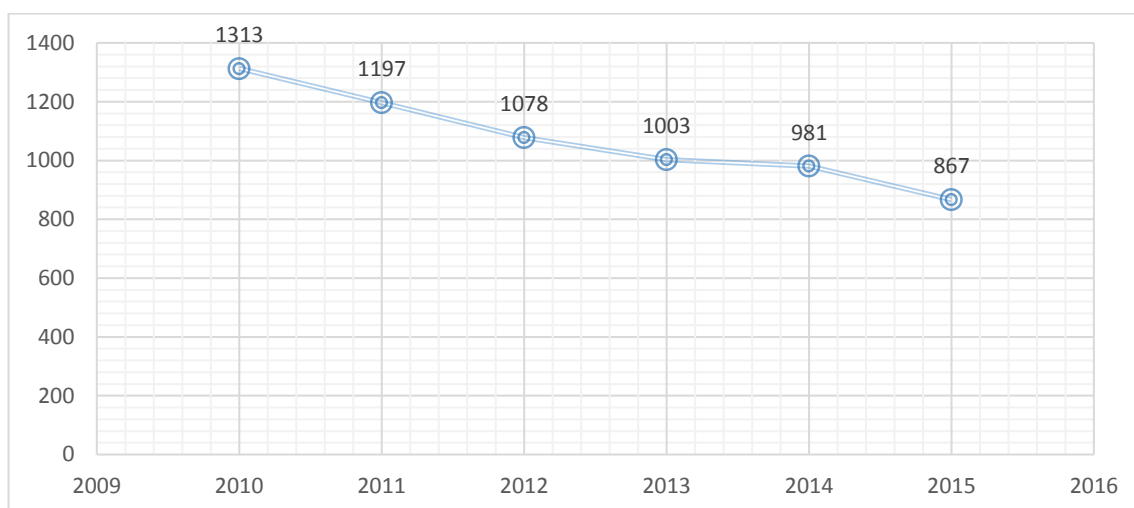
Studiju kvalitātes iekšējā nodrošināšanas sistēma ViA balstās uz ikgadējo studiju programmu un studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumiem, kas ietver studiju programmu un studiju virzienu stipro un vājo pušu izvērtēšanu, priekšlikumu pozitīvās pieredzes pārnesi uz citām studiju programmām un trūkumu novēršanu. ViA proaktīvi seko līdzi darba tirgus un tautsaimniecības attīstības tendencēm, izvērtē studiju programmu ilgtspējību un nebaidās veikt reformas, ja tādas ir nepieciešamas.

Balstoties uz padziļinātu situācijas izpēti, ViA visās studiju programmās integrē būtiskākās prasmes, kuras ir aktuālas un kurām tiek prognozēts pieaugošs pieprasījums nākotnes darba tirgū. Kā četras svarīgākās kompetences pēc hierarhiju analīzes metodes nākotnē darba tirgū tiek prognozētas: spēja saskatīt jaunas iespējas, angļu valoda, atvērtība pret mainīgo un spēja pielāgoties mainīgai videi. Kā īpaši nozīmīgas nākotnes tirgū tiek prognozētas prasmes pielietot apgūtās zināšanas, izmantot tehnoloģijas ikdienas darbā, kā arī pašam spēt apgūt jaunas prasmes un zināšanas, kuras izmantot savā profesijā. Informācijas tehnoloģiju kompetence būs nepieciešama visās profesijās, ne tikai plaši pārstāvētā atsevišķā IT profesiju grupā²¹.

Kopējais studējošo skaits laika posmā ir būtiski samazinājies, no 1313 studējošajiem 2010.gadā līdz 867 studējošajiem 2015.gadā (skatīt 2.attēlu).

2.attēls

ViA studentu skaita izmaiņas, 2010 - 2015

Samazinājuma intensitāte atsevišķu SP griezumā ir bijusi visai atšķirīga, kopumā mazāks samazinājums ir studiju virzienā “Informācijas tehnoloģijas” realizētajām SP (vairāk par apstākļiem, kas veicinājuši studentu skaita samazinājumu, skatīt Stratēģijas 1.1. apakšnodaļu).

3.2.Vidzemes Augstskolas vidēja termiņa (2016. – 2020.) studiju virzienu un programmu attīstība

Inženierzinātņu fakultātes piedāvāto studiju virzienu raksturojums un attīstība

Inženierzinātņu fakultātē (IF) tiek piedāvāti divi studiju virzieni: “Informācijas tehnoloģijas” (IT) un “Inženierzinātnes” (skatīt 2.tabulu). Studiju virziens “**Informācijas tehnoloģijas**” ir vienīgais ViA studiju virziens, kura ietvaros tiek nodrošināta iespēja iegūt visa līmeņa augstākās izglītības iespējas, sākot no pirmā līmeņa studiju programmām līdz pat doktora studiju programmai. Studiju virzienā “**Inženierzinātnes**” tiek iekļautas divas pirmā līmeņa augstākās izglītības profesionālās studiju programmas “Mehatronika” un “Koka ēku celtniecība un ekobūve”. Studiju virzienu programmu piedāvājums atbilst darba tirgus pieprasījumam un nākotnes attīstības tendencēm.

²¹ HESPI pētījums (2015) Valmierā un Vidzemes reģionā piedāvātas izglītības atbilstība uzņēmēju pieprasījumam un nodarbinātības prognozēm. <http://profesijupetiijums.valmiera.lv/>

3. tabula.

Studiju virziena “Informācijas tehnoloģijas” izvēles pamatojums

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības un sadarbības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 4., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem: <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. Sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas; • Radošās industrijas.
ViA realizētie pētniecības virzieni	Atbilst ViA realizētajiem pētniecības virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves; • Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija; • E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas; • Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas; • Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība; • Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.
Sinergija ar citiem ViA realizētajiem studiju virzieniem	Zināšanas un infrastruktūra tiek izmantota: <ul style="list-style-type: none"> • Mehatronika un būvniecība; • Tūrisms un atpūta; • Komunikācija un mediji; • Biznesa vadība; • Pārvaldība.

Studiju virziena “Informācijas tehnoloģijas” studiju programmu un to realizācijas galvenais **mērķis** ir nodrošināt mūsdienu tautsaimniecības prasībām atbilstošu izglītību, attīstot starptautisko sadarbību, kā arī pētniecības potenciālu. Studiju virziena galvenais **uzdevums** ir nodrošināt programmu absolventiem **starpdisciplināras**, galvenokārt **inženiertehniskas IKTE prasmes un zināšanas**, kas var tikt pielietotas konkurētspējīgā vidē dažādās tautsaimniecības nozarēs.²²

Īstenojot **maģistra un doktora studiju programmas**, paplašinot piedāvājuma spektru, studiju virziena mērķis ir samazināt tautsaimniecībā disproporciju starp augsta līmeņa sociālo un inženierzinātņu speciālistiem, veicinot IKTE tehnoloģiju, kā arī mūsdienīgu pētniecības metožu, tādu kā imitāciju modelēšana, statistiskās metodes, zināšanu pārvaldība, RFID tehnoloģijas,

²² Studiju virziena „Informācijas tehnoloģijas” pašnovērtējums 2015./2016.ak.g.

virtuālās un papildinātās realitātes elementu u.c., iekļaušanu studiju programmās, veicinot arī starpdisciplināru prasmju veidošanu un sociālo un tehnisko zinātņu konvergenci.

21. gs. sākumā ne tikai Latvijā, bet arī citās Eiropas valstīs tautsaimniecībā ir ne tikai speciālistu disproporcija (vairāk nekā 50% studentu studē sociālās un humanitārās zinātnes), bet arī to prasmju neatbilstība mūsdienu informācijas un zināšanu sabiedrības prasībām, kas izvirza arvien sarežģītākus sistēmu vadības un pārvaldības uzdevumus, kuru īstenošana prasa starpdisciplināras zināšanas un pietiekamu mobilitāti. 2007.gada 25.maijā EK Izglītības padome apstiprināja 16 pamata indikatorus, lai kontrolētu progresu Lisabonas uzdevumu ieviešanā izglītības un apmācības nozarē. Viens no nozīmīgākajiem parametriem ir pamata zināšanas matemātikā, pētniecībā un IKT prasmes. Sekojot līdzi darba tirgus un tehnoloģiju attīstības tendencēm ir redzams, ka pieprasījums pēc IT speciālistiem palielināsies gan reģiona, gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī²³.

Studiju virziens kopumā tiek atzinīgi novērtēts no darba devēju puses gan tiekoties ar “Exigen Services Latvia”, “Wunderkraut Latvia”, SIA Tieto Latvia, gan arī citiem starptautisko un Latvijas uzņēmumu pārstāvjiem, kuri piedalās noslēguma pārbaudījuma darbu komisijās, kā arī organizētās virziena padomes sēdēs.

4. tabula.

Studiju virziena “Mehatronika un būvniecība” izvēles pamatojums

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības un sadarbības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 3., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem: <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t.sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumi; • Viedie materiāli; • Informācijas tehnoloģijas.
ViA realizētie pētniecības virzieni	Atbilst ViA realizētajiem pētniecības virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves
Sinergija ar citiem ViA realizētajiem studiju virzieniem	Zināšanas un infrastruktūra tiek izmantota: <ul style="list-style-type: none"> • Biznesa vadība; • Informācijas tehnoloģijas.

²³ HESPI pētījums (2015) Valmierā un Vidzemes reģionā piedāvātas izglītības atbilstība uzņēmēju pieprasījumam un nodarbinātības prognozēm. <http://profesijupetiijums.valmiera.lv/>

Pieaugot mehatronisko iekārtu izmantošanai Latvijas uzņēmumos un arī Vidzemes reģionā, jaunu tehnoloģiju ieviešana ir radījusi nozīmīgas pārmaiņas darba tirgū. Studiju programmas **“Mehatronika”** mērķis ir sagatavot kvalificētus speciālistus – mehatroniķus profesionālai darbībai tautsaimniecības nozarēs, kurās tiek veikta mehānismu vadība ar elektronikas un datortehnikas palīdzību un kuru teorētiskās un praktiskās zināšanas, kā arī prasmes, iemaņas un attieksmes atbilstu mūsdienu darba tirgus prasībām, un kuri spētu uzņemties un veikt šīs profesijas standartā noteiktos pienākumus. Vidzemes reģionā strauji pieaug darba tirgus pieprasījums pēc mehatronikas speciālistiem un jau šobrīd ir jūtams kvalificētu speciālistu trūkums mehatronikas nozarē, par ko liecina uzņēmumu piedāvātās prakses vietas un ar uzņēmumiem noslēgtie prakses vietu līgumi.²⁴ Prognozētais darba pieauguma temps mehatronikas speciālistiem laikā no 2007. gada līdz 2012. gadam svārstījās no 9% līdz 31%.

Studiju programmas **“Koka ēku celtniecība un ekobūve”** mērķis - sniegt uz zinātniskiem pamatiem balstītu un praktiski orientētu augstāko profesionālo izglītību cilvēkiem, kuri reāli strādās būvniecības nozarē Vidzemes reģionā un Latvijā. Turpmākajos gados tiks turpinātas Latvijā jau uzsāktās iniciatīvas ēku energoefektivitātes ieviešanai, būvniecības speciālistu izglītības kvalitātes veicināšanai, Eirokodeksa projektēšanas standartu ieviešanai. Resursu racionāla patēriņa nodrošināšanai kā nozīmīgs solis ir uzskatāms "Ēku energoefektivitātes direktīvas" ieviešana, normatīvajos aktos nosakot izmaksu optimālas prasības ēku energoefektivitātei. Tādējādi vienlaikus valstiski tiek noteikta joma, uz ko būvuzņēmējiem un būvniecības speciālistiem orientēties turpmākajos gados.

Kā viena no studiju virziena vātajām pusēm tiek minēts nepilnīgs laboratoriju skaits un nodrošinājums, kā arī kvalificētu cilvēkresursu trūkums. Būvniecības studiju virziena attīstīšanai nākotnē priekšnosacījums ir arī zinātniskā darbība, kam jāpiesaista papildus cilvēkresursi, kā arī nepieciešami ieguldījumi infrastruktūrā un materiāltehniskajā bāzē.

Absolvējot studiju virzienā īstenoto studiju programmu “Koka ēku celtniecība un ekobūves” tiek iegūta pirmā līmeņa profesionālā augstākā un kvalifikācija „Būvdarbu vadītājs”, ko Latvijā ir iespējams iegūt četrās augstskolās un vienā koledžā. **ViA galvenā priekšrocība** – papildu zināšanas un specializācija koka ēkās, kas netiek piedāvāta citās augstākās izglītības iestādēs.

STEM studiju virzienu un programmu attīstības nākotnes scenāriji

Lai veicinātu studiju virziena “Inženierzinātnes” attīstību un studējošo skaita pieaugumu, kā IF prioritātes ir definētas esošo studiju programmu un zinātniskās darbības stiprināšana, kā arī studiju programmu piedāvājuma klāsta palielinājums ViA kompetences jomās. Kā iespējamie attīstības virzieni papildu jau esošajām studiju programmām iekšējās diskusijās 2016. gadā tika iezīmēti:

- Informācijas tehnoloģijas (profesionālais bakalaurs, angļu valodā);
- Lietu internets / „Internet of Things” (profesionālais bakalaurs);
- Mehatronika (profesionālais bakalaurs);
- Loģistika (profesionālais bakalaurs);
- Arhitektūra un būvniecība (profesionālais bakalaurs);
- Energoefektīvu un videi draudzīgu ēku projektēšana (profesionālais maģistrs);
- Virtuālā realitāte un mobilās tehnoloģijas (profesionālais maģistrs, angļu valodā);
- Kiberdrošība (profesionālais maģistrs, angļu valodā).

---

²⁴ Studiju virziena „Informācijas tehnoloģijas” pašnovērtējums 2015./2016.ak.g.

Attīstības virzienu noteikšanā tika ņemta vērā arī informācija par pieteikumu skaitu STEM programmās (skatīt 5.tabulu).

5.tabula

Pārskats par kopējo pieteikumu skaitu Vidzemes Augstskolas STEM studiju programmās 2015.gada un 2016.gada uzņemšanā

Studiju virziens	Studiju programma	Studiju programmas līmenis	Pieteikumu skaits 2015.gada uzņemšanā	Pieteikumu skaits 2016.gada uzņemšanā
Arhitektūra un būvniecība (turpmāk tekstā "Būvniecība")	Koka ēku celtniecība un ekobūves	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma	18 (tika piedāvātas tikai maksas studiju vietas)	31
Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne (turpmāk tekstā "Informācijas tehnoloģijas un mehatronika")	Informācijas tehnoloģijas	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma	64	53
	Informācijas tehnoloģijas	Profesionālā bakalaura studiju programma	142	102
	Sociotehnisku sistēmu modeļošana	Profesionālā maģistra studiju programma	21	24
	Sociotehnisku sistēmu modeļošana	Doktora studiju programma	0	2
	Mehatronika	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma	36	28

Izvērtējot ViA esošo kapacitāti, kā arī iepriekšējo gadu iestrādes, tuvākajos gados (2017. – 2018.) prioritāri paredzēts stiprināt esošās studiju programmas un virzienus, kā arī attīstīt šādas esošo studiju klāstu papildinošas studiju programmas:

- Mehatronika (profesionālais bakalaurs) – virkne reģionālo darba devēju (piemēram, SIA „VALPRO”, Valmieras stikla šķiedra AS u.c.) norādījuši uz šādu augstākā līmeņa speciālistu nepieciešamību (šobrīd ViA īsteno koledžas līmeņa studiju programmu "Mehatronika"). Jaunās studiju programmas īstenošana notiks ciešā sadarbībā ar darba devējiem un Valmieras Tehnikumu, kurā ir attīstīta mehatronikas virziena materiāli – tehniskā bāze;
- Informācijas tehnoloģijas (profesionālais bakalaurs, angļu valodā) – jau šobrīd tiek realizēti vairāki studiju kursi angļu valodā, nodrošinot apmācību starptautiskajiem studentiem no Esme Sudria augstskolas Francijā, Turpmākā attīstība ļautu IT virzienu bakalaura līmenī padarīt par pieejamu starptautiskajiem studentiem. Interesi par aktīvu iesaisti šādas programmas realizācijā ir izrādījusi Valkas novada pašvaldība, ņemot vērā augsto pieprasījumu pēc IT speciālistiem Dienvidigaunijā. Tāpat šādas programmas realizēšana atvieglotu plānoto maģistra studiju programmu angļu valodā īstenošanu

- (docētāju piesaiste un sagatavotība pasniegt angļu valodā, motivētu studentu sagatavošana);
- Virtuālā realitāte un mobilās tehnoloģijas (profesionālais maģistrs, angļu valodā) – ViA jau šobrīd ir spēcīgs pētnieciskais apakšvirziens, kas darbojas šajā specializācijā, attīstīta starptautiska partnerība un sadarbība ar industriju (skatīt pētniecības apakšvirzienu raksturojumu, 4.13. p.), darba tirgū ir liels pieprasījums pēc augstas klases speciālistiem, kas ir gatavi strādāt uz eksportu orientētos uzņēmumos;
  - Kiberdrošība (profesionālais maģistrs, angļu valodā) – augsts nacionāls un starptautisks pieprasījums un aktualitāte, sadarbībā ar valsts sektoru un industriju ir veiktas būtiskas iestrādes, studiju programmas nepieciešamība izriet arī no Sabiedrības zinātņu fakultātē plānoto maģistra līmeņa studiju programmu (Mediju pratība un Stratēģiskā komunikācija) iezīmētā satura un pozicionējuma;
  - 2017. – 2018.gadā plānota studiju programmas “Koka ēku celtniecība un ekobūves” stiprināšana (t.sk. ar laboratoriju aprīkojumu, cilvēkresursu piesaisti), kā arī jaunu specializētu kursu izstrāde IT bakalaura studiju programmā. Eksistenciāli svarīga ir doktora studiju programmas stiprināšana un tajā studējošo skaita palielināšana. Pēdējā gada laikā interese par šo studiju programmu ir būtiski pieaugusi, jau maģistra studiju līmenī tiek veiktas iestrādes, lai studējošos motivētu turpināt studijas doktora studiju līmenī. Doktora studiju programma ir arī ļoti būtisks faktors zinātnes un zinātniskās vides stiprināšanā augstskolā. Par šo programmu aktīvi interesējas industrijas pārstāvji, studējošiem piedāvājot gan darbu tēmas, gan arī stipendijas (piemēram, Overly).

Nākamajā darbības posmā tālākā nākotnē ir izvērtējama arī citu jau minēto studiju programmu attīstīšana, taču tas tiks veikts, rūpīgi izvērtējot esošo kapacitāti, kā arī iespējamo pieprasījumu un konkurētspēju nākotnē.

Veicot IF studiju programmu esošo citu augstskolu piedāvājumu analīzi, jāsecina, ka IT studiju programmā ir visai daudz līdzvērtīgu konkurējošu studiju programmu citās augstskolās - informācijas tehnoloģijas, programmēšana vai datorzinātnes. Esošais ViA studiju programmu pozicionējums (visai šaura specializācija) ļauj izvairīties no programmu dublēšanās nacionālā līmenī, kā arī nodrošina to speciālistu sagatavošanu, ko šobrīd un nākotnē pieprasa darba tirgus.

Starptautisku studiju programmu (gan maģistra, gan doktora) attīstībai nākotnē nepieciešama ārzemju studentu piesaistīšana. Viens no izaicinājumiem ir augstais darba tirgus pieprasījums, daudzi studenti ātri uzsāk pilnas slodzes darbu, kas reizēm kavē izpildīt studiju kursu prasības. Studiju programmu un pētniecības attīstībai nepieciešami ieguldījumi esošo laboratoriju attīstībā un jaunu laboratoriju izveidei (datu drošības, praktiskās būvniecības un telpiskās pētniecības laboratorijas) (skatīt pielikumus Nr. 1, 4.).

STEM studiju programmu modernizācijai un attīstībai nepieciešami ieguldījumi esošo laboratoriju attīstībā (Virtuālās un papildinātās realitātes laboratorija, Mehatronikas laboratorija, Elektronikas laboratorija, Datortīklu laboratorija, Mobilo tehnoloģiju laboratorija, Radiofrekvenciālās identifikācijas (RFID) laboratorija, Energoefektivitātes laboratorija, BIM sistēmas) un jaunu laboratoriju izveidē (Datu drošības un Praktiskās būvniecības laboratorijas), virtuālo darba staciju attīstīšana un rezerves datortehnikas un programmatūru iegāde, kā arī bibliotēkas fondu papildināšana. Infarstrukturās attīstībai nepieciešams iegādāties mazo autobusu, kas veicinās studiju procesa nodrošināšanu (iespēju robežās transporta nodrošināšana ārzemju vieslektoriem un apmaiņas studentiem) un sadarbību ar vidējās izglītības iestādēm, piemēram, organizējot “Mehatronikas skoliņu” un citus pasākumus, kas popularizē un veicina skolēnu izpratni par STEM studiju programmām. Nepieciešami ieguldījumi esošās datorklases modernizēšanai un paplašināšanai, kā arī papildināšanai ar jaudīgiem iMac datoriem.

Ieguldījumi laboratoriju attīstībai un jaunu laboratoriju izveide, būtiski veicinās arī ViA pētniecībā noteikto mērķu sasniegšanu (skatīt pielikumu Nr. 4).

Sabiedrības zinātņu fakultātes piedāvāto studiju virzienu raksturojums un attīstība

2016. gadā Sabiedrības zinātņu fakultātē (SZF) tiek īstenotas bakalaura un maģistra līmeņu studiju programmas četros studiju virzienos – “Biznesa vadība”, “Komunikācija un mediji”, “Pārvaldība” un “Tūrisms un atpūta” (skatīt 2.tabulu).

6 tabula.

Studiju virziena “Biznesa vadība” izvēles pamatojums

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības un sadarbības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Zināšanu ietilpīga bioekonomika
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t.sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms; • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie pētniecības virzieni	Atbilst ViA realizētajiem pētniecības virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves; • Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija; • E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas; • Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas; • Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība; • Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.
Sinergija ar citiem ViA realizētajiem studiju virzieniem	Zināšanas un infrastruktūra tiek izmantota: <ul style="list-style-type: none"> • Komunikācija un mediji; • Informācijas tehnoloģijas; • Mehatronika un būvniecība; • Pārvaldība; • Tūrisms.

Studiju virzienam “**Biznesa vadība**” ir īpaša loma Vidzemes reģiona attīstībā, jo tas sagatavo nepieciešamos biznesa vadības speciālistus reģiona uzņēmumiem, valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī veicina privātā biznesa uzsākšanu un attīstību reģionā. Vienīgā valsts augstskolas profesionālās augstākās izglītības programma reģionā.

Pēdējo gadu laikā šajā virzienā noticis būtisks izrāviens zinātniskās pētniecības darbā, docētāji aktīvāk iesaistās pētījumos un publicē zinātniskos rakstus.²⁵ Studiju programmai ir augsta konkurence Latvijā, tāpēc uzsvars nākotnē ir uz programmas pilnveidošanu, savas nišas atrašanu, pētniecības attīstību, īpaši akcentējot reģiona attīstības prioritāros virzienus.

7.tabula

Studiju virziena “Biznesa vadība” stratēģiskie mērķi un darbības virzieni

Stratēģiskie mērķi	Darbības virzieni
Izglītība	
<ul style="list-style-type: none"> • Starptautiski konkurētspējīgas augstākās izglītības nodrošināšana biznesa vadības jomā valstī • Kļūt par uzņēmējdarbības izglītības apguves, popularizēšanas un atbalsta centru Vidzemes reģionā • Biznesa vadības studiju programmu un biznesa jomas pakalpojumu eksports 	<ol style="list-style-type: none"> 1. studiju programmu pilnveidošana un jaunu izveide 2. studiju virziena nišas definēšana un pozicionēšana augstākās izglītības tirgū 3. ārvalstu studentu piesaiste BV virziena programmām 4. sadarbības platformas izveide ar reģiona vispārīzglītojošajām un profesionālās izglītības mācību iestādēm
Zinātne	
<ul style="list-style-type: none"> • Virziens kā zinātnisko pētījumu centrs reģionālās ekonomikas ilgtspējas attīstības jomā • Platforma maģistru un doktorantūras studentu iesaistei pētniecībā 	<ol style="list-style-type: none"> 1. pētnieciskās kapacitātes palielināšana, piesaistot docētājus ar doktora grādu un kāpinot doktora grādu ieguvušo skaitu 2. pētnieciskā darbība, akcentējot reģiona attīstības prioritāros virzienus un uzņēmēju intereses uzņēmēju 3. studentu pētniecisko prasmju attīstīšana, sadarbojoties ar docētājiem pētniecisko projektu ietvaros
Zināšanu pārnese un ideju līderība	
<ul style="list-style-type: none"> • Virziens kā biznesa ideju ģenerēšanas, uzņēmējdarbības uzsākšanas un inovatīvu risinājumu aprobācijas platforma • Sadarbības tīklojuma veidošana ar augstskolām, citām izglītības iestādēm, uzņēmējiem un publisko sektoru zināšanu nodošanai un komercializācijai 	<ol style="list-style-type: none"> 1. sadarbības padziļināšana ar reģiona uzņēmējiem un publisko sektoru studiju satura izstrādē, studentu profesionālo kompetenču novērtēšanā un nozares inovatīvu risinājumu ieviešanā 2. pirmsinkubācijas platformas nodrošināšana un attīstīšana Zināšanu un tehnoloģiju centra projektu ietvaros, sadarbības attīstīšana ar Valmieras Biznesa un Inovāciju inkubatoru.

8. tabula.

Studiju virziena “Komunikācija un mediji” izvēles pamatojums

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības un sadarbības jomas	Pamatojums
--	------------

²⁵ Studiju virziena “Biznesa vadība” pašnovērtējums 2015./2016.akad.g.

Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t.sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie pētniecības virzieni	Atbilst ViA realizētajiem pētniecības virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija; • E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas; • Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība; • Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.
Sinergija ar citiem ViA realizētajiem studiju virzieniem	Zināšanas un infrastruktūra tiek izmantota: <ul style="list-style-type: none"> • Biznesa vadība; • Informācijas tehnoloģijas; • Mehatronika un būvniecība; • Pārvaldība; • Tūrisms.

Studiju virziena “**Komunikācija un mediji**” divās profesionālā bakalaura līmeņa studiju programmās iegūtā izglītība sniedz iespējas sekmēt radošās ekonomikas attīstību Vidzemē un Latvijā, kas balstīta uz nemateriāliem resursiem: zināšanām, radošām idejām un inovācijām. Studējošo izpratnes veicināšanai un izglītošanai par inovāciju un uzņēmējdarbību, tostarp, lai motivētu pievērsties uzņēmējdarbībai, inovatīvu ideju un risinājumu izstrādei un tālākai to attīstīšanai, izmantojot modernās tehnoloģijas.²⁶ Tādejādi tiek veicināta programmu absolventu pašnodarbinātība, jaunu inovatīvu uzņēmumu veidošana, tā sekmējot tautsaimniecības attīstību, sniedzot ieguldījumu reģiona attīstībā, izmantojot studiju laikā apgūtās zināšanas, idejas, pieredzi un kontaktus. Studiju procesā programmās “Komunikācija un sabiedriskās attiecības” un “Mediju studijas un žurnālistika” kā nozīmīgs aspekts tiek izcelta studējošo radošuma un uzņēmējdarbības prasmju attīstība, un tās ir vienas no prasmēm, kas profesionāļu skatījumā nākotnē sekmēs absolventu nodarbinātību.²⁷

9.tabula

Studiju virziena “Komunikācija un mediji” stratēģiskie mērķi un darbības virzieni

Stratēģiskie mērķi	Darbības virzieni
Izglītība	
Nodrošināt starptautiski konkurētspējīgu un kvalitatīvu izglītību un sagatavot	1. studiju kvalitātes nodrošināšana un uzturēšana;

²⁶ Studiju virziena “Komunikācija un mediji” pašnovērtējums 2015./2016.akad.g.

²⁷ HESPI pētījums (2015) Valmierā un Vidzemes reģionā piedāvātas izglītības atbilstība uzņēmēju pieprasījumam un nodarbinātības prognozēm. <http://profesijupetiujums.valmiera.lv/>

augsti kvalificētus speciālistus darbam izvēlētajās nozarēs un tālākām studijām augstāka līmeņa studiju programmās gan Latvijā, gan ārvalstīs.	<ol style="list-style-type: none"> 2. jaunu specializāciju, studiju kursu un moduļu veidošana un aprobācija, jaunu studiju programmu sagatavošana; 3. studiju kursu piedāvājuma veidošana svešvalodā, kopīgā un dubultā grāda programmu attīstība.
Zinātne	
Attīstīt uz inovācijām vērstu pētniecību komunikācijas un informācijas zinātnē.	<ol style="list-style-type: none"> 1. aktīva iesaiste Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta darbībā un pētniecības projektu īstenošanā; 2. reģionam nozīmīgu pētījumu veikšana; 3. iesaiste starptautiskos pētījumos un pētījumu veikšana sadarbībā ar citām augstskolām un zinātniskām institūcijām.
Zināšanu pārnese un ideju līderība	
Stiprināt un pilnveidot sadarbību ar nozīmīgiem partneriem Latvijā un ārvalstīs, lai nodrošinātu studiju programmu un pētniecības kvalitāti.	<ol style="list-style-type: none"> 1. sadarbība ar nozares darba devējiem, nozaru profesionālajām organizācijām; 2. sadarbība ar reģiona pārvaldi, vietējām pašvaldībām, reģionā esošajiem uzņēmumiem, NVO; 3. sadarbība ar citām augstskolām Latvijā un ārvalstīs.

10. tabula.

Studiju virziena “Tūrisms un atpūta” izvēles pamatojums

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības un sadarbības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Zināšanu ietilpīga bioekonomika
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms; • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie pētniecības virzieni	Atbilst ViA realizētajiem pētniecības virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija; • E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas; • Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas; • Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība;

	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.
Sinergija ar citiem ViA realizētajiem studiju virzieniem	Zināšanas un infrastruktūra tiek izmantota: <ul style="list-style-type: none"> • Komunikācija un mediji; • Informācijas tehnoloģijas; • Mehatronika un būvniecība; • Pārvaldība; • Biznesa vadība.

Studiju virziens “**Tūrisms un atpūta**” ir viens no stratēģiskās identitātes balstiem augstskolā, kas nodrošina plašāku augstskolas atpazīstamību Latvijas mērogā potenciālajiem studentiem, kā arī ciešu integrāciju ar nozares uzņēmumiem un institūcijām reģiona ilgtspējīgā attīstībā. Studiju virziena ietvaros tiek veikti nozīmīgi ieguldījumi arī pētniecībā. Līdz šim veiktā pētnieciskā un zinātniskā darbība ir veicinājusi to, ka ViA ir stratēģisks valsts tūrisma kompetenču un ekspertīzes centrs un nozares studiju un pētniecības atbalsta punkts Baltijas jūras reģionā ar iespējamo zināšanu pārnesi Austrumeiropā.²⁸

Arī 2015.gada ViA HESPI veiktajā pētījumā tiek atzīts, ka uz atpūtu un ilgtspējīgu tūrisma vērsto profesiju pieprasījums ir stabils, palielinās publisko pasākumu ilgtspējīgas rīkošanas akcenti. Galveno apjomu reģionā rada Gaujas NP, kas arī nosaka nozīmīgākās pieprasītās profesijas ievirzes.

Studiju virziena “Tūrisms un atpūta” attīstība ilgtermiņa redzējumā:

Izglītībā

- studiju virziens ar augstiem kvalitātes standartiem;
- studiju virziens ar augstu starptautisko mobilitāti studentu un mācībspēku vidū;
- partneris studenta personības attīstīšanā;
- virziens ar starpdisciplināritātes pieeju, sadarbība ar citiem ViA studiju virzieniem;
- virziens, kas sasaista teoriju ar praksi un kura studiju procesā tiek izmantota uz problēmu balstīta apmācība un pieredzes mācīšanās pieeja (*problem-based learning, experiential learning*), kā arī āra dzīves apmācība, stiprinot studentu praktiskās prasmes;
- nākotnē nodrošinot pilna cikla virziena izglītību: koledžas programma, bakalaura, maģistra studiju līmenis, sadarbībā ar citiem partneriem – doktorantūra, integrēti kursi Atvērtajā universitātē.

Zinātnē

- stratēģisks valsts tūrisma kompetenču un ekspertīzes centrs un nozares studiju un pētniecības atbalsta punkts Baltijas jūras reģionā ar iespējamo zināšanu pārnesi Austrumeiropā;
- maģistrantūras studenti līdzdarbojas pētījumu veikšanā kā pētnieku asistenti, piedalās kā līdzautori ziņojumu sagatavošanā.

Zināšanu pārnesē un ideju līderībā

- tūrisma nozares pionieris jaunumu aprobācijā, reģiona attīstības transformāciju veidotājs un ietekmētājs, ilgtspējas plašākas izpratnes veicinātājs;
- līderis sadarbībā ar tūrisma un atpūtas nozares organizācijām, uzņēmumiem, padomdevējs tūrisma nozares organizācijās, kā arī noteiktu iniciatīvu līdzīstenotājs;
- paplašināts virziena saturiskais uzstādījums: bez tradicionālā tūrisma un viesmīlības sektora. Liela nozīme ir atpūtai – brīvā laika pavadīšanai (*leisure*), kā arī darījumu sektora lomas izcelšana tūrismā, it īpaši pasākumu tūrismā.

²⁸ Studiju virziena “Tūrisms un atpūta” pašnovērtējums 2015./2016.akad.g.

11. tabula

Studiju virziena “Pārvaldība” izvēles pamatojums

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības un sadarbības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Zināšanu ietilpīga bioekonomika
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms; • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie pētniecības virzieni	Atbilst ViA realizētajiem pētniecības virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība; • Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.
Sinergija ar citiem ViA realizētajiem studiju virzieniem	Zināšanas un infrastruktūra tiek izmantota: <ul style="list-style-type: none"> • Komunikācija un mediji; • Informācijas tehnoloģijas; • Tūrisms un atpūta; • Biznesa vadība.

Studiju virziena “Pārvaldība” profesionālā bakalaura studiju programma Pārvaldība un inovācijas ir vienīgā profesionālā šīs nozares studiju programma Latvijā, kas sagatavo absolventus ar padziļinātām zināšanām un kompetencēm politikas analīzē, rīcībpolitiku veidošanā un ieviešanā, sabiedrības pārvaldes problēmu risināšanā. Sabiedrības pārvaldes vadītājs strādā valsts vai pašvaldību institūcijās, biedrībās, nodibinājumos, starptautiskajās institūcijās un uzņēmumos. Pieprasījums publiskajā sektorā pēc kvalificētiem speciālistiem ir saistīts ar modernas publiskās pārvaldes nepieciešamību un vienlaicīgi galveno izaicinājumu – augsta līmeņa darbinieku piesaisti un noturēšanu. Programmu studentiem tiek piedāvātas pārvaldības un inovāciju kursu modulis, tiek stiprinātas nepieciešamās kompetences informācijas tehnoloģiju un e-pārvaldības jomā, tiek veicinātas daudzkanālu komunikācijas prasmes, t.sk., IK tehnoloģiju izmantošana, pārvaldības efektivitāte.²⁹

²⁹ Studiju virziena “Pārvaldība” pašnovērtējums 2015./2016.akad.g.

12.tabula

Studiju virziena “Pārvaldība” stratēģiskie mērķi un darbības virzieni

Stratēģiskie mērķi	Darbības virzieni
Izglītība	
Nodrošināt starptautiski konkurētspējīgu, starpdisciplināru un kvalitatīvu izglītību un sagatavot augsti kvalificētus speciālistus darbam izvēlētajās nozarēs un tālākām studijām augstāka līmeņa studiju programmās gan Latvijā, gan ārvalstīs.	<ol style="list-style-type: none"> 1. studiju kvalitātes nodrošināšana un uzturēšana 2. jaunu specializāciju, studiju kursu un moduļu veidošana un aprobācija 3. studiju kursu piedāvājuma veidošana svešvalodā
Zinātne	
Attīstīt pētniecību par inovācijām pārvaldībā, sociālās politikas, t.sk. sabiedrības veselības, sociālās iekļaušanas un nodarbinātības jautājumiem un par reģiona attīstības plānošanu	<ol style="list-style-type: none"> 1. aktīva iesaiste Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta (HESPI) darbībā un pētniecības projektu īstenošanā 2. reģionam nozīmīgu pētījumu veikšana 3. iesaiste starptautiskos pētījumos un pētījumu veikšana sadarbībā ar citām augstskolām un zinātniskām institūcijām
Zināšanu pārnese un ideju līderība	
Stiprināt un pilnveidot sadarbību ar nozīmīgiem partneriem Latvijā un ārvalstīs, lai nodrošinātu studiju programmu un pētniecības kvalitāti	<ol style="list-style-type: none"> 1. sadarbība ar nozares darba devējiem, nozaru profesionālajām organizācijām 2. sadarbība ar reģiona pārvaldi, vietējām pašvaldībām, reģionā esošajiem uzņēmumiem, NVO 3. sadarbība ar citām augstskolām Latvijā un ārvalstīs

Sabiedrības zinātņu fakultātē (SZF) realizēto studiju virzienu un programmu attīstības nākotnes scenāriji

Nākamajā periodā kā SZF prioritātes ir nedefinētas esošo studiju programmu stiprināšana, piedāvājuma paplašināšana, kā arī zinātniskās kapacitātes turpmāka attīstīšana. Līdz 2020. gadam visām studijām maģistra līmenī paredzēta pāreja uz angļu valodu. Šādu nepieciešamību nosaka virkne faktoru – augstākās izglītības un zinātnes internacionalizācija, studentu vēlme iegūt izglītību angļu valodā, kā arī nepieciešamība piesaistīt starptautiskos studentus (skatīt SVID analīzi, 1.1. p.). 2017. – 2018. gadā SZF ir plānota esošo studiju programmu satura pilnveide, kā arī esošā piedāvājuma klāsta paplašināšana. Ņemot vērā nepieciešamību stiprināt uzņēmējdarbību reģionā, ir plānota nepilna laika koledžas līmeņa studiju programmas “Grāmatvedība” atjaunošana. Būtiskas pārmaiņas plānotas studiju virzienos “Pārvaldība” un “Komunikācija un mediji”, abus virzienus apvienojot uz studiju virziena “Komunikācija un mediji” bāzes. Šajā procesā visticamāk notiks atteikšanās no bakalaura līmeņa studiju programmas “Pārvaldība un inovācijas” īstenošanas, tās intelektuālo kapacitāti integrējot pārējās SZF studiju programmās. Maģistra līmenī, izmantojot studiju programmas “Pārvaldība un komunikācija” intelektuālos resursus un iestrādes, no 2018. gada tiks īstenotas divas studiju programmas angļu valodā (“Mediju pratība” un “Stratēģiskā komunikācija”). SZF no 2017. gada plānots uzsākt studijas jaunā starpaugstskolu doktora studiju programmā Pakalpojumu vadībā (sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti un Transporta un sakaru institūtu). Doktora

studiju programmas izveide un stiprināšana ir eksistenciāli svarīga zinātniskās darbības nostiprināšanā SZF un HESPI.

Studiju virzienu attīstības kontekstā būtiski atzīmēt augstskolas vadošo pētnieku dalību promocijas darbu vadīšanā, promocijas padomju darbībā un augstskolas studiju virzienu padomju darbībā. Kā piemērus var minēt - prof. Sarma Cakula, Profesoru asociācijas LAPA biedre, 2016. un 2017. gadā vadīti trīs Rīgas Tehniskās universitātes doktorantu promocijas darbi. Professore ir vairāku zinātnisko žurnālu redkolēģijās; prof. Jānis Kalnačs pēdējo piecu gadu laikā ir recenzējis vairākus Latvijas Mākslas akadēmijas doktorantu promocijas darbus; prof. Juris Binde, Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras (AIKA) eksperts no 2015.gada; asoc.prof. Arnis Cīrulis ir ViA un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas apvienotās Promocijas padomes loceklis, ir recenzējis vairākus promocijas darbus, 2017.gadā ir vadītājs vienam promocijas darbam; prof. Agita Līviņa 2016.gadā ir piedalījies vairākās Promocijas padomes sēdēs ar promocijas padomes sēdes locekļa balsošanas tiesībām kā promocijas darbu recenzente, recenzējusi trīs promocijas darbus. Daļa vadošo pētnieku ir Latvijas Zinātnes padomes eksperti.

13.tabula

Pārskats par ViA akadēmisko un zinātnisko personālu – Latvijas Zinātnes padomes ekspertiem

N.p.k.	Vārds, uzvārds	Zinātniskais grāds	Zinātnes nozare
1.	Juris Binde	Dr.oec.	Vadībzinātne
2.	Jānis Buholcs	Dr.sc.comm.	Komunikācijas zinātne
3.	Sarma Cakula	Dr.paed.	Informācijas tehnoloģijas: E-studiju tehnoloģijas un pārvaldība
4.	Arnīs Cīrulis	Dr.sc.ing.	Informācijas tehnoloģijas
5.	Vija Daukšte	Dr.hist.	Vēsture
6.	Jānis Kalnačs	Dr.art.	Mākslas zinātne: Plastiskās mākslas vēsture un teorija
7.	Maira Leščevica	Dr.oec.	Ekonomika
8.	Agita Līviņa	Dr.oec.	Ekonomika
9.	Ligita Melece	Dr.oec.	Ekonomika
10.	Kaspars Osis	Dr.sc.ing.	Informācijas tehnoloģijas
11.	Sarmīte Rozentāle	Dr.oec.	Ekonomika

Studiju virzienu padomju sastāvs (uz 2017.gadu)

Tūrisma un atpūtas studiju virziena padomes sastāvs: lekt. Ilgvars Ābols, lekt. Iveta Druva-Druvaskalne, lekt. Inese Ebele, doc. Ieva Gintere, lekt. Ilze Grīnfelde, prof. Jānis Kalnačs, doc. Andris Klepers, doc. Gatis Krūmiņš, lekt. Zane Kudure, prof. Agita Līviņa, doc. Linda Veliverronena, doc. Tālis Vigo Pumpuriņš, lekt. Juris Smaļinskis.

Biznesa vadības studiju virziena padomes sastāvs: prof. Maira Leščevica, prof. Sarmīte Rozentāle, asoc.prof. Ligita Melece, lekt. Aigars Andersons, lekt. Inese Ebele, lekt. Maira Ore, lekt. Sandra Brigsa, lekt. Jānis Rozenbergs, lekt. Mārīte Nimroda, lekt. Vija Melbārde.

Pārvaldības studiju virziena padomes sastāvs: doc. Visvaldis Valtenbergs, asoc.prof. Feliciāna Rajevska, asoc.prof. Vija Daukšte, lekt. Jānis Kapustāns, lekt. Agnese Karaseva, lekt. Sandra Brigska.

Komunikācijas un mediju studiju virziena padomes sastāvs: lekt. Agnese Karaseva, doc. Jānis Buholcs, doc. Agita Šmitiņa, doc. Solvita Denisa-Liepniece, lekt. Vineta Silkāne, lekt. Liene Ločmele, lekt. Ieva Zaumane.

Informācijas tehnoloģiju un inženierzinātņu studiju virzienos padomes kompetences jautājumi tiek risināti fakultātes kopsaulcē un Domes sēdēs. Inženierzinātņu fakultātes Domes sastāvs (uz 2017.gadu): lekt. Ojārs Bāliņš, doc. Ginta Majore, lekt. Valdis Zaķis, asoc.prof. Arnis Cīrulis, prof. Juris Binde, studējošie – Dāvis Ābols, Deniss Golubevs.

Papildu informācija par Studiju virzienu padomju darbību skatīt sadaļā 7.5.

4. Vidzemes Augstskolas pētniecības attīstības stratēģija un programma

4.1. Pētniecības attīstības stratēģijas un programmas raksturojums

ViA pētniecība un pētniecības stratēģija ir atbilde jaunajiem izaicinājumiem, ko rada pāreja uz zināšanu sabiedrību un globalizāciju. Šie aspekti ir vienlīdz svarīgi visām zinātniskajām un augstākās izglītības institūcijām, nešķirojot tās pēc atrašanās vietas. Šāda pieeja nodrošina valsts plānošanas dokumentos deklarēto policentrisko attīstību.

4.1.1. Pētniecības attīstības stratēģijas un programmas mērķi

ViA pētniecības ilgtermiņa (2016. – 2025.) mērķis

ViA pētniecības ilgtermiņa mērķis ir radīt un piemērot jaunas nākamās paaudzes zināšanu sabiedrības tehnoloģijas.

Pētniecības mērķis ir jāsasniedz, izmantojot starpdisciplināras un pārdisciplināras, sociālo sistēmu modelēšanas, kvantitatīvās, kvalitatīvās un dizaina pētījumu metodes. Nākamās paaudzes zināšanu sabiedrības tehnoloģiju pētījumi ietver jaunu, tajā skaitā globālu, informācijas sistēmu izmantošanu un radīšanu. Tie veido organizāciju izpratni par attīstību un šķēršļiem dažādu informācijas sistēmu (IS) lietojuma apstākļos. Tie ietver valsts pārvaldes attīstības izpratni un prognozēšanu, biznesa procesu izpratni globālajā tīmeklī un jaunu biznesa paņēmieni un vērtību radīšanas ķēžu modelēšanu. Tie ir vērsti uz produktivitātes celšanu un efektīvu resursu lietošanu jaunu darba vietu radīšanai, izmantojot viedās zināšanu sabiedrības tehnoloģijas.

ViA pētniecības vidēja termiņa (2016. – 2020.) mērķi un uzdevumi

ViA pētniecības vidēja termiņa mērķis ir sekmēt nacionāla un Vidzemes reģiona līmeņa viedās specializācijas nozaru attīstību un produktivitātes celšanu, veicot pētījumus aktuālu sabiedrisku un tehnoloģisku izaicinājumu virzienos. Lai šo mērķi sasniegtu, ir izvirzīti šādi uzdevumi:

- Turpināt nostiprināties programmas Horizon2020 pētniecības telpā, izmantojot veiksmīgi pabeigto FP7 projektu pieredzi un rezultātus;
- Veidot jaunus viedus ilgtspējīgas zināšanu ekonomikas, sabiedrības un tehnoloģiju attīstības modeļus;
- Attīstīt projektus par e-sabiedrības ekosistēmām un rīkiem, kuru pamatā ir atvērtie dati, atvērtie IT servisi un atvērtās inovāciju paradigmas;

- Veikt biznesa procesu izpēti globālajā tīmeklī un lietu internetā, kā arī datu un zināšanu vērtību radīšanas ķēžu modelēšanu;
- Veikt pētījumus par zināšanu sabiedrības tehnoloģiju izmantošanas virzītājiem, šķēršļiem, draudiem un tiesiskās ieviešanas jautājumiem;
- Veikt pētījumus ar mērķi jaunās tehnoloģijas padarīt par sociāli un ekonomiski produktīvām tehnoloģijām, īpaši izmantojot IT un lietu interneta risinājumus.

ViA pētniecības programma ir saskaņota ar ViA Padomnieku konventu, kura sastāvā ir pārstāvji no starptautiskām organizācijām un uzņēmumiem. Programmas pilnveidē un īstenošanā ir iesaistīta starptautiska konsultatīva padome (International Advisory Board) ar pārstāvjiem no akadēmiskajām un zinātniskajām institūcijām, industrijas.

4.1.2. Iepriekšējā perioda (2010. – 2015.) pētniecības specializācijas jomu izvērtējums

Iepriekšējā periodā pētniecība attīstīta galvenokārt ViA dibinātajos zinātniskajos institūtos. Sociotehnisku sistēmu inženierijas institūts (SSII)³⁰ dibināts 2006. gadā, savukārt Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts (HESPI)³¹ – 2013. gadā. ViA par zinātnisku institūciju kļuvusi 2015. gada jūlijā.

ViA spilgtākie panākumi pētniecībā saistīti ar aktīvu dalību ES 6. ietvara, ES 7. ietvara un Horizon2020 pētījumu programmās, kurās sekmīgi projektus ir īstenojis SSII:

- “Large Scale Choreographies for the Future Internet (IP)” (CHOReOS No. 257178 (2010-2013));
- “Future Policy Modelling (IP)” (FUPOL No. 287119 (2011-2014)).

Galvenie rezultāti ir sasniegti imitāciju modelēšanas, virtuālās realitātes, nākotnes interneta tehnoloģijām.

HESPI ir piedalījies divu augstu novērtētu Horizon2020 projektu sagatavošanā, kas pagaidām nav finansēti līdzekļu trūkuma dēļ:

- “Community based model for transferring cultural heritage via tourism and education – Case Struve”;
- “Teaming for Latvia” (TEALAT).

HESPI piedalās Valsts pētījumu programmā “Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai – jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai (EKOSOC_LV)”, kur institūta pētnieki divos projektos ir vadītāji, trijos – dalībnieki:

- “Sociālo un politisko transformāciju trajektorijas Latvijā pēckrīzes periodā”;
- “Kultūrvides attīstības, vides daudzveidības saglabāšanas un urbanizācijas procesi Latvijas līdzsvarotas attīstības kontekstā”;
- “Inovācijas un uzņēmējdarbības attīstība Latvijā atbilstoši viedās specializācijas stratēģijai”;
- “Latvijas lauku un reģionālās attīstības procesi un iespējas zināšanu ekonomikas kontekstā”;
- “Sociālās apziņas izmaiņu ietekme uz ekosistēmas pakalpojumu ilgtspējīgu nodrošinājumu”.

³⁰ <http://www.socsimnet.com/>

³¹ <http://www.va.lv/lv/lapa/par-hespi/>

SSII kopš 2006. gada izdod Zinātnisko rakstu krājumu ICTE in Regional Development. Procedia Computer Science. Rakstu krājums ir iekļauts SCOPUS/Elsevier datu bāzēs.

ViA sadarbībā ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu ir izdevusi trīs (2006., 2008., 2010. gadā) rakstu krājumus ar starptautisku redakciju par ilgtspējīgu attīstību, kas ietver dabas un sociālās zinātnes.

Augstskolas pētnieki piedalās un vada Valsts pētījumu programmas projektus (skatīt sadaļu 4.1.2.), kā arī ViA īsteno šādus INTERREG projektus: „Curriculum alignment and cross-border cooperation with SMEs” – EDU SMEs, “Tūrisma uzņēmējdarbības izaugsmes veicināšana caur augstāko profesionālo izglītību” - BOOSTED, “Social Empowerment in Rural Areas” – SEMPRE. Jaunos pētniecības konsorcijs ViA iesaistīsies piedaloties arī H2020 Partnerības pasākumos – kontaktbiržās.

ViA spēj veiksmīgi strādāt arī citās jomās, piemēram, realizēt liela apjoma infrastruktūras attīstības projektus, ko apstiprina 2014. gadā pabeigtais Inženierzinātņu korpuss (ERAF projekts “Vienota, moderna un personām ar funkcionāliem traucējumiem piemērota prioritāro studiju virzienu studiju kompleksa izveide Vidzemes Augstskolā”).

4.1.3. Vidzemes Augstskolas vidēja termiņa (2016. – 2020.) pētījumu virziens un tā izvēles pamatojums

ViA vienotais pētījumu virziens ir **Digitālie risinājumi sociālajiem izaicinājumiem.**

Pētījumu virziena mērķis ir panākt, lai ikviena gan liela, gan maza organizācija Vidzemē un Latvijā gūst labumu no digitālām inovācijām produktu pilnveidošanai, procesu optimizēšanai, problēmu risināšanai un jaunu biznesa procesu piemērošanai. Pētījumu virziens ietver arī digitālās transformācijas tādās jomās kā izglītība, veselība, viedā zemkopība, lauku renesanse, viedās energo-efektīvās mājas, kā arī pētījumus par koka ēku lietojumu digitālajā laikmetā. Pētījumu metodes aptver plašu spektru, tajā skaitā virtuālo papildināto realitāti un modernās modelēšanas metodes. Lai radītu jaunā laikmeta produktus, ViA attīsta pētījumus par tehnoloģijas un mākslu mijiedarbību kā digitālo tehnoloģiju produktu ideju rosinātāju. E-ekosistēmas, mediju konverģences, cilvēka-mašīnas mijiedarbības un Lielo Datu pētījumi tiek veikti, lai radītu nākošās paaudzes e-satura koncepcijas un saturu. Biznesa eEkosistēmas pētījumi notiek, lai radītu jaunas zināšanu un datu vērtību radīšanas ķēdes. Stratēģiskās komunikācijas un mediju pratības pētījumi tiek paplašināti, radot jaunus rīkus sociālo mediju satura, kā arī ļaunprātīgas lietošanas analīzei. Kiberdrošība ir pētniecības stratēģijas prioritārs politisks rosinātājs – tā ietver tehniskos un sociālos lietotāju uzvedības pētījumus. Pētījumu virzienā nozīmīga ir sadarbība ar citām augstskolām, pašvaldībām un uzņēmumiem Vidzemē, Latvijā un Eiropā.

Pētījumu virziens ir starpdisciplinārs un tiek īstenots ciešā korelācijā ar sabiedriskajiem procesiem, kas attīstās ļoti strauji, brīžiem transformējoties turbulentā stāvoklī. Līdz ar to objektīvi nav iespējams precīzi nodefinēt pētījuma virziena apakšvirzienus un prioritātes 2020.gadā, taču vienlaicīgi, ņemot vērā ViA esošās kompetences un iestrādes iepriekšējā periodā (2010 – 2015), ir iespējams plānot nepieciešamo cilvēkresursu un infrastruktūras attīstību. 2017. gada sākumā pētījumu virzienā tiek īstenoti šādi apakšvirzieni:

- Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves;
- Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija;
- E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas;

- Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas;
- Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība;
- Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.

14.tabula

ViA pētniecības virziena un apakšvirzienu atbilstība starptautiski atzīto OECD zinātņu nozaru FOS (Revised Field of Science and Technology) klasifikācijai

Digitālie risinājumi sociālajiem izaicinājumiem³²	
Pētījumu apakšvirziens	Atbilstība
Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves	1. Dabaszinātnes 1.2 Datorzinātnes un informācijas zinātnes 2. Inženierzinātnes un tehnoloģijas 2.1 Inženiertehniskās zinātnes 2.2 Elektrības inženierzinātnes, Elektronikas inženierzinātnes, Informācijas inženierzinātnes 2.5 Materiālu inženierzinātnes 5. Sociālās zinātnes 5.2 Ekonomika un Bizness 5.9 Citas sociālās zinātnes
Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija	1. Dabaszinātnes 1.2 Datorzinātnes un informācijas zinātnes 2. Inženierzinātnes un tehnoloģijas 2.1 Inženiertehniskās zinātnes 2.2 Elektrības inženierzinātnes, Elektronikas inženierzinātnes, Informācijas inženierzinātnes 5. Sociālās zinātnes 5.8 Mediji un komunikācija 5.9 Citas sociālās zinātnes
E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas	1. Dabaszinātnes 1.2 Datorzinātnes un informācijas zinātnes 2. Inženierzinātnes un tehnoloģijas 2.1 Inženiertehniskās zinātnes 2.2 Elektrības inženierzinātnes, Elektronikas inženierzinātnes, Informācijas inženierzinātnes 5.8 Mediji un komunikācija 5.9 Citas sociālās zinātnes
Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas	1. Dabaszinātnes 1.2 Datorzinātnes un informācijas zinātnes 5. Sociālās zinātnes 5.2 Ekonomika un Bizness 5.6 Politikas zinātne 5.8 Mediji un komunikācija 5.9 Citas sociālās zinātnes
Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība	1. Dabaszinātnes 1.2 Datorzinātnes un informācijas zinātnes 2. Inženierzinātnes un tehnoloģijas 2.1 Inženiertehniskās zinātnes

³² Frascati Manual versija un zinātņu nozares, kurās ViA attīsta pētniecību. "Directorate for Science, Technology and Industry Committee for Scientific and Technological Policy Working Party of National Experts on Science and Technology Indicators. REVISED FIELD OF SCIENCE AND TECHNOLOGY (FOS) CLASSIFICATION IN THE FRASCATI MANUAL", 26-Feb-2007

	2.2 Elektrības inženierzinātnes, Elektronikas inženierzinātnes, Informācijas inženierzinātnes 2.5 Materiālu inženierzinātnes 5. Sociālās zinātnes 5.2 Ekonomika un Bizness 5.6 Politikas zinātne 5.9 Citas sociālās zinātnes
Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas	1. Dabaszinātnes 1.2 Datorzinātnes un informācijas zinātnes 5. Sociālās zinātnes 5.6 Politikas zinātne 5.8 Mediji un komunikācija 5.9 Citas sociālās zinātnes

Pētījumu virziena un apakšvirzienu izvēle izdarīta, ņemot vērā iepriekš analizētajos nacionāla un reģionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokumentos definētās prioritātes, kā arī ViA iekšējo kapacitāti (iepriekšējā periodā sasniegtos rezultātus) un 2016. – 2020. gadā plānotos studiju virzienus.

ViA vienotais pētniecības virziens “Digitālie risinājumi sociālajiem izaicinājumiem” ir detalizēti izstrādāts izvērtējot Vidzemes un Latvijas sabiedrības izaicinājumus un jaunās digitālo tehnoloģiju radītās pētniecības iespējas. Digitālo tehnoloģiju attīstības tendences izvērtētas sekojot H2020 2017-2020 gadu attīstības iecerēm un koncepcijām. ViA. ViA ir sekojusi H2020 aktivitātēm pētījumu virzienos, kas saistīti ar gan jaunu sociālo platformu un web-biznesa atbalstu, gan arī ar e-Satura, Lielo Datu pētījumiem e-satura radīšanai un pētīšanai, gan arī cilvēka-mašīnas mijiedarbību.

ViA dalība pētniecības konsorcijs

Lai efektīvāk sasniegtu savus stratēģiskos mērķus pētniecībā, ViA piedalīsies pētniecības konsorcijs. 2016. un 2017.gadā ViA seko H2020 2018-2020 programmas izstrādei. Pēc ViA ierosinājuma programmas projekta Viedo Pilsētu tematika ir papildināta ar Viedo Reģionu tematiku, kas ir svarīgi Vidzemei. 2017.gadā ViA plāno sagatavot projektu gaidāmajā CFLA projektu konkursā, kura mērķis ir atbalstīt H2020 projektu pieteikumu sagatavošanā.

ViA ir partneri vairākos veiksmīgos INTERREG projektos sadarbībai Baltijas Jūras reģionā. Dalībāu projektu aktivitātēs ViA ir iecerējusi papildus izmantot jaunu H2020 iespējamu projektu partneru uzrunāšanai.

ViA pētnieki piedalījās H2020 ICT Proposers' Day 2016 | 26-27 September Bratislava. Pašlaik ViA pētnieki gatavojas piedalīties H2020 informācijas dienās Budapeštā 2017. gada rudenī. Šīs aktivitātes ViA redz kā efektīvu iesaistīšanos jaunos pētniecības konsorcijs.

Tuvākais uzdevums ir ViA iecerētā piedalīšanās H2020 EU-12 Digital Inovation Hubs projektu ieceru sagatavošanas konkursā.

ViA īpaši pētīs iespējas veidot konsorcijs un piedalīties šādās H2020 2018-2020 aktivitātēs:

- ICT-13-[2019]: Digital advances for local/urban manufacturing
- ICT-19-[2018-20]: Big Data PPP: Methods and tools for extreme-scale analytics, and innovation hubs
- ICT-20-[2018-20]: Big Data PPP: Supporting the emergence of data markets and the data economy

- ICT-35-[2019]: Internet of Things
- ICT-37-[2019]: Next Generation Media
- ICT-39-[2018]: S+T+ARTS = STARTS – The Arts stimulating new forms of innovation
- ICT-40-[2019]: Startup Europe for Growth and Innovation Radar
- DT-02-[2019]: Smart Anything Everywhere
- DT-05-[2020]: Digital service platforms for rural economies
- DT-06-[2018-19]: Smart and energy-efficient homes
- SU-ICT-01-[2018]: Cybersecurity PPP: Assurance of resilience in evolving ICT systems.

Līdz 2020.gadam ViA plāno piedalīties 6 – 8 pētniecības konsorcijs, bet līdz 2022.gadam 7 - 12 pētniecības konsorcijs.

Padziļināta pētījumu apakšvirzienu analīze

ViA savos prioritārajos pētījumu apakšvirzienos ir attīstījusi starptautiska līmeņa kompetenci:

- Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves;
- Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija;
- E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas;
- Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas;
- Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība;
- Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas.

Attīstītā kompetence ir kritiski svarīga, lai efektīvi strādātu ViA vienotajā pētījumu virzienā Digitālie risinājumi sociālajiem izaicinājumiem.

ViA atšķiras no citām zinātniskām institūcijām ar īpaši rosinātu un īpaši atbalstītu STEM un sociālo zinātņu stadijā un transdisciplināru sadarbību. Tas līdz šim ir devis iespēju ar pētniecības metodēm ātri reaģēt uz jaunajiem sociālajiem izaicinājumiem. Liels skaits citu Latvijas un Eiropas augstskolu, kurās zinātņu nozares ir norobežojušās saskaņā ar 20. gadsimta tradīciju, nespēj savlaicīgi modernā veidā reaģēt uz strauji mainīgajiem sociālajiem izaicinājumiem.

15. tabula

Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 3., 4 un 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomām: Informācijas tehnoloģijas; Viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem: <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumi;

	<ul style="list-style-type: none"> • Viedie materiāli; • Informācijas tehnoloģijas.
ViA realizētie studiju virzieni	Atbilst ViA realizētajiem studiju virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas un mehatronika; • Būvniecība.
	Pētniecības apakšvirziena nepieciešamību nosaka reģionāls pieprasījums, tostarp pēc SP “Koka ēku celtniecība un ekobūves” sagatavotajiem speciālistiem (skatīt SP aprakstu, 3.2. p.). Starptautiski pieaug kā koka ēku būvniecības aktualitāte, tā arī energoefektivitātes aspekti, un minētais pētījumu virziens, lai arī šobrīd definēts kā reģionālas aktualitātes pētniecības apakšvirziens, ir ar augstu izaugsmes potenciālu nākotnē. Pētījumu virziens ir starpdisciplinārs, un izmantojot ViA pieredzi IT jomā, var kļūt par ViA “nišas produktu” <i>gudro</i> koka ēku pozicionējumā. Kā galvenie nacionālā līmeņa sadarbības partneri šobrīd ir jāmin Latvijas Lauksaimniecības universitāte un Priekuļu tehnikums. Pētniecības apakšvirziena stiprināšanai nepieciešama kā papildu cilvēkresursu piesaiste, tā arī ar virzienu saistītu laboratoriju stiprināšana (skatīt pielikumus Nr. 1, 4.).

Pētniecības apakšvirziena Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves attīstību veicinās ieguldījumi esošo laboratoriju attīstībai (Mehatronikas laboratorija, Elektronikas laboratorija, Datortīklu laboratorija, Mobilo tehnoloģiju laboratorija, Radiofrekvenciālās identifikācijas (RFID) laboratorija, Energoefektivitātes laboratorija) un jaunu laboratoriju izveide (Datu drošības un Būvniecības laboratorijas). Ieguldījumi tiks veikti STEM studiju programmu modernizācijas ietvaros.

16. tabula

Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 4., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem: <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām: <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas; • Radošās industrijas; • Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms; • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi.

ViA realizētie studiju virzieni	Atbilst ViA realizētajiem studiju virzieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas un mehatronika; • Būvniecība; • Tūrisms; • Komunikācija un mediji.
	<p>2016. gadā definētais pētniecības apakšvirziens Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija orientēts uz jaunu, inovatīvu risinājumu izstrādi un esošo risinājumu attīstīšanu virknē tautsaimniecības nozaru un sabiedrībai aktuālo sfēru, kas ietver tūrisma, vēsturi, medicīnu, loģistiku, ražošanu, arhitektūru, apmācību, mārketingu u.c. Inženierzinātņu fakultātes, Virtuālās realitātes tehnoloģiju laboratorija tika izveidota 2009. gadā sadarbībā ar Fraunhofera Institūta Virtuālās Realitātes Apmācības un Izstrādes Centru (Magdeburga, Vācija) un Agderas Universitāti (Kristiansanda, Norvēģija). Izmantojot pasaulē jaunākās IKT tehnoloģijas, radīti vairāki risinājumi iepriekšminētajās sfērās un šī pētniecības virziena oficiāla apstiprināšana ir loģisks solis, lai aktualizētu pētniecības aktivitātes virtuālās realitātes jomā, kuru nozīme arī Latvijā strauji pieaug. Šobrīd nopietna sadarbība esošos projektos un jaunu projektu sagatavošanā notiek ar Salento Universitātes Papildinātās un Virtuālās Realitātes laboratoriju (AVRLab), La Lagunas Universitātes (ULL) E-studiju Centru, Korkas Tehnoloģiju Institūtu (CIT) un Darmšates Lietišķo Zinātņu Universitāti. Kā galvenos industrijas sadarbības partnerus var minēt Overly, AnatomyNext, Orangelv, Giraffe360, Vividly un 360video. Augošais speciālistu pieprasījums, kas varētu darboties šajā jomā gan zinātniskā, gan profesionālā līmenī, ir par pamatu tam, lai tuvākajā nākotnē Inženierzinātņu fakultātē tiktu sagatavota maģistra līmeņa studiju programma virtuālās realitātes un mobilo tehnoloģiju jomā. Šobrīd Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācijas virziena pētnieku grupas līderis ir inženierzinātņu doktora, pētnieks un asociētais profesors Arnis Cīrulis. Grupā tiek piesaistīti arī ViA studējošie, kā zinātniskais asistents darbojas ViA doktorantūras students un kā viesasistenti divi maģistrantūras studenti.</p>

Pētniecības apakšvirziena Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija attīstībai nepieciešami materiāltehniskie ieguldījumi, kas papildinās un modernizēs Virtuālās un papildinātās realitātes laboratoriju. Laboratorijas modernizēšana veicinās arī esošās IT bakalaura studiju programmas modernizēšanu, kā arī jaunas maģistra līmeņa studiju programmas izveidi virtuālās realitātes un mobilo tehnoloģiju jomā.

17. tabula

E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 4., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<p>Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	<p>Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi; • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi.
ViA realizētie studiju virzieni	<p>Atbilst ViA realizētajiem studiju virzieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas un mehatronika; • Būvniecība; • Biznesa vadība; • Pārvaldība; • Tūrisms; • Komunikācija un mediji.
	<p>2016. gadā definētais pētniecības apakšvirziens E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas orientēts uz jaunu, inovatīvu risinājumu izstrādi un esošo risinājumu attīstīšanu izglītības sfērā, inovatīvas e-studiju pieejamības paaugstināšanu uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšanai Latvijā, kas ietver tūrisma, vēsturi, medicīnu, loģistiku, ražošanu, arhitektūru, apmācību, mārketingu u.c. tautsaimniecības nozares. Kopš 2004.gada ViA Inženierzinātņu fakultātē tika uzsākta bakalaura studiju programma „Informācijas tehnoloģijas” nepilna laika studijas e-vidē, kuras pieprasījums aizvien pieaug. NORFIN projekta „Vidzemes tālākizglītības tehnoloģiju centra izveide” (LV0043) un „Mūžizglītības attīstības pamatnostādņu 2016.-2020. gadam Vidzemes reģionā un tehnoloģiskā risinājuma prototipa izstrāde (VPP15)” ietvaros tika izstrādāta tālākizglītības koncepcija un vadlīnijas izglītības attīstībai Vidzemes reģionā, ka arī izstrādāts tehnoloģiskā risinājuma prototips, izmantojot pasaulē jaunākās IKT tehnoloģijas. Ir radīti vairāki risinājumi un veikti pētījumi e-studiju pārvaldībā un tehnoloģijās, lai aktualizētu digitālo risinājumu attīstību dažādiem sociāliem izaicinājumiem, kuru nozīme arī Latvijā strauji pieaug. Šobrīd nopietna sadarbība esošos projektos un jaunu projektu sagatavošanā notiek ar Rīgas Tehnisko universitāti un Latvijas Lauksaimniecības universitāti (Latvija), University of Patras (Grieķija), Akureyri Universitāte (Islande). Kā galvenos industrijas sadarbības partnerus var minēt SIVECO Romania SA (Rumānija), ORT Innovation & Développement (Francija), Redburn Solutions Ltd (UK). Augošais speciālistu pieprasījums, kas varētu darboties šajā jomā gan zinātniskā, gan profesionālā līmenī, ir par pamatu tam, lai tuvākajā nākotnē Inženierzinātņu fakultātē tiktu sagatavotas vairākas studiju programmas ar e-studiju tehnoloģiju risinājumiem. Šobrīd E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas virziena pētnieku grupas līderi ir prof., pētniece Sarma Cakula kā grupas vadītāja un inženierzinātņu doktors Kaspars Osis, kurš ir vēlēts pētnieks šajā</p>

	<p>zinātņu apakšnozarē. Grupā darbojas divi viesasistenti, kuri studē maģistrantūrā. 2016. gadā definētā pētniecības apakšvirziena izveide ir proaktīva atbilde sabiedrības izaicinājumiem un mūžizglītības politikas pamatnostādņēs izvirzītajiem mērķiem - nodrošināt mūžizglītības pieejamību iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, iepriekšējās izglītības, dzīves vietas, ienākumu līmeņa, etniskās piederības, sociālā statusa, funkcionāliem traucējumiem; veidot pieaugušajiem kvalitatīvas izglītības piedāvājumu, kas nodrošina ilgtspējīgas kompetences darbam, pilsoniskai līdzdalībai, personības izaugsmei un sekmē uz augstām prasmēm balstītu konkurētspējīgas zināšanu ekonomikas un demokrātiskas sabiedrības attīstību Latvijā. Ņemot vērā aktuālos izaicinājumus, kas ir saistīti ar digitālo tehnoloģiju ienākšanu sabiedrības zināšanu parvaldības ekosistēmā, nepieciešama sabiedrības kompetences celšana atbilstoši Latvijas ilgtermiņa rīcības virzienam, kas nosaka izglītības pieejamību un pārmaiņas izglītības procesa organizācijā, skolu kā sociālā tīklojuma centru, kontekstuālu izglītību un skolotāja profesijas maiņu, e-skolu un informācijas tehnoloģiju izmantošanu un izglītošanos mūža garumā.</p>
--	--

Pētniecības apakšvirziena E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas attīstībai nepieciešami ieguldījumi esošās Multimediju laboratorijas aprīkojuma papildināšanai un modernizēšanai, kā arī ir nepieciešami ieguldījumi infrastruktūrā, lai daļēji renovētu un pielāgotu Cēsu ielas 4 pagrabstāva telpas Multimediju laboratorijas iekārtošanai.

18. tabula

Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 2., 4., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<p>Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t.sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	<p>Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie studiju virzieni	<p>Atbilst ViA realizētajiem studiju virzieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas un mehatronika; • Biznesa vadība; • Pārvaldība; • Tūrisms.

	<p>2016.gadā definētais pētniecības virziens sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas ir orientēts uz starpnozaru pētījumiem, kas ietver sevī gan inženiertehnoloģisko risinājumu novērtējumu sociālajā sistēmā, gan sociālo zinātņu pētījumu rezultātu novērtējumu, izmantojot imitāciju modelēšanas tehnoloģijas, kā arī uzņēmuma modelēšanas metodoloģijas. Pētījumu virziens sevī ietver jaunu zināšanu ģenerēšanu ne tikai lietišķo pētījumu kontekstā, bet arī pašu imitācijas modelēšanas tehnoloģiju izstrādē. Pētījumu virziens tiek attīstīts jau kopš 2006.gada, kad ViA tika izveidota struktūrvienība “Sociotehnisku sistēmu inženierijas institūts”, kas 2010.gadā tika pārveidots par juridisku personu un patstāvīgu nodokļu maksātāju. Pētījumu virziens paredz pienesumus un jauninājumus Informācijas tehnoloģijas zinātnes nozares “Sistēmu analīze, modelēšana un projektēšana” apakšnozarē, strādājot pie jauniem risinājumiem ne tikai sociotehnisku sistēmu modelēšanā, bet arī informācijas tehnoloģiju ekosistēmas izstrādē un novērtēšanā, kas šobrīd ir plašs pētījumu lauks Eiropas kontekstā. Pētījumu virzienu vada Dr.sc.ing. Ginta Majore. Pētniecības virziens ir izveidojis sadarbības platformu dabas un ēku ilgtspējas novērtēšanas kontekstā, izmantojot imitāciju modelēšanas tehnoloģijas. Pētniecības virzienam ir definēti šādi galvenie pētniecības uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sociotehnisku sistēmu pieņemšanas un ilgtspējas modelēšana; • heterogēnas un sadalītas imitāciju modelēšanas tehnoloģijas; • dabas resursu un ēku energoefektivitātes ilgtspējas modelēšana. <p>Kā sadarbības partneri pētniecības virzienā ir ESME Sudria augstskola (Francija), Stokholmas universitāte (Zviedrija), West Bohemia universitāte (Čehija), Albergas universitāte (Dānija).</p>
--	---

Pētniecības apakšvirziena Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas attīstībai nepieciešama Telpiskās pētniecības laboratorijas izveide.

19. tabula

Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Zināšanu ietilpīga bioekonomika
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<p>Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t.sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	<p>Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms;

	<ul style="list-style-type: none"> • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie studiju virzieni	<p>Atbilst ViA realizētajiem studiju virzieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas un mehatronika; • Būvniecība; • Biznesa vadība; • Pārvaldība; • Tūrisms.
	<p>2016. gadā definētā pētniecības apakšvirziena izveide ir vērsta Latvijas ekonomikas izaugsmes sekmēšanai sarūkošas ekonomikas apstākļos, kad attīstība var notikt, strādājot efektīgāk vienā laika vienībā vai arī radot dārgākus produktus, pakalpojumus eksportam. Lai nodrošinātu gudrāku, dārgāku produktu un pakalpojumu radīšanu ir nepieciešams cilvēka un sociālā kapitāla pieaugums, kas spēj strādāt un attīstīties 4.industriālās revolūcijas apstākļos, kur tiek pieprasītas jaunas zināšanas un prasmes, ko nespēj nodrošināt tehnoloģijas. Tajā pat laikā 4.industriālā revolūcija izdara būtiskas izmaiņas darba spēka pieprasījumā. Otrs veids ir efektivitātes uzlabojumi ražošanas un vadīšanas procesos, kas pieprasa sistēmisku analīzes pieeju un cilvēka uzvedības izpratni. Lai strādātu ar šāda veida risinājumiem, ir nepieciešamas starpdisciplināras prasmes un zināšanas, ko spēj nodrošināt pētnieku grupa, kurā ietilpst gan ekonomisti, vadības zinātnes, komunikācijas, politoloģijas zinātnes pētnieki, gan dabas un humanitāro zinātņu pētnieki. Pētnieku grupa atklāta konkursa apstākļos bija ieguvusi tiesības izstrādāt pētniecisku ziņojumu starptautiska mēroga problēmu jautājumu izpētei telpiskā attīstībā par mazo un vidējo pilsētu izaicinājumiem, ekonomiskās attīstības potenciālu, ietekmi uz kopējo teritoriālo attīstību gan Latvijas, gan Eiropas Savienības mērogā, kā arī turpmākiem attīstības virzieniem (ziņojums Latvijas prezidentūras Eiropas Padomes periodā), Baltijas jūras reģiona pilsētu attīstības izvērtējums 2005. un 2015.gados (Baltijas jūras reģiona sekretariāts), rezultāti izmantoti izdevuma “Development of Cities in the Baltic Sea Region” (2016.g.) satura sagatavošanā.</p> <p>Pētnieku grupa aktīvi iesaistījies nacionāla līmeņa projektu īstenošanā Valsts pētījumu programmā EKOSOC-LV, vadot divus apakšprojektus un trijos strādājot kā partnerim. Virzienam ir izveidota laba starptautiskā sadarbība, pārnesot pētniecības rezultātus studijās caur Nordplus, ERASMUS + programmām, kā arī piedaloties konsorcijs pētniecības projektu sagatavošanā. Sadarbība izveidota ar Tartu Universitātes Pērnavas koledžu (Igaunija), Saima Universitāti (Somija), Kauņas universitāti, Kauņas Tehnoloģisko universitāti, Klaipēdas universitāti (Lietuvā), Tūrisma un viesmīlības vadības Nacionālo institūtu Indijā (izcilības centrs) u.c. Pētnieku grupa strādā pie starptautiskās sadarbības tīkla pētniecībā paplašināšanas gan Rietumeiropā, gan citos pasaules reģionos, kur mūsu zināšanas un pieredze ir konkurētspējīga.</p> <p>Nopietna sadarbība ir izveidota ar publisko un privāto sektoru, īpaši Vidzemes reģionā.</p>

	<p>Pētniecības rezultāti tiek izmantoti piecu maģistra līmeņa studiju programmu satura nodrošināšanā, pētniekiem šajās programmās vadot atsevišķus studiju kursus, gan maģistra darbus.</p> <p>Lielākais izaicinājums ir starpaugstskolu doktorantūras programmas izveide un īstenošana sociālajās zinātnēs ar specializāciju pakalpojumu vadībā. Pētnieku grupā 2017. g. sākumā darbojas septiņi zinātņu doktori, divi doktoranti, divi zinātniskie asistenti kā arī lietišķajos pētījumos tiek piesaistīti ViA studenti un nozares eksperti. Pētnieku grupas vadītāja ir ekonomikas zinātņu doktore Agita Līviņa.</p>
--	---

Pētniecības apakšvirziena Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība attīstībai nepieciešami ieguldījumi Telpiskās pētniecības laboratorijas izveidē, kā arī bibliotēkas fondu papildināšana.

20. tabula

Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas

Atbilstība valsts, reģiona un institūcijas prioritātēm – atbilstības jomas	Pamatojums
Latvijas izaugsmes prioritātes	Atbilst 1., 2., 5., 6., 7. izaugsmes prioritātei
Latvijas viedās specializācijas jomas	Atbilst jomai Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Vidzemes reģiona stratēģiskie mērķi	<p>Atbilst Vidzemes reģiona stratēģiskajiem mērķiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu (t. sk. nišas produktu) ražošanu reģiona tradicionālajās nozarēs; • Dažādot reģiona ekonomiku, attīstot uzņēmējdarbību ar esošo specializāciju saistītās jomās; • Jaunu uzņēmējdarbības jomu attīstība zināšanu ekonomikas nozarēs.
Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomas	<p>Atbilst Vidzemes reģiona viedās specializācijas jomām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas; • Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi; • Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms; • Radošās industrijas; • Attālināti profesionālie pakalpojumi.
ViA realizētie studiju virzieni	<p>Atbilst ViA realizētajiem studiju virzieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas tehnoloģijas un mehatronika; • Komunikācija un mediji; • Pārvaldība; • Tūrisms.
	<p>2016. gadā definētā pētniecības apakšvirziena izveide ir proaktīva atbilde sabiedrības izaicinājumiem. Ņemot vērā aktuālos izaicinājumus, kas ir saistīti ar digitālo tehnoloģiju ienākšanu sabiedrības komunikācijas ekosistēmā, nepieciešama sabiedrības kompetences celšana mediju pratības un stratēģiskās komunikācijas jomā. Pētnieku grupa aktīvi iesaistījusies nacionāla līmeņa projektu</p>

	<p>īstenošanā (Mediju projekts, vēsturi skaidrojošu materiālu izstrāde, t.sk. izmantojot digitālas platformas, u.c.), kā arī izvērsusi plašu sadarbību starptautiskā līmenī. Apakšvirziena stratēģiskās akadēmiskās partnerības starptautiskā līmenī ir Kings College (Lielbritānija), Ķīles Universitāte (Vācija), Tartu Universitāte (Igaunija), kā arī Kijevas – Mohilas akadēmija (Ukraina). Aktīva sadarbība ir arī ar virkni konkrētās jomas institūciju – NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centru, EAST STRATCOM (EK, Brisele), Deutsche Welle (Vācija), kā arī ar vairākiem nacionālajiem medijiem un jomas ekspertus apvienojošām organizācijām. Šobrīd pētnieku grupa ir iesniegusi vairākus projektu pieteikumus nacionālā un starptautiskā līmenī, pētniecības rezultāti tiek izmantoti divu maģistra līmeņa starptautisku studiju programmu satura gatavošanā (Mediju pratība un Stratēģiskā komunikācija), kuru uzsākšana angļu valodā ir plānota 2018. gadā, kā arī esošo studiju programmu (Pārvaldība un komunikācija, Mediju studijas un žurnālistika, Komunikācija un sabiedriskās attiecības) satura aktualizēšanā. Pētnieku grupā 2017. gada sākumā darbojas četri zinātņu doktori un trīs doktoranti, kā arī lietišķajos pētījumos tiek piesaistīti ViA studenti un nozares eksperti. Grupas vadītājs ir komunikācijas zinātņu doktors Jānis Buholcs.</p>
--	--

Pētniecības apakšvirziena Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas attīstībai nepieciešams aprīkot datorklasi ar jaudīgiem iMac datoriem, kā arī ieguldījumi Multimediju laboratorijas aprīkojuma modernizēšanai. Nepieciešami ieguldījumi infrastruktūrā, lai daļēji renovētu un pielāgotu Cēsu ielas 4 pagrabstāva telpas datorklasei un Multimediju laboratorijai. Ieguldījumi nepieciešami arī bibliotēkas fondu papildināšanā.

Pētniecības attīstībai kopumā nepieciešami ieguldījumi zinātniskā un zinātnes apkalpojošā personāla darba vietu iekārtošanai, pētniecībā iegūto datu un rezultātu integrētās datu bāzes, t.sk. publikāciju datu bāzes izveidei, un bibliotēkas attīstībai, kā arī ir nepieciešami ieguldījumi pētniecības atbalsta materiāli tehniskās bāzes attīstībā.

4.1.4. Zinātnisko institūtu integrācija Vidzemes Augstskolā

SSII un HESPI ciešākas integrācijas augstskolā pamatojums

Iekšējās diskusijas par abu ViA zinātnisko institūtu (HESPI un SSII), kuriem bija ViA dibinātas aģentūras statuss, juridiskā statusa maiņu, tās ciešāk integrējot augstskolā, nosakot struktūrvienību statusu, tika uzsāktas jau 2015. gada rudenī. Integrācijai bija vairāki pamatojumi:

- ViA kopējā zinātniskā kapacitāte iepriekšējā periodā (2010 – 2015) bija ievērojami pieaugusi, un ViA 2015. gadā varēja kvalificēties zinātniskās institūcijas statusam. 2015. gada jūlijā ViA kļuva par zinātnisku institūciju un tika reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā.
- Relatīvi mazā organizācijā, kāda ir ViA³³, ir nepieciešams nodrošināt visu iesaistīto pušu iespējami ciešu sadarbību, gan pārvaldības ziņā (koordinēti plānojot un realizējot infrastruktūras attīstību un investīciju plānus, budžeta ieņēmumus un izdevumus, kolektīvos lēmumus pieņemot, vadoties no vienotas stratēģijas), gan arī zināšanu un

³³ Pasaules Bankas eksperti kā optimālu vienas vienības lielumu minēja 100 darbiniekus, kas ir nedaudz mazāk, kā visā ViA ekosistēmā kopā. Līdz ar to fragmentācija ir nevēlama arī no starptautisko kritēriju viedokļa.

pieredzes pārneses ziņā, kopējā projektu realizācijā. Šāda pieeja veicinātu sasniegt kopējos augstskolas attīstības dokumentos izvirzītos mērķus.

- Integrācija pēc spēkā esošās metodoloģijas spētu uzrādīt lielāku augstskolas kopējo kritisko masu kā akadēmiskajā darbā, tā arī pētniecības rezultātos. Šis faktors visai cieši bija saistīts arī ar valsts finansējuma zinātnei piešķiršanas nosacījumiem, kur neatkarīgai zinātniskai struktūrvienībai jāsasniedz vismaz 25 PLE, lai saņemtu bāzes finansējumu. Ne HESPI, ne SSII šo nosacījumu izpildīt nespēja.

Uz 2017. gada martu sasniegtie rezultāti (2015 – 2017)

Zinātnisko institūtu iekšējās konsolidācijas process tika iesākts 2015. gada decembrī, kad ar ViA Senāta lēmumu notika juridiskā statusa maiņa HESPI, vienlaikus noslēdzot vienošanos starp ViA rektoru un HESPI par pamatprincipiem, kas nodrošina HESPI kā zinātniskas struktūrvienības darbības autonomiju un akadēmisko brīvību, kā arī nosacījumus, kā HESPI saņem daļu no zinātnes bāzes un augstākās izglītības II pīlāra finansējuma (skatīt pielikumu Nr. 6). 2017.gada ViA budžetā attiecīgais finansējums HESPI pēc vienošanās nosacījumiem arī tiek paredzēts. HESPI darbību bremzējoši sarežģījumi neradās, gluži pretēji – institūts pozitīvi vērtēja jaunā statusa priekšrocības (ViA administratīvais un finansiālais atbalsts, iespējas iesaistīties ViA kopējos infrastruktūras attīstības un investīciju plānos, augstskolas pārvaldībā). Ņemot vērā pozitīvo pieredzi, 2016. gada jūnijā ViA Senāts lēma par SSII juridiskā statusa maiņu, uzsākot institūta ciešākas integrēšanas augstskolā procesu (skatīt pielikumu Nr. 7).

SSII integrācijas un reorganizācijas plāns

SSII integrāciju augstskolā raksturo divi posmi:

- Juridiskā statusa maiņa, jaunā statusa definēšana un institūta tehniskā pārņemšana;
- Institūta zināšanu pārņemšana (zinātniskā kapacitāte, partnerības tīkls, cita veida pieredze).

SSII integrācijas laikā darba attiecības ar ViA pārtrauca institūta direktors Dr. E.Ginters, pētnieks A.Aizstrauts un laborante D.Aizstraute, savukārt pārējie institūta pētnieki sekmīgi turpina savu darbu ViA ekosistēmā (prof. M.Leščevica, prof. S.Cakula, asoc.prof. A.Cīrulis, doc. G.Majore). Pētnieku statusā tika piesaistīti arī jauni darbinieki. ViA vadības konsultācijās un sarunās ar SSII pētniekiem un ViA IF tika nolemts, ka par institūta tālāko statusu ViA ekosistēmā ir jālemj IF un SSII pētniekiem. IF Domes sēdē (2016.gada 16.novembrī) tika pieņemts lēmums, kas precizēja SSII turpmāko statusu – iepriekšējā nosaukuma saglabāšanu, kā arī IF struktūrvienības statusa noteikšanu līdz brīdim, kad būs nepieciešamība lemt savādāk (Lēmums 15/9.1. Saglabāt institūta esošo nosaukumu – Sociotehnisku sistēmu inženierijas institūts; Lēmums 15/9.2 Izveidot institūtu kā Inženierzinātņu fakultātes struktūrvienību). Kamēr nav apstiprināts jauns SSII direktors, tā pienākumus pilda IF dekāns.

SSII pamatlīdzekļu pārņemšanu nodrošināja ViA Administratīvais departaments, ar pārņemšanas rezultātiem iepazinās neatkarīgs zvērināts revidents no SIA "Ariadne". ViA kā SSII tiesību un saistību pārņēmēja nodrošināja SSII iepriekš realizēta projekta Nr. 287119 FUPOL audita norisi, ES Eiropas Audita padomes auditorus nodrošinot ar visu nepieciešamo informāciju. Projekta audits tika veikts no 2016. gada 12. oktobra līdz 13. oktobrim.

SSII integrēšanas un reorganizācijas plānā turpmāk plānotas šādas aktivitātes:

- Institūta direktora izraudzīšanās atklātā konkursā;
- Institūta attīstības stratēģijas izstrāde, ņemot vērā ViA stratēģiju 2016 – 2020;

- Institūta zināšanu pārņemšana – projektu realizācijas pieredzes, publicēšanās pieredzes, starptautiskās partnerības pieredzes pārņemšana;
- SSII pētījumu virzienus stiprinoša vienota ViA infrastruktūras un investīciju plāna izstrāde un apstiprināšana;
- SSII pētniecībai nepieciešamās infrastruktūras stiprināšana;
- SSII pētniecībai nepieciešamo cilvēkresursu piesaiste.

Turpmākā plāna detalizēts apraksts 19.tabulā.

21.tabula

Sociotehnisku sistēmu inženierijas institūta integrēšanas un reorganizācijas plāna apraksts

Aktivitāte	Sasniedzamie rezultāti	Iesaistītās puses	Terminš
Institūta direktora izraudzīšanās atklātā konkursā	Ievēlēts institūta direktors	ViA Zinātniskā padome, ViA IF, SSII personāls	2017.gada maijs
Institūta attīstības stratēģijas izstrāde, ņemot vērā ViA stratēģiju 2016 – 2020	Izstrādāta institūta attīstības stratēģija 2016 - 2020	SSII personāls	2017.gada decembris
SSII pētījumu virzienus stiprinoša vienota ViA infrastruktūras attīstības un investīciju piesaistes plāna izstrāde un apstiprināšana	ViA infrastruktūras attīstības un investīciju piesaistes plāna izstrāde un apstiprināšana	ViA personāls, SSII personāls, ViA Senāts	2017.gada marts
SSII pētniecībai nepieciešamās infrastruktūras stiprināšana	Esošo laboratoriju aprīkojuma papildināšana un stiprināšana, vadoties no ViA Stratēģijas 2016 - 2020 infrastruktūras attīstības un investīciju piesaistes plāniem	ViA personāls, SSII personāls	2018.gada decembris
SSII pētniecībai nepieciešamo cilvēkresursu piesaiste	SSII pētniecībā iesaistīto kritiskās masas vairošana, piesaistot jaunus pētniekus, jaunus zinātniekus un asistentus (t.sk. ViA doktorantus)	ViA personāls, SSII personāls	2018.gada decembris
Institūta zināšanu pārņemšana – projektu realizācijas pieredzes, publicēšanās pieredzes, starptautiskās partnerības pieredzes pārņemšana	Daudzveidīgo SSII zināšanu un pieredzes pārņemšana, stiprinot ViA kopējo pieredzi un kapacitāti	ViA personāls, SSII personāls, starptautiskie un nacionālie partneri	2018.gada decembris

5. Zināšanu pārneses un ideju līderības attīstība

5.1. Līdzšinējā darbība mūžizglītībā un ViA piedāvātie pakalpojumi

Zināšanu un tehnoloģiju centrs (ZTC) ir ViA struktūrvienība, kas iekšējo strukturālo reformu kontekstā darbu uzsāka 2014.gadā. Centrā tika iekļauts ViA Mūžizglītības centrs, kas iepriekšējā periodā (2010 – 2015) piedāvāja dažāda veida formālās un neformālās izglītības programmas. ViA ZTC veic augstskolas intelektuālā potenciāla, tehnoloģiju un inovāciju pārnesi uz tautsaimniecību un veicina mūžizglītības pieejamību Vidzemes reģionā. ViA ZTC misija ir stiprināt trīspusēju sadarbību starp augstskolu, industriju un pašvaldību institūcijām ar kopīgu mērķi veicināt inovāciju, konkurētspēju un vispārēju reģionālo un ekonomisko attīstību.

ViA ZTC piedāvājums:

Atbalsts jaunajiem uzņēmējiem:

- pirmsinkubācija,
- sadarbība ar biznesa inkubatoriem.

Sadarbība reģionā, Latvijā un ārpus tās:

- ar izglītības un zinātniskām institūcijām,
- ar partneriem privātajā, publiskajā un nevalstiskajā sektorā.

Konsultācijas un individuāli risinājumi fiziskām un juridiskām personām:

- studentu prakses laboratorija,
- inovāciju laboratorija,
- dalība attīstības projektos.

Mūžizglītības pakalpojumi:

- atvērtā universitāte,
- individuālas un neformālās izglītības programmas,
- profesionālās pilnveides programmas,
- sagatavošanas kursi augstskolas reflektantiem un vispārizglītojošo skolu audzēkņiem.

Piedāvājam īrēt darba galdu!

- attālinātā darba iespējas

Organizēšana un piedalīšanās konferencēs, semināros un izstādēs.

ViA infrastruktūras izmantošana.

5.2. Darbības pārskats

Līdzšinējā ViA ZTC darbības laikā centrs ir veicis trīs Pedagogu ikgadēju konferenču plānošanu, organizēšanu un īstenošanu (t.sk. divas no tām nacionālā mērogā), kā arī organizējis Skolēnu zinātniski pētniecisko darbu ikgadējās konferences, katrā no minētajām konferencēm dalībnieku skaitam pārsniedzot divus simtus.

ViA ZTC mūžizglītības jomā turpina ViA Vidzemes Mūžizglītības centra iepriekšējā perioda (2010 – 2015) iestrādes, piedāvājot dažāda veida kursus, t.sk. arī caur ViA Atvērtās universitātes konceptu. ViA ZTC savā darbības laikā veicis papildu izstrādes mūžizglītības pakalpojumu

dažādošanā, kā piemēram, skolēniem pielāgotu sagatavošanas kursu izstrāde, uzsākot studijas ViA 1. kursā, vai speciāli pielāgotu kursu koncepta un kursu izstrāde tieši konkrētam industrijas partnerim – darbinieku grupai. Tiek attīstīta Mūžizglītības sadarbības platforma Vidzemes reģiona kontekstā.

Sadarbībā ar ViA IF tiek attīstītas *skoliņas* papildu zināšanu iegūšanai skolēniem pirms studiju uzsākšanas augstskolā.

ViA ZTC attīsta ViA SmartsLabs zīmolu, kas ietver trīs aktivitāšu laboratorijas: Pirms-inkubācijas jomā (B-LAB) studentu starpdisciplināru komandu ideju izvērtēšanai iespējamās uzņēmējdarbības uzsākšanai; Inovāciju laboratorija (I-LAB) studentu starpdisciplināru komandu sadarbībai ar privātā vai publiskā sektora pārstāvjiem un to problēmu inovatīvu risinājumu izstrāde; un Studentu prakses laboratorija (S-LAB) privātā vai publiskā sektora pārstāvju neliela izmēra projektu realizēšanai. ViA SmartLabs aktivitāšu ietvaros tiek realizēta arī starptautiska sadarbība.

ViA ZTC izstrādājis pakalpojumu „Attālinātā darba vieta” ar diviem piedāvājuma veidiem Vidzemes reģiona iedzīvotājiem, radot iespēju veikt darbu attālināti ViA telpās un ietaupot ceļa un laika izdevumus uz darba vietu Rīgā vai aiz Latvijas robežām.

ViA ZTC intensīvi strādā starptautisku lietišķo pētījumu un attīstības projektu piesaistei augstskolai stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanas veicināšanai. ViA ZTC līdzšinējās darbības laikā ir piesaistīti NordPlus, ERASMUS+, Interreg CB un Interreg BSR tipa projekti.

5.3. Turpmākās darbības mērķi

ViA ZTC ieplānota līdz šim uzsākto iniciatīvu un aktivitāšu turpmāka attīstība un realizācija gan mūžizglītības jomā, gan sadarbībā ar privātā un publiskā sektora pārstāvjiem, t.sk. iesaistot ViA studentus, pētniekus un docētājus šajā sadarbībā. Plānota iesākto projektu īstenošanas turpināšana un jaunu projektu ieceru izstrāde, kā arī atbalsta sniegšana ViA kolēģiem projektu īstenošanā. Projektu jomā mērķis panākt arvien stabilāku finanšu plūsmu un ViA stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Pētniecības komercializācijas kontekstā sākotnēji plānots, ka ViA esošās laboratorijas ne tikai atbalsta akadēmisko, pētniecisko darbu, bet sadarbībā ar ViA ZTC tiek attīstīta pakalpojumu sniegšana privātā un publiskā sektora pārstāvjiem Vidzemes reģionā un ārpus tā robežām IKT jomā un ViA pētniecības apakšvirzienu balstītu starpdisciplināru risinājumu jomā.

6. Rīcības virzieni ViA stratēģisko prioritāšu īstenošanai un vidēja termiņa mērķu sasniegšanai

ViA ekosistēma un komunikācija ar sabiedrību

- Aktīvi komunicējot ar valsts un privāto sektoru, ar sabiedrību kopumā (t. sk. izmantojot aktuālas sabiedriskās komunikācijas platformas interneta vidē), skaidrot un pamatot definētos ViA izvirzītās stratēģiskās prioritātes un mērķus, uzdevumus un virzienus, kā arī informēt par sasniegtajiem rezultātiem izglītībā, pētniecībā un zināšanu pārnēsē;
- Organizēt starptautiskus, nacionāla un reģionāla līmeņa seminārus, konferences un forumus sabiedriski aktuālā tematikā;
- Pasākumu organizācijā un komunikācijā ar sabiedrību izmantot arī reģionālu un nacionālu platformu, tostarp kā organizēšanas vietas izvēloties arī citas Vidzemes reģiona un Latvijas pašvaldības;

- Uzturēt diskusiju par izglītības, zinātnes un pētniecības interpretāciju zināšanu sabiedrības augstskolā, vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs reģionā;
- Regulāras sarunas uzturēšana ar ViA Alumni par aktualitātēm izglītībā, pētniecībā, zināšanu pārnēsē.

Izglītības programmas un pētniecības virzienu aktualitātes uzturēšana

- Periodiski – reizi divos gados ViA Stratēģiski konsultatīvā padome veic ViA studiju programmu (SP) un pētniecības virzienu izvērtējumu, procesu dalot pa gadiem (2016.g. – SP izvērtējums, 2017.g. – pētniecības virzienu izvērtējums, 2018.g. – SP izvērtējums utt.);
- ViA Padomnieku konventa iesaiste SP un pētniecības virzienu izvērtēšanā, iepazīstinot ar ViA Stratēģiskās konsultatīvās padomes ziņojumu un sniedzot savas rekomendācijas;
- Studiju virzienu ikgadējo pašnovērtējuma ziņojumu apspriešana ar ieinteresētajām pusēm (darba devējiem u.c.).

Pētniecības rezultātu pārnese uz studiju programmu saturu un sabiedrību

- Veikt pētījumus, kuru rezultāti ir izmantojami lēmumu pieņemšanā valsts pārvaldē (nacionālā un reģionālā līmenī);
- Aktīva ViA studentu (īpaši doktorantūras un maģistrantūras līmenī) iesaiste pētniecības projektos, veidojot divas reizes gadā Pētnieku un studentu satikšanās pasākumu;
- Studiju procesā integrēt pētniecības elementus, studentiem vai studentu grupām dodot praktiskus uzdevumus, kuri ir saistīti ar ViA notiekošajiem pētniecības darbiem;
- SP teorētiskajosursos integrēt jaunākās pētnieciskās atziņas;
- Studiju prakses vietas un pētnieciskā darba (BD, MD) temata sasaiste iespēju robežās.

Studiju iekšējā satura uzturēšana un attīstīšana

- Izstrādājot kursu saturu, vadīties ne tikai no valsts normatīvajos dokumentos noteiktajām minimālajām prasībām, bet reālās nepieciešamības, t. sk. palielinot kontaktstundu un kredītpunktu skaitu;
- Papildu studiju kursu un moduļu izstrāde atbilstoši jaunākajām tehnoloģijām;
- Studiju procesa sasaiste ar sabiedrības aktuālo problēmu risinājumiem (piemēram, Project Based Learning (PBL), Cross Border Assignment (CBA)).

Starptautiska, nacionāla un reģionāla līmeņa pētniecības un pētniecības atbalsta projektu pieteikumu gatavošana un projektu realizācija

- Izstrādāt plānu dalībai Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammas Horizon2020 konkursos un citās pētniecības un inovācijas atbalsta programmās un tehnoloģiju ierosmēs;
- Sagatavot jaunus Horizon2020, ERA-NET projektu pieteikumus;
- Sagatavot jaunus Erasmus+, Nordplus projektu pieteikumus zinātnieku mobilitātes nodrošināšanai un attīstības projektu sagatavošanai;
- Veidot kopīgus projektus un LivingLab ar Eiropas un pasaules augstskolām, pašvaldībām un uzņēmumiem;
- Sagatavot Latvijas-Igaunijas programmas, Baltijas jūras reģiona programmas projektu pieteikumus, īpaši ViA izstrādājot pētnieciskā darba sadaļas;
- Attīstīt un ieviest Vidzemes Mūžizglītības stratēģiju;
- Veidot kopīgus projektus ar Vidzemes pašvaldībām, nevalstisko sektoru;
- Turpināt attīstīt Valmieras pilsētas pašvaldības grantu programmu.

Starptautisko publikāciju skaita (publikācijām žurnālos, kuru citēšanas indekss sasniedz vismaz 50 procentus no nozares vidējā citēšanas indeksa) pieauguma veicināšana

- Atbalstīt ViA SSII izdotā žurnāla ICTE in Regional Development turpmāko izdošanu
- Iniciēt jaunu starpinstitucionālu zinātnisku žurnālu veidošanu;
- Motivējoša, uz rezultātiem balstīta atalgojuma sistēma, kur ievērojami augstāka samaksa paredzēta par tām publikācijām, kuru citēšanas indekss sasniedz vismaz 50% no nozares vidējā citēšanas indeksa;
- Tulkošanas un rakstu rediģēšanas atbalsta mehānisma izveide, šai aktivitātei struktūrvienībās paredzot attiecīgu finansējumu;
- Prioritāri iesaistīties pētnieciskajos projektos un aktivitātēs, kur projekta zinātniskās publikācijas paredzēts izdot augstvērtīgos zinātniskos žurnālos, kas ir iekļauti Web of Science un Scopus datu bāzēs;
- Attīstīt praksi kopīgu publikāciju rakstīšanā, iesaistot arī citu institūciju – sadarbības partneru – pētniecībā iesaistītos darbiniekus un piekrītot sadarbības partneru piedāvājumam kopīgu publikāciju rakstīšanā;
- Uzturēt un pilnveidot ViA Bibliotēkas katalogu par studentu pētnieciskajiem darbiem un veidot to kā eplatformu, kurā katrs maģistrants, doktorants pirms sava darba publiskas aizstāvēšanas, publicē rakstu par sava veiktā pētījuma rezultātiem vai izveido posteru.

Atbalsta sistēmas veidošana esošajiem un potenciālajiem ViA darbiniekiem un struktūrvienībām, kas iesaistās pētniecībā

- ViA finansējuma novirzīšana Programmas vidēja termiņa mērķa un uzdevumu izpildei;
- Motivējošas un sniegunā balstītas atbalsta sistēmas izveide darbiniekiem, kas iesaistās pētniecībā;
- Novirzīt būtisku augstākās izglītības snieguma un zinātnisko institūciju zinātnes bāzes finansējuma daļu tām struktūrvienībām, pateicoties kuru aktivitātēm šis finansējums ir iegūts;
- Atbalsts dalībai Horizon2020 informācijas un projektu dienās;
- Kursu par Eiropas zinātnes telpu, Eiropas zinātnes politiku, Horizon2020 programmu un projektu veidiem, projektu sagatavošanu organizēšana ViA;
- Jaunu tradīciju iniciēšana – “Projektu brokastis” un “Pētniecisko diskusiju pēcpusdienas”, kurās tiek diskutēts par sabiedrības izaicinājumiem, projektu idejām un pētniecības aktualitātēm, prezentēta starptautisko projektu pieredze, kā arī sagatavoti video materiāli YouTube/MOOC un citu aktuālu platformu formātā.

Aktivitātes mērķsadarbības pilnveidošanai

- Sadarbība un komunikācija organizācijas iekšienē – regulāras pētniecībā iesaistīto darbinieku tikšanās gan ViA pētījumu virzienu ietvaros (vismaz reizi mēnesī), gan arī organizācijā kopumā (vismaz reizi pusgadā), tādējādi nodrošinot aktuālās informācijas apriti. Iekšēju sadarbību veicinošs faktors būs arī iepriekšējā virzienā pieminētās “Projektu brokastis” un “Pētniecisko diskusiju pēcpusdienas”;
- Sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstākās izglītības un zinātniskajām institūcijām esošo noslēgto sadarbības līgumu ietvaros, kā arī identificējot un attīstot sadarbību ar jauniem partneriem;
- Iesaiste partnerinstitūciju zinātniskajās aktivitātēs – piedalīties konferencēs, konferenču orgkomitejās, redkolēģijās, projektu ieceru apspriešanā u. c.;
- Reģionālo sadarbības partneru infrastruktūras apzināšana un kopīgu infrastruktūras attīstības plānu piedāvāšana (ar mērķi izvairīties no infrastruktūras un aprīkojuma objektu dublēšanās un iespējamas neefektīvas izmantošanas);

- Sadarbības uzturēšana un aktivizēšana ar valsts un privāto sektoru (t. sk. līdzdalība dažādās uzņēmēju organizācijās), regulāru tikšanos organizēšana (izmantojot arī Studiju virzienu padomes), lai iegūtu aktuālo informāciju par valsts sektora un uzņēmējdarbības jomu aktuālajām problēmām, kā arī informētu sadarbības pārstāvjus par zinātniskajām aktualitātēm un tendencēm;
- Privātā sektora un valsts institūciju pārstāvju informēšana par dažādu kopīgu projektu realizācijas iespējām, iesaiste dažādu projektu realizācijā;
- Sadarbība ar vidējās izglītības iestādēm, līdzdalība skolnieku tematiskajos pulciņos, lai interesi un izpratni par pētniecību jauniešos radītu jau pirms iestāšanās augstskolā.

Zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības pilnveide, lai sekmētu pētniecības rezultātu komercializāciju un pārnesi tautsaimniecībā

- Iesaiste dažāda līmeņa (starptautiska, nacionāla un reģionāla) lietišķās pētniecības projektos;
- ViA infrastruktūras piedāvājums sadarbības partneriem – aprīkojuma noma, konferenču un semināru rīkošana, tajā skaitā telpu noma;
- ViA intelektuālā potenciāla piedāvājums sadarbības partneriem – atvērtās universitātes un mūžizglītības piedāvājums, balstoties uz reģiona un nozaru speciālistu pieprasījumu;
- Augstskolas pētnieciskās vides un uzņēmējdarbības vides tuvināšana un vienotas ekosistēmas izveide, tajā skaitā piedāvājot uzņēmējiem attālinātas darba vietas augstskolā;
- Dalība pirmsinkubācijas un biznesa inkubācijas aktivitātēs, t. sk. ar sadarbības partneriem;
- Studentu prakses laboratorija, kurā izstrādāti produkti un pakalpojumi vietēja un nacionāla mēroga organizācijām;
- Inovāciju laboratorija – studentu, uzņēmēju, organizāciju sadarbības platforma izaicinājumu risināšanai, pielietojot radošu un inovatīvu pieeju;
- Augstskolas studentu un absolventu iesaiste tādu uzņēmumu, kam ir augstas pievienotās vērtības radīšanas potenciāls, izveidē, tajā skaitā studentu un absolventu starpdisciplināru grupu veidošana un mentorēšana.

Izglītībai, pētniecībai un zināšanu pārnesi nepieciešamās infrastruktūras attīstība, nodrošinot, ka tiek veicināta ViA stratēģisko prioritāšu un mērķu īstenošana

- Piekļuves starptautiskām zinātniskas literatūras datubāzēm nodrošināšana;
- Integrētas pētniecības iegūto datu un rezultātu datu bāzes izveide ViA, nodrošinot pētniecības rezultātu pēctecību un efektivitāti, augstskolas kā institūcijas pēctecību pētniecības procesā un rezultātos.
- Reģionālo sadarbības partneru infrastruktūras apzināšana un kopīgu infrastruktūras attīstības plānu piedāvāšana (ar mērķi izvairīties no infrastruktūras un aprīkojuma objektu dublēšanās un iespējamās neefektīvas izmantošanas);
- Studiju procesam un pētniecībai nepieciešamās infrastruktūras salāgošana un jēgpilna attīstīšana;
- Zinātnes bāzes finansējuma, AI finansēšanas modeļa II pīlāra snieguma finansējuma un citu iegūto līdzekļu daļas mērķtiecīga novirzīšana infrastruktūras atjaunošanai;
- Piedalīšanās infrastruktūras attīstīšanas projektu konkursos;
- Ar prioritārajiem pētniecības un izglītības virzieniem salāgota infrastruktūras attīstības plāna izstrāde (vēlamo attīstības plānu izstrādā attiecīgā pētījumu virziena griezumā un tad izveido kopīgu ViA infrastruktūras attīstības plānu).

Pasākumi ārvalstu studentu un ārvalstu akadēmiskā personāla piesaistei

- Paplašināt studiju piedāvājumu angļu valodā: Informācijas tehnoloģijas angļu valodā (bakalaurs), kibernetikas inženierija (maģistrs), virtuālā realitāte (maģistrs), mediju prasme (maģistrs), stratēģiskā komunikācija (maģistrs);
- Attīstīt tās kā kopīgas SP ar ārvalstu augstskolām, piedāvāt studentiem kopīgo vai dubultgrādu;
- Nodrošināt nepārtrauktu SP kvalitātes izvērtēšanu un pilnveidošanu;
- Stiprināt ViA starptautisko reputāciju, iesaistoties starptautiskos pētniecības un studiju programmu modernizēšanas projektos, t.sk. piesaistot ārvalstu pētniekus darbam modernizētajās laboratorijās (2017.-2020. gadā plānoti ieguldījumi infrastruktūrā STEM studiju programmu un pētniecības attīstībai);
- Mērķtiecīgi veidot ārvalstu stratēģiskās partnerības, izvēloties mazāku skaitu partneraugstskolu, bet ar tām attīstot daudzpusīgu sadarbību (studentu, docētāju, pētnieku apmaiņa, kopīgi zinātniski projekti un dalība konsorcijs, kopējas studiju programmas un ārvalstu studentu piesaistes ārpus ES stratēģijas);
- Veikt ViA docētāju angļu valodas apmācības un sertifikāciju;
- Noteikt lielāku atalgojumu par docēšanu angļu valodā;
- Reizi gadā organizēt International Teaching Week, lai veidotu kontaktus starp ViA docētājiem un ārvalstu viesdocētājiem tālākas sadarbības attīstīšanai;
- Izveidot ārvalstu pilna laika studentu piesaistes atbalsta struktūras un procedūras ViA, t.sk. angļu valodas mājas lapas pilnveide, studentu administrēšana, informatīvie materiāli, online konsultācijas par studiju iespējām;
- Ārvalstu aģentu tīkla izveide;
- Stipendiju programmas izveide motivēto studentu piesaistei.

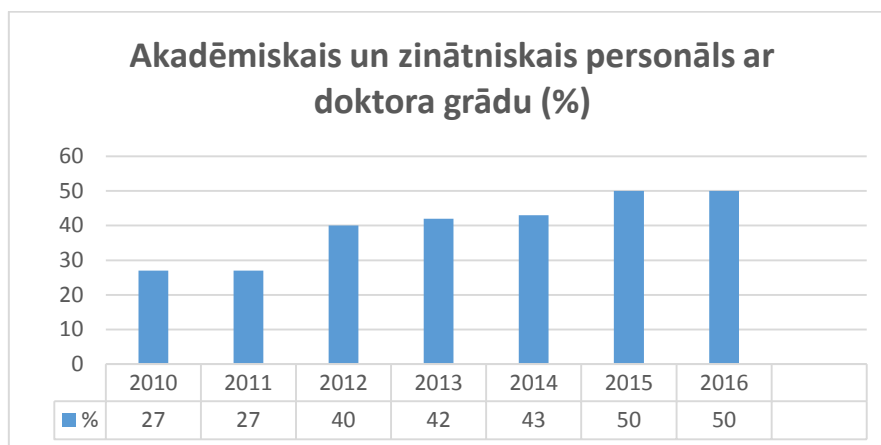
7. Resursu un rezultātu pārvaldība

7.1. Cilvēkresursu attīstības plāns

ViA 2016.gadā strādā 110 darbinieki (t.sk. 56 veltētais akadēmiskais personāls, no tiem – 13 papildus ievēlēti par pētniekiem, 1 - par zinātnisko asistentu, un 54 vispārējais (t.sk. saimnieciskais) personāls). 28 darbinieki (50 %) no akadēmiskais un zinātniskais personāla ir ar doktora zinātnisko grādu (skatīt 3.attēlu). Līdz 2020.gadam plānots palielināt personu ar doktora zinātnisko grādu īpatsvaru līdz 60% no veltētā akadēmiskā un zinātniskā personāla skaita.

3.attēls

Akadēmiskais un zinātniskais personāls ar doktora grādu (2010. – 2016., %)

Papildu vēlētajam akadēmiskajam personālam uz 2016.gada 1.oktobri ViA strādāja 46 viesdocētāji - nozares speciālisti.

Cilvēkresursu attīstības ziņā plānots veikt sekojošas darbības:

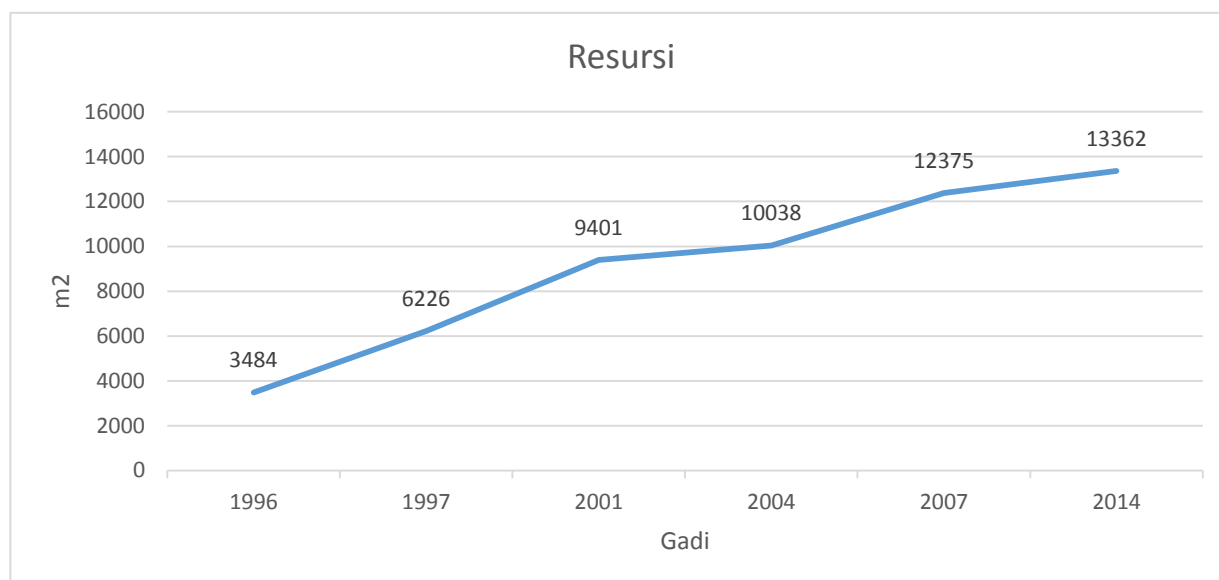
- plānot un nodrošināt vēlētajam akadēmiskajam un zinātniskajam personālam pilnas slodzes darbu, lai būtu iespējams saņemt konkurētspējīgu atalgojumu un tādējādi motivētu strādāt ViA, iesaistoties studiju procesā un projektos pilnā slodzē;
- piesaistīt jaunu akadēmisko un zinātnisko personālu no reģiona un ārvalstīm un sniegt atbalstu dzīvojamās platības jautājuma risināšanā sadarbībā ar pašvaldību;
- organizēt viesdocētāju – nozaru speciālistu lekcijas studiju programmās unursos;
- apzināt darbinieku profesionālās kompetences, lai veiksmīgāk plānotu profesionālo karjeru un iesaisti ViA darbības virzienos;
- plānot akadēmiskā un zinātniskā personāla kvalifikācijas pilnveidi sadarbībā ar citām augstskolām un organizācijām;
- veicināt personāla starptautisko mobilitāti ar sadarbības augstskolām un organizācijām;
- veikt akadēmiskā un zinātniskā personāla atlasī, vērtējot zinātnisko kvalifikāciju, akadēmiskās un profesionālās kompetences.
- veidot personāla motivēšanas sistēmu un atalgojuma politiku, ņemot vērā individuālo izpildītāju sniegumu un sasaistot ar valsts finansējuma saņemšanas pamatprincipiem: Augstākās izglītības finansēšanas modeļa 3 pīlāru principiem un Zinātnes bāzes finansējuma saņemšanas principiem: (pamata (bāzes) atalgojums, zinātniskais darbs, snieguma finansējums un darbs projektos);
- iesaistīt maģistrantus pētījumos un projektos, lai veicinātu interesi par pētniecību un karjeras turpināšanu ViA;
- iesaistīt studentus nepilnas slodzes darbos, lai nodrošinātu praktisko pieredzi un atlasītu perspektīvākos darbiniekus;
- veidot sadarbības tīklu ar citām augstskolām un pētniecības centriem Latvijā un ārvalstīs atbilstošajos ViA studiju virzienos un pētniecības jomās;
- veidot sadarbības tīklu ar profesionālajām organizācijām reģionālajā, nacionālajā un starptautiskajā līmenī;
- veidot sadarbības tīklu ar skolām reģionā.

7.2. Nekustamo īpašumu pārvaldības plāns un infrastruktūras attīstības plāns

ViA apsaimniekoto nekustāmo īpašumu platība kopš augstskolas dibināšanas ir būtiski pieaugusi (aptuveni 4,5 reizes laika posmā 1996. – 2014., skatīt 4.attēlu).

4.attēls

Nekustamie īpašumi ViA pārvaldībā (1996. – 2014., kvadrātmetros)

2016.gadā ViA studiju procesa, zinātniskās un administratīvās darbības nodrošināšanai izmanto divas ēkas Valmierā, Cēsu ielā 4 un Tērbatas ielā 10, ar kopējo ViA rīcībā esošo telpu platību 7312 m². No tiem, 2387 m² tiek izmantoti tieši studiju un pētniecības procesā. Patreizējā studiju bāze ir 38 auditorijas (kopējā platība 1445 m²), t.sk. 5 datoru auditorijas ar 150 darba vietām un Interneta pieslēgumu (360 m²), datortīklu laboratorija, multimediju laboratorija, elektrotehnikas laboratorija, RFID laboratorija, mehatronikas laboratorija un mobilo tehnoloģiju laboratorija, energoefektivitātes laboratorija (kopējā platība 293 m²). Visi datori ir saslēgti kopējā tīklā, kas nodrošina vienotu informācijas apriti, kā arī ir nodrošināta pieeja Interneta tīklam, datu bāzu izmantošanai. Studiju procesā tiek izmantota arī konferenču zāle (257 m²). Studiju korpusos ir arī telpas grupu darbam un telpas, kurās studenti var veikt studiju patstāvīgos darbus (350 m²).

Iepriekšējā periodā 2010.-2014. vērienīgākās investīcijas ViA attīstībā tika veiktas Eiropas reģionālas attīstības fonda (ERAF) ietvaros, īstenojot projektu “Vienota, moderna un personām ar funkcionāliem traucējumiem piemērota prioritāro studiju virzienu studiju kompleksa izveide Vidzemes Augstskolā” (2010/0116/3DP/3.1.2.1.1./09/IPIA/VIAA/030). Šis projekts būtiski palielinājis ViA zinātnisko kapacitāti no infrastruktūras viedokļa un ir devis iespējas ne tikai attīstīt pētniecību, bet arī paplašināt ViA kā reģionāla inovāciju centra izaugsmes iespējas. Mājīgās un vizuāli pievilcīgās telpas ir būtiski palielinājušas iespējas ViA organizēt dažādus populārzinātniskus un izglītojošus pasākumus, tādā veidā palielinot ieguldījumu reģiona attīstībā un arī pašas ViA atpazīstamības celšanā. Ēka pielāgota personām ar funkcionāliem traucējumiem. Tika rekonstruēta ViA ēka Tērbatas ielā 10, izveidotas virtuālās un papildinātās realitātes, mehatronikas, elektronikas, datortīklu, mobilo tehnoloģiju, RFID, energoefektivitātes, sociotehnisko sistēmu modelēšanas, multimediju laboratorijas. Projekta rezultātā ir izveidots vienots studiju komplekss IKT studiju programmu realizācijai un jaunu programmu uzsākšanai

prioritārajās nozarēs. Kopējais projekta budžets bija 2 605 237 EUR, ieguldījumi būvniecībā 1 868 364 EUR (72% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām). Nākošā perioda investīcijas papildinās esošo laboratoriju aprīkojumu, tiks izveidotas trīs jaunas laboratorijas, lai nodrošinātu STEM studiju programmu attīstību.

ViA izmanto dienesta viesnīcas, kas izvietotas 3 ēkās dažādās vietās Valmierā. No abām augstskolas ēkām uz visām 3 dienesta viesnīcām var nonākt, ejot kājām, nav vienmēr nepieciešams sabiedriskais transports. Kopā dienesta viesnīcās ir 99 dzīvokļi, t.i. 376 vietas, kopējā dzīvokļu platība 3134 m², vidēji 8,2 m² uz vienu studentu.

22.tabula

ViA Nekustamo īpašumu uzskaitījums (2016.gada oktobris)

Nr. p. k.	Ēkas adrese	Ēkas lietošanas veids	Ēkas juridiskais statuss	Ēkas tehniskā stāvokļa izvērtējums	Platība, m ²
1.	Tērbatas iela 10, Valmiera	Studiju un zinātniskā procesa nodrošināšana	īpašumā	Labs, renovēta 2014.	1800
2.	Ausekļa iela 25A, Valmiera	Studentu dienesta viesnīca un studiju procesa nodrošināšana	īpašumā	Vidējs, renovēta 1996., nepieciešama renovācija	2671
3.	Zvejnieku iela 13, Valmiera	Studentu dienesta viesnīca	valdījumā	Vidējs, nepieciešama renovācija	2742
4.	Cēsu iela 4, Valmiera	Studiju un zinātniskā procesa nodrošināšana	valdījumā	Labs, atsevišķas ēkas daļas: vidējs, nepieciešama pagrabstāva renovācija	5512
5.	Stacijas iela 22, Valmiera	Studentu dienesta viesnīca	lietošanā	Vidējs, nepieciešama renovācija	637
6.	Tērbatas iela 10A, Valmiera	Saimniecības ēka	īpašumā	Slikts, nepieciešama kapitālā pārbūve	109
Kopējā platība					13471

Telpu esošās noslodzes analīze un plānotā noslodze

Izvērtējot vidējo telpu noslodzi Cēsu ielā 4 un Tērbatas ielā 10 (skatīt 21. tabulu), jaunu infrastruktūras objektu būvniecība nav nepieciešama un var secināt, ka visas auditorijas un laboratorijas tiek izmantotas augstskolas akadēmiskajā un pētnieciskajā darbā. Esošā infrastruktūra ir pietiekoša, lai augstskola varētu sekmīgi nodrošināt akadēmisko un pētniecisko darbību arī palielinoties studentu skaitam, tajā pat laikā ir nepieciešami ieguldījumi infrastruktūras modernizācijā un attīstībā. Lai pilnvērtīgi izmantotu esošo infrastruktūru un nodrošinātu ViA docētājiem, zinātniskajam personālam un studentiem zinātniskās infrastruktūras pieejamību 24/7, ir nepieciešama atsevišķu ēkas daļu pielāgošana un Cēsu ielas

4 pagrabstāva renovācija. Esošo laboratoriju izmantošana varētu būt intensīvāka, līdz ar to nepieciešama materiāltehniskās bāzes papildināšana pētniecības tālākai attīstībai. Plānots, ka līdz ar nākošā perioda ieguldījumiem būtiski palielināsies ViA laboratoriju noslodze - robežās no 30 līdz 40 procentiem. Katras laboratorijas izmantošana tiks plānota atbilstoši iegādātā aprīkojuma specifikai: brīvi pieejama jebkuram interesentam, brīvi pieejama ViA personālam, izmantojama tikai speciālista uzraudzībā. ViA ir reģistrējusies *UseScience* sistēmā un piedāvā savu aprīkojumu koplietošanai atbilstoši tā specifikai un izmantošanas nosacījumiem. Zināšanu un tehnoloģiju centra mājas lapā būs pieejami apraksti par ViA izveidotajām laboratorijām, to izmantošanas nosacījumiem un kārtību. ViA sagatavos informatīvos materiālus par laboratoriju izmantošanas iespējām un informēs individuālu tikšanos laikā ar uzņēmumiem, piedaloties Uzņēmēju dienās un citos tīklošanās pasākumos.

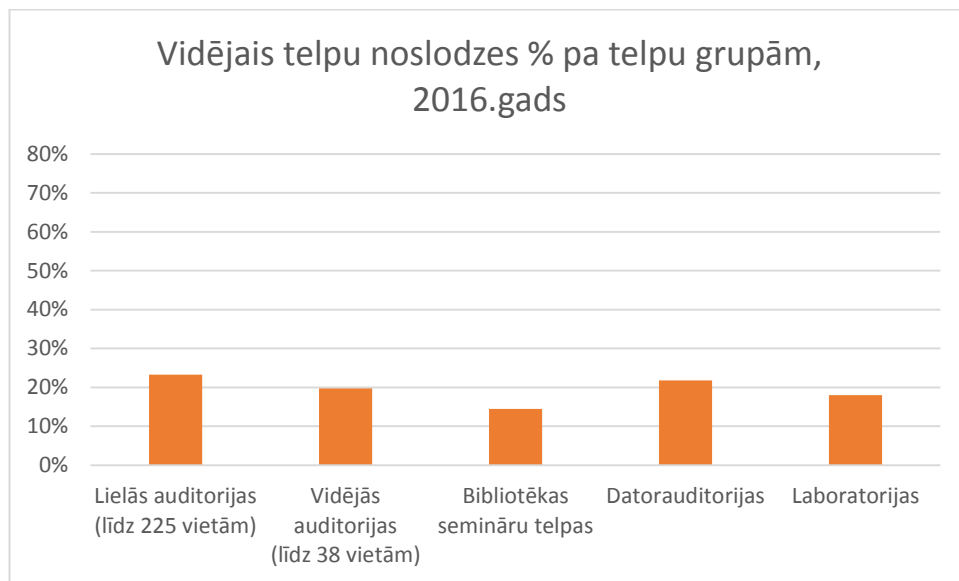
23.tabula

Vidējā telpu noslodze % no kopējā ēkas darba laika

Ēka	Telpu grupa	Vidējais noslodzes % 2016.gada pavasarī	Vidējais noslodzes % 2016.gada rudenī	Vidējais noslodzes % 2016.gadā
Cēsu iela 4	Lielās auditorijas (līdz 225 vietām)	30%	23%	27%
	Vidējās auditorijas (līdz 38 vietām)	37%	27%	32%
	Datorauditorijas	25%	19%	22%
	Bibliotēkas semināru telpas	8%	21%	15%
Tērbatas iela 10	Lielās auditorijas (līdz 90 vietām)	18%	22%	20%
	Vidējās auditorijas (līdz 35 vietām)	8%	7%	8%
	Laboratorijas	20%	16%	18%
	Datorauditorijas	21%	22%	22%

5.attēls

Vidējā telpu noslodze pa telpu grupām

ViA studentu dienesta viesnīcu vidējā noslodze gada laikā ir 80%, taču ēku tehniskais stāvoklis vairs nav atbilstošs mūsdienīgas studentu dienesta viesnīcas prasībām. Nepieciešama renovācija visām studentu dienesta viesnīcām.

Plānotie darbi infrastruktūras attīstībai:

- 1) Cēsu iela 4 – pagrabstāva renovācija (fasādes un pamatu siltināšana, papildu sildelementu uzstādīšana, ventilācijas sistēmas pārbūve utt.); bibliotēkas infrastruktūras uzlabošana (žalūziju uzstādīšana, ventilācijas sistēmas pārbūve, modulās sistēmas utt.); bibliotēkas resursu atjaunošana; ventilācijas un kondicionēšanas sistēmas renovācija; atjaunojamo energoresursu izmantojošu siltumenerģijas ražošanas un ūdens sildīšanas avotu iegāde un uzstādīšana; ugunsdrošības prasību izpilde;
- 2) Tērbatas iela 10 – esošās infrastruktūras pielāgošana un pilnveide atbilstoši studiju virzienu attīstības plānam;
- 3) Tērbatas iela 10A – saimniecības ēkas renovācija un pārveidošana par jauno pētnieku piesaistes centru un praktisko laboratoriju ēku;
- 4) Ausekļa iela 25A – dienesta viesnīcas un studiju procesa ēkas renovācija (fasādes siltināšana; pagraba siltināšana; augšējā stāva pārseguma siltināšana; jumta siltināšana; logu un ārdurvju nomaiņa; ēkas inženiersistēmu (apkures un karstā ūdens apgādes) atjaunošana, pārbūve; atjaunojamo energoresursu izmantojošu siltumenerģijas ražošanas un ūdens sildīšanas avotu iegāde un uzstādīšana);
- 5) Zvejnieku iela 13 - dienesta viesnīcas renovācija (fasādes siltināšana; pagraba siltināšana; augšējā stāva pārseguma siltināšana; jumta siltināšana; logu un ārdurvju nomaiņa; ēkas inženiersistēmu (apkures un karstā ūdens apgādes) atjaunošana, pārbūve; atjaunojamo energoresursu izmantojošu siltumenerģijas ražošanas un ūdens sildīšanas avotu iegāde un uzstādīšana);
- 6) Studiju procesa ēku pielāgošana cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem;
- 7) Daļas no studiju procesa ēkām pielāgošana 24/7 pieejamībai;
- 8) Bērnistabas izveide Cēsu ielā 4 un Tērbatas ielā 10.

24.tabula

Plānotie finanšu avoti infrastruktūras attīstībai

Npk	Infrastruktūras objekts	Finanšu avoti
1.	Cēsu iela 4	SAM 1114, Valmieras pašvaldības finansējums, citi pašu ieņēmumi
2.	Tērbatas iela 10	SAM 811, valsts budžeta finansējums
3.	Tērbatas iela 10A	Cits finansējums, finansējuma avots tiek precizēts
4.	Ausekļu iela 25A	SAM 4212, citi pašu ieņēmumi
5.	Zvejnieku iela 13	Valmieras pašvaldības finansējums, citi pašu ieņēmumi
6.	Ēku pielāgošana cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem	SAM 1114, SAM 811
7.	Zinātniskās infrastruktūras pieejamība 24/7 ViA docētājiem, zinātniskajam personālam, studentiem	SAM 1114, SAM 811
8.	Bērnistabas izveide	Citi pašu ieņēmumi

7.3.Materiāli tehniskās bāzes attīstības plāns

ViA materiāli tehniskā bāze tiek veidota atbilstoši studiju virzieniem un definētajiem pētniecības virzieniem. ViA bibliotēka nodrošina akadēmiskajai un zinātniskajai darbībai nepieciešamos informatīvos resursus, nodrošina piekļuvi zinātnisko rakstu un citām elektroniskās informācijas bāzēm no ViA bibliotēkas portāla. ViA e-mācību vide – interaktīva studentu atbalsta vide, kurā ievietoti mācību materiāli, elektroniska dokumentu apmaiņa un saziņa ar docētāju, pārbaudes darbu un kontroldarbu izpildes nodrošināšana. Tērbatas ielas ēkā tiek izmantots virtualizācijas risinājums, lai nodrošinātu nepieciešamo programmatūru visās datorklasēs un auditorijās. To plānots attīstīt un ieviest arī Cēsu ielas ēkas datoru auditorijā, turpinot padarīt studiju vidi responsīvāku, atvieglojot datoru auditoriju apkalpošanu, centralizēti veicot papildu programmatūras pievienošanu, kā arī ģenerētu mazāk atkritumu (nepārtraukti mainot un norakstot nokalpojušo tehniku) un patērējot mazāk elektroenerģijas. Plānots attīstīt un papildināt multimediju tehnisko nodrošinājumu, lai padarītu foto, audio un video tehniku pieejamāku, kvalitatīvu audio-vizuālu darbu radīšanai un publiskai atainošanai. Telpu noslodzes un rezervēšanas sistēma auditoriju rezervēšanai nodrošina iespēju sekot līdzi nodarbību plānojumam, kā arī multimediju tehnikas rezervēšanas sistēma sniedz iespēju nodrošināt maksimālu ierobežota skaita tehnikas vienību pieejamību ierobežotā laikā, kā arī izsekot tehnikas lietojumam, nodrošinoties pret iespējamiem tehnikas zudumiem. Plānots turpināt attīstīt un ieviest IZM “Akadēmiskā tīkla” sniegto pakalpojumu izmantošanu.

Esošās materiāltehniskās bāzes raksturojums

Studiju un pētniecības bāze atrodas Valmierā, Cēsu ielā 4 un Tērbatas ielā 10. Visas auditorijas aprīkotas ar stacionāru datoru un stacionāru projektoru, kā arī skaļruņiem un prezentācijas tālvadības pulti, taimeriem un lāzera rādītājkoku vienā. Kopumā materiāltehniskā aprīkojuma stāvoklis ir vērtējams kritiski, lielākā daļa aprīkojuma ir iegādāta laika periodā līdz 2012.gadam un būtu jānoraksta. Jaunākie datori un projektori ir iegādāti 2014.gadā īstenotā ERAF projekta ietvaros, bet to skaits nav pietiekošs, lai nodrošinātu moderna un funkcionējoša aprīkojuma pieejamību studiju un pētniecības procesā. Novecojusi ir arī ViA ikdienas darbībai nepieciešamā infrastruktūra, piemēram, skeneri un printeri, kas arī iegādāti laika periodā līdz 2012.gadam.

Visās auditorijās un dienesta viesnīcās ir pieejams bezvadu internets, taču ir nepieciešami ieguldījumi, lai to modernizētu un padarītu drošāku lietotājiem.

2014.gadā īstenotā ERAF projekta ietvaros tika izveidotas un aprīkotas laboratorijas ar pamata aprīkojumu. Projektā aprīkojuma iegādei tika veikti ieguldījumi 719 564 EUR apmērā (tikai 27% no projekta kopējām izmaksām). Iepriekšējā infrastruktūras attīstības projektā lielākie ieguldījumi tika paredzēti rekonstrukcijas un būvniecības darbiem, lai izveidotu vienotu, modernu inženierzinātņu studiju un pētniecības kompleksu.

Visās laboratorijās nepieciešami papildus ieguldījumi, jo ne visas nepieciešamās iekārtas tika iegādātas ERAF projektā, kā arī, daudzas no tām ir pieejamas tikai tagad. Papildinājumi nepieciešami, lai gan studiju procesā, gan pētniecībā, būtu iespēja apgūt šīs jomas padziļinātāk un sekot līdzi attīstības tendencēm un izaicinājumiem.

25.tabula

Plānotie darbi un finanšu avoti materiāltehniskās bāzes attīstībai

Nr.p.k.	Plānotā darbība	Finanšu avoti
1.	Aprīkojuma pilnveide esošajās laboratorijās	
	Virtuālās un papildinātās realitātes laboratorija	SAM 1114, SAM 811
	Mobilo tehnoloģiju laboratorija	SAM 1114, SAM 811
	Multimediju laboratorija	SAM 1114
	Elektrotehnikas laboratorija	SAM 811
	Mehatronikas laboratorija	SAM 811
	Datortīklu laboratorija	SAM 811
	RFID laboratorija	SAM 811
	Energoefektivitātes laboratorija	SAM 811
2.	Attīstīt jaunas laboratorijas	
	Praktiskās būvniecības laboratorija	SAM 811
	Telpiskās pētniecības laboratorija	SAM 1114
	Jauno pētnieku laboratorija "Akselerators" (A-LAB)	Cits finansējums, finansējuma avots tiek precizēts
	Datu drošības laboratorija	SAM 811
3.	Attīstīt virtuālās darba stacijas Tērbatas ielā 10 un Cēsu ielā 4	SAM 811, citi pašu ieņēmumi
4.	Nodrošināt nepieciešamo programmatūru studiju programmu modernizācijai un pētniecības virzienu attīstīšanai	SAM 1114, SAM 811
5.	Izveidot integrētu pētniecībā iegūto datu un rezultātu datu bāzi	SAM 1114, cits finansējums, finansējuma avots tiek precizēts
6.	Pilnveidot Bibliotēkas katalogu ar studentu pētnieciskajiem darbiem un izveidot eplatformu	cits finansējums, finansējuma avots tiek precizēts
7.	Papildināt bibliotēkas resursus atbilstoši ViA studiju virzieniem un pētniecības virzieniem	SAM 811, valsts budžeta finansējums, citi pašu ieņēmumi
8.	Aprīkojuma iegāde profesionālo STEM studiju īstenošanai un zinātnes infrastruktūras attīstībai	
	Zinātnes komunikācijai nepieciešamā aprīkojuma iegāde semināriem, konferencēm un tiešraīžu nodrošināšanai	SAM 1114

	(audioaprīkojums, portatīvie un stacionārie datori, programmatūra, projektori un cits nepieciešamais aprīkojums prezentāciju vajadzībām).	
	Nomainīt vairāku novecojušo drukas iekārtu parku Cēsu ielas 4 ēkas kopētavā ar lielapjoma drukas iekārtu	SAM 1114
9.	Izveidot jaunas zinātniskā personāla darba vietas	SAM 1114
10.	Izveidot jaunas zinātnes apkalpojošā personāla darba vietas	Cits finansējums, finansējuma avots tiek precizēts
11.	Nodrošināt transportlīdzekļa pieejamību studiju procesa un pētniecības vajadzībām	Cits finansējums, finansējuma avots tiek precizēts
12.	Uzlabot bezvadu interneta pārklājumu Cēsu ielā 4 un Tērbatas ielā 10	SAM 811
13.	Uzlabot bezvadu interneta pārklājumu dienesta viesnīcās	Citi pašu ieņēmumi
14.	Papildināt un atjaunot izdales portatīvās datortehnikas vienības, studiju procesa nodrošināšanai	SAM 811
15.	Papildināt audio-vizuālo aprīkojumu mārketinga pasākumu nodrošināšanai	Citi pašu ieņēmumi
16.	Papildināt serveru līmeņa sistēmu tehnisko aprīkojumu ar lielapjoma datu glabātuvi centralizētai datu rezerves kopiju, aktīvās direktorijas un e-pasta glabāšanai	SAM 811, 1114

7.4. Finanšu resursu pārvaldības plāns un investīciju piesaistes plāns

ViA finansējumu veido pamatdarbības finansējums izglītībai (valsts finansējums studijām, pašu ieņēmumi no studiju maksām, pašu ieņēmumi no citiem izglītības pakalpojumiem), citi ieņēmumi, pamatdarbības finansējums zinātnei (valsts finansējums zinātniskai darbībai, snieguma finansējums), pasūtījumu un projektu finansējums izglītībai, zinātnei un zināšanu pārnesi (skat. 23.tabulu).

Pamatdarbības finansējums	Studiju procesa finansējums	valsts finansējums	Zinātniskās darbības finansējums
		studiju maksas	
		kursu maksas	
	Citi ieņēmumi	dienesta viesnīcas pakalpojumi	
		infrastruktūras īre	
		kancelejas pakalpojumi	
		akadēmisko saistību kārtošana	
	bibliotēkas līdzfinansēšana		
Zinātnes finansējums	zinātnes bāzes finansējums		
	snieguma finansējums		
Cits finansējums	Zinātnisko līgumdarbu finansējums	pasūtītie pētījumi	
	Zinātnisko projektu finansējums		
	Citu projektu finansējums		

Visi ieņēmumi un izdevumi tiek klasificēti trijos veidos:

- 1) ieņēmumu un izdevumu klasifikācija saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1032 “*Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju*” un Nr.1031 “*Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām*”;
- 2) ieņēmumu un izdevumu klasifikācija pēc ViA klasifikācijas sistēmas:
  - a. Ieņēmumi – valsts finansējums, pašvaldības finansējums, pašu ieņēmumi-studiju maksas, citi pašu ieņēmumi;
  - b. Izdevumi – atalgojums, komandējumu un konferenču izdevumi, studiju un zinātnes aktivitātes, infrastruktūra un saimnieciskie izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, SA un pasākumu izdevumi, citi administratīvie izdevumi, ViA stratēģiskās grantu programmas;
- 3) ieņēmumu un izdevumu klasifikācija pa atbildīgajām struktūrvienībām.

Budžets tiek veidots kā struktūrvienību budžetu apvienojums. Pamatdarbības finansējuma (studiju procesa un citu pakalpojumu ieņēmumu) novirzīšana ViA struktūrvienībām notiek saskaņā ar apstiprināto kārtējā gada budžetu pa struktūrvienību atbildībā esošajām sfērām. 15% no Zinātnes bāzes un snieguma finansējuma tiek novirzīti augstskolas infrastruktūras apsaimniekošanas izdevumiem, atlikušais finansējums tiek sadalīts pa struktūrvienībām proporcionāli iesniegtajiem rezultātīvajiem rādītājiem, kas bija par pamatu finansējuma ieguvei.

ViA izmanto virzienu, studiju programmu un studentu izmaksu kalkulāciju, lai noteiktu studiju maksu, analizētu studiju programmu izmaksu efektivitāti un studiju virziena izmaksu efektivitāti. ViA studiju virzienu, studiju programmu un studentu izmaksu kalkulācijai izmanto ViA izveidotu kalkulācijas metodiku, kurā izmaksas tiek klasificētas:

- 1) Tiešās izmaksas - studiju programmas realizācijas tiešās izmaksas (akadēmiskā personāla atlīdzība, mācību materiālu, pasākumu izmaksas, citas tiešās ar studiju programmas realizāciju saistītās izmaksas);
- 2) Daļēji tiešās izmaksas - studiju virziena un fakultātes tiešās izmaksas (akadēmiskā personāla atlīdzība, kura nav tieši saistīta ar kādas studiju programmas realizāciju (piem., fakultātes docētāju atlīdzība par zinātnisko darbu), virziena un fakultātes administratīvā darba izmaksas (dekāna, virziena vadītāja, vecākā speciālista atlīdzība), pārējās virziena un fakultātes administratīvās izmaksas (fakultātes

- personāla komandējumu, apmācību, konferenču apmeklējumu izdevumi, dalības maksas organizācijās, kancelejas preču, viesu uzņemšanas un citi izdevumi);
- 3) Netiešās izmaksas – pārējās augstskolas izmaksas (atlīdzība (administratīvā, vispārējā un saimnieciskā personāla atlīdzība), administratīvās izmaksas (komandējumu izdevumi, kopējie studiju procesa organizēšanas izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, sabiedrisko attiecību un pasākumu organizēšanas izdevumi, citi administratīvie izdevumi), ēku apsaimniekošanas izmaksas (infrastruktūras uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi), aizdevuma atmaksas izdevumi, kapitālie izdevumi (grāmatas, aprīkojums).

Investīciju piesaistes plāns un mehānisms

ViA stratēģijas īstenošanai nepieciešamas investīcijas cilvēkresursos, sadarbības tīkla uzturēšanai un attīstībai, infrastruktūrai, IT nodrošinājumam un bibliotēkas resursiem.

Katra ViA struktūrvienība ir atbildīga par investīciju piesaisti savā atbildībā esošajām funkcijām. ViA ir izveidotas atbalsta struktūras finansējuma piesaistei: ZTC, HESPI, SSII, starptautiskās sadarbības grupa un finanšu grupa. ZTC mērķtiecīgi strādā uz finansējuma piesaisti no nozares un sagatavo projektus studiju programmu modernizēšanai. HESPI un SSII mērķtiecīgi strādā uz pasūtījumiem no nozares un sagatavo zinātniskos projektus savās pētniecības jomās. Starptautiskā grupa sagatavo projektus starptautiskajām mobilitātes aktivitātēm un starptautiskā sadarbības tīkla uzturēšanai. Finanšu grupa sniedz atbalstu finansējuma aprēķinu sagatavošanā, uzskaitē un kontrolē.

Detalizēts Investīciju plāns 2016. - 2020. pielikumā Nr. 1.

7.5.Pārvaldības attīstības plāns un rezultātu vadības sistēma

Resursu un rezultātu pārvaldes sistēma ir saskaņota ar augstskolas iekšējo kvalitātes sistēmu. Pilnveides plānu nosaka rādītāji un procesu apraksti, kas veidoti pēc stratēģiskajām prioritātēm un horizontālajiem rīcības virzieniem. Rezultatīvie rādītāji ir salāgoti ar nacionālajiem un starptautiskajiem indikatoriem, nosaka atskaites punktus, kāds ir sniegums izvirzīto mērķu īstenošanā un ļauj izvērtēt augstskolas sniegumu kontekstā ar citām Latvijas un starptautiskajām augstskolām.

Stratēģijas īstenošanas **ārējo uzraudzību** veic:

- Padomnieku konvents;
- Studiju virzienu padomes ar nozaru ekspertiem.

Stratēģijas īstenošanas **iekšējo uzraudzību** veic:

- Satversmes sapulce;
- Senāts;
- Stratēģiski konsultatīvā padome.

ViA konsultatīva institūcija ir **Padomnieku konvents**, kas, sniedzot padomus Senātam un rektoram, veicina ViA attīstību un sekmē ViA darbības saskaņošanu ar sabiedrības interesēm. Konvents sastāv no ne mazāk kā 6 un ne vairāk kā 30 padomniekiem, kuri nepieder pie ViA personāla, un to ievēl Senāts. Konventā ievēl personas, kuras ar savu profesionalitāti un pieredzi konkrētā nozarē var sniegt ieguldījumu ViA attīstībā. Padomnieku kandidātus ir tiesīgi izvirzīt rektors, prorektori, akadēmisko struktūrvienību vadītāji, kā arī akadēmisko struktūrvienību augstākās lēmēj institūcijas. Izvirzīto padomnieku kandidātu sarakstu rektors iesniedz izskatīšanai Senātā. Konvents pēc savas iniciatīvas var izvērtēt ViA darbību un izteikt

priekšlikumus Senātam un rektoram par ViA attīstības stratēģiju; pēc Senāta un rektora ierosinājuma sniegt konsultācijas ViA attīstības stratēģijas jautājumos.

Studiju virzienu padomes ar nozaru ekspertiem ir fakultāšu struktūrvienības, kas izveidotas apvienojot vienas vai vairāku radniecīgu zinātņu nozaru akadēmisko personālu augstākās izglītības studiju programmu, zinātniskās darbības un mūžizglītības programmu īstenošanai attiecīgajā nozarē. Padomes darbā tiek iesaistīti Konventa pārstāvji no atbilstošajām nozarēm. Padome īsteno šādas funkcijas: studiju virziena akadēmiskās, zinātniskās un pētnieciskās darbības stratēģijas noteikšana, studiju procesa organizācija, studiju programmu, studiju moduļu un studiju kursu izstrāde, kvalitātes novērtēšana un īstenošana, kā arī mūžizglītības programmu un kursu izstrāde sadarbībā ar ViA Zināšanu un tehnoloģiju centru, studiju programmu kvalitātes iekšēja izvērtēšana (pašnovērtējuma ziņojumi, anketēšanas u.c.) un sagatavošana ārējai izvērtēšanai (licencēšana, akreditācija), pieprasījumu sagatavošana un virzienā ietilpstošo studiju programmu nodrošināšana ar metodiskajiem materiāliem un ViA bibliotēkas grāmatu un periodisko izdevumu fondu, kā arī bibliotēkā pieejamo elektronisko datu bāzu klāsta papildināšanu sadarbībā ar ViA bibliotēku studiju virzienā īstenojamās augstākās izglītības jomās un zinātnes nozarēs, studiju virzienā esošo studiju programmu īstenošanai nepieciešamo akadēmisko amatu vakanču un amata pienākumu noteikšana, akadēmisko amatu kandidātu izvērtēšana un izvirzīšana ievēlēšanai fakultātes domē, studiju virziena akadēmiskās un zinātniskās darbības nodrošināšanai nepieciešamo līdzekļu plānošana ViA budžeta finanšu piešķiruma ietvaros.

ViA augstākā koleģiālā pārstāvības un vadības institūcija un lēmēj institūcija ir **Satversmes sapulce**, kas sastāv no 40 personām. Tās kompetencē ietilpst ViA Satversmes pieņemšana, grozīšana un atcelšana; svarīgāko nolikumu pieņemšana, to grozījumu apstiprināšana, atcelšana (Satversmes sapulces nolikums, Senāta nolikums, Revīzijas komisijas nolikums, Šķīrējtiesa); Satversmes sapulces priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un sekretāra ievēlēšana un atsaukšana; ViA rektora ievēlēšana un atcelšana; akadēmiskā personāla un vispārējā personāla pārstāvju ievēlēšana un studējošo pārstāvju apstiprināšana Senātā, Senāta atsaukšana; Revīzijas komisijas, Šķīrējtiesas locekļu ievēlēšana un atsaukšana; rektora, prorektoru, Senāta, revīzijas komisijas un šķīrējtiesas priekšsēdētāju pārskatu apstiprināšana.

Senāts ir ViA koleģiāla vadības un lēmēj institūcija, kas apstiprina kārtību un noteikumus, kuri regulē visas ViA darbības sfēras. Senāta sastāvā ir 20 personas: 15 akadēmiskā personāla pārstāvji (vismaz 50% no tiem ar doktora grādu); 4 studējošo pārstāvji; 1 vispārējā personāla pārstāvis.

Stratēģiski konsultatīvā padome ir koleģiāla padomdevēja institūcija, izveidota nolūkā sekmēt radošu diskusiju un ģenerēt idejas, kas sekmētu saprātīgas, pievilcīgas un iedomājamas ViA nākotnes ainas (vīzijas) un stratēģiskā ceļa noteikšanu. Padomes sastāvu pēc rektora priekšlikuma uz četriem gadiem apstiprina Senāts. Padomes iekļauj visu ViA īstenoto studiju un zinātniski pētniecisko virzienu pārstāvjus no visām ViA akadēmiskajām struktūrām, kā arī studējošo pārstāvi, ko izvirza ViA Studentu apvienība. Stratēģiski konsultatīvā padome konsultē Satversmes sapulci, Senātu un rektoru ViA stratēģiskās attīstības scenāriju izstrādes gaitā, stratēģisko scenāriju ieviešanas ceļu noteikšanā un budžeta plānošanā un rosināt visu akadēmisko struktūru līdzdalību ViA stratēģiskās plānošanas procesos; reizi gadā sniedz atzinumu Satversmes sapulcei par ViA stratēģiskās attīstības atbilstību ViA stratēģijā noteiktajam nākotnes redzējumam un stratēģiskajiem ceļiem; realizē savas tiesības vērsties pie jebkuras ViA amatpersonas vai struktūras ar priekšlikumiem stratēģiskās plānošanas jautājumos un saņemt informāciju, kas nepieciešama padomes funkciju un pienākumu izpildei, kā arī

vērsties pie Satversmes sapulces, Senāta un rektora ar ierosinājumu aktualizēt pēc tās ieskatiem nozīmīgu stratēģiskās attīstības jautājumu apspriešanu.

Citas institūcijas, kas ir iesaistītas ViA stratēģisko mērķu sasniegšanā:

Zinātniskā padome ir konsultatīva koleģiāla institūcija, izveidota nolūkā sekmēt saskaņotu un mērķtiecīgu ViA zinātniski pētniecisko darbību atbilstoši ViA stratēģijai. Padomes sastāvā ir vienāds zinātnieku skaits ar Latvijas Zinātnes padomes eksperta tiesībām no katra ViA stratēģijā noteiktā zinātniski pētnieciskā virziena un akadēmiskais un zinātņu prorektors. Zinātniskā padome konsultē un nepieciešamības gadījumā sagatavo priekšlikumus Senātam un rektoram par stratēģiski nozīmīgiem ViA zinātniski pētnieciskās darbības jautājumiem: jaunu ViA pētniecības virzienu uzsākšanu, pētnieku amatu vietu noteikšanu saskaņā ar zinātņu nozaru vai apakšnozaru (studiju virzienu) attīstības stratēģiju ViA fakultātēs, zinātniski pētniecisku struktūru izveidošanu ViA, ViA kopējo starptautiska, nacionāla un reģionāla līmeņa fundamentālu un lietišķu pētījumu projektu un programmu sagatavošana, pieteikšana un īstenošana, P&A projektu sagatavošanas iniciatīvu vērtēšana un atbalstīšana, jaunu starpdisciplināru pētījumu projektu sagatavošanas iniciatīvu vērtēšana un atbalstīšana, ViA projektu pētījumu rezultātu ietekmes vērtēšana, Eiropas Pētījumu ceļa kartes un Eiropas pētījumu stratēģiju apzināšana, salīdzināšana ar ViA pētniecību, ViA pētniecības atbilžu apspriešana un rosināšana, ViA pētniecības stratēģijas ikgadēja vērtēšana un pilnveidošana, jaunu sabiedrības izaicinājumu vērtēšana ar mērķi radīt jaunas pētījumu projektu iniciatīvas.

Ekopadome ir pamatstruktūra ekoaugstskolu programmas realizācijas īstenošanas procesā. Sastāv no 13 locekļiem – četriem akadēmiskā personāla pārstāvjiem, četriem vispārējā personāla pārstāvjiem, četriem studējošo pārstāvjiem un Valmieras pilsētas Domes pārstāvja.

Zinātniskās pētniecības institūtu (Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts un Sociotehnisko sistēmu inženierijas institūts) izveidošanas mērķis ir zinātniskā darbība, līdzdalība studiju programmu īstenošanā un publiskie pakalpojumi sociālo, humanitāro un dabas zinātņu nozarēs, apakšnozarēs un starpnozārēs. Institūts zinātnisko mērķu sasniegšanā ir brīvs no ViA ietekmes. To funkcijas ir zinātniskā un akadēmiskā darbība, kā arī zinātniskās kvalifikācijas iegūšana un paaugstināšana, saistīta ar darbību attiecīgajās zinātņu nozarēs, apakšnozarēs un starpnozārēs; starptautisku, valsts un reģionālu fundamentālu un lietišķu pētījumu projektu un programmu sagatavošana, pieteikšana un īstenošana; publisku pakalpojumu sniegšana valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī citām juridiskām un fiziskām personām; zinātnisku konferenču organizēšana, zinātnisko sasniegumu popularizēšana un sabiedrības izglītošana, kā arī zinātnisku rakstu krājumu izdošana.

Akadēmiskais darbs tiek organizēts divās **fakultātēs**: Sabiedrības zinātņu un Inženierzinātņu fakultātēs. Darbības mērķis ir sekmēt inovatīvu augstākās izglītības un zinātnes attīstību tajā pārstāvētajās zinātņu nozarēs un augstākās izglītības jomās. Mērķa īstenošanai fakultāte pilda šādas funkcijas: akadēmiskās, zinātniskās un pētnieciskās darbības stratēģijas izstrāde, ievērojot ViA un fakultātes stratēģiskās intereses un akadēmiskā personāla akadēmisko brīvību; studiju procesa organizācija; augstākās izglītības studiju programmu, studiju moduļu un studiju kursu izstrāde, kvalitātes novērtēšana un īstenošana, kā arī mūžizglītības programmu izstrāde sadarbībā ar mūžizglītības projektu vadītāju; studiju programmu kvalitātes iekšēja izvērtēšana (pašnovērtējuma ziņojumi, anketēšanas u.c.) un sagatavošana ārējai izvērtēšanai (licencēšana, akreditācija); studiju programmu nodrošināšana ar metodiskajiem materiāliem un bibliotēkas grāmatu un periodisko izdevumu fondu, kā arī bibliotēkā pieejamo elektronisko datu bāzu klāsta papildināšanu sadarbībā ar bibliotēku fakultātē īstenotajās augstākās izglītības jomās un zinātnes nozarēs; zinātniskās darbības vispārējā vadība un zinātniskās darbības integrēšana studiju

procesā; akadēmiskā personāla akadēmiskās un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšana un izvērtēšana; studiju programmu īstenošanai nepieciešamo akadēmisko amatu vakanču apstiprināšana, akadēmisko amatu kandidātu apstiprināšana vēlēšanām Profesoru padomē, akadēmisko amatu kandidātu ievēlēšana un amata pienākumu noteikšana saskaņā ar LR normatīvajos aktos noteikto kārtību; fakultātes akadēmiskai un zinātniskai darbībai nepieciešamo līdzekļu plānošana budžeta ietvaros; sadarbība ar citām struktūrvienībām, profesionālajām, akadēmiskajām un zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs fakultātes un ViA mērķu sasniegšanai un misijas īstenošanai un vīzijas sasniegšanai; citu Satversmē noteikto funkciju izpilde. Fakultātes augstākā koleģiālā lēmējinstītūcija ir fakultātes kopsapulce, ko veido visi personāla locekļi. Fakultātes augstākā vēlēta koleģiālā lēmējinstītūcija ir fakultātes Dome, kas ir vēlēta koleģiāla lēmējinstītūcija, kuru ievēl fakultātes akadēmiskā personāla pārstāvji uz trīs gadiem.

Iekšējā kvalitātes sistēma tiek veidota definējot:

- 1) Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas politiku un pasākumus;
- 2) Studiju programmu un piešķiramo grādu apstiprināšanu, periodiska izvērtēšanu, uzraudzību un kontroli;
- 3) Studentu vērtēšanu;
- 4) Akadēmiskā personāla darba kvalitātes nodrošināšanu un novērtēšanu;
- 5) Akadēmiskā darba un pētniecības resursus;
- 6) Informācijas sistēmas;
- 7) Pasākumus sabiedrības informēšanai.

Lai nodrošinātu nepieciešamās informācijas apkopošanu un efektīvu izglītības, zinātnes un zināšanu pārneses vadību tiek izmantotas vairākas informācijas sistēmas:

- 1) ViA Informācijas sistēma (VAIS), kas savienota ar Latvijas augstskolu informāciju sistēmu (LAIS), kas nodrošina iespēju apkopot datus par visiem studiju aspektiem un sekmīgi izmantot tos studiju procesa darbībā;
- 2) Lietvedības informācijas sistēma (LIS);
- 3) E-mācību vides: punkts.va.lv un moodle.va.lv;
- 4) ViA absolventu datu bāze,
- 5) Bibliotēkas sistēma ALISE;
- 6) Grāmatvedības sistēma Horizon;
- 7) Studiju un studējošo kredītu uzskaites sistēmu;
- 8) Multimediju tehnikas rezervēšanas sistēma;
- 9) Intranet – iekšējās informācijas portāls;
- 10) ViA mājas lapa un sociālie konti.

Pielikumi:

- Investīciju plāns 2016. – 2020. (Pielikums Nr. 1)
- Rezultatīvie rādītāji (Pielikums Nr. 2)
- Risku analīze (Pielikums Nr. 3)
- ViA plānotie ieguldījumi SAM 811 un SAM 1114 ietvaros (Pielikums Nr. 4)
- Pārskats par noslēgtajiem līgumiem ar citām augstākās izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām 2016.gadā (Pielikums Nr. 5)
- Vienošanās pie Vidzemes Augstskolas struktūrvienības “Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta” nolikuma (Pielikums Nr. 6)
- Izraksts no ViA Senāta 2016.gada 22.jūnija Senāta protokola Nr. 7 (Pielikums Nr. 7)
- ViA laboratoriju un pieejamā IT aprīkojuma uzskaitījums un apraksts, kas iegādāts Eiropas reģionālas attīstības fonda (ERAF) ietvaros, īstenojot projektu “Vienota,

moderna un personām ar funkcionāliem traucējumiem piemērota prioritāro studiju
virzienu studiju kompleksa izveide Vidzemes Augstskolā”
(2010/0116/3DP/3.1.2.1.1./09/IPIA/VIAA/030) (Pielikums Nr. 8)